Dharitri

A BILINGUAL MULTIFACETED MAGAZINE

Edited by -
Dr. Chabi Gogoi

Published by -
Women Study and Development Cell
Namrup College
Namrup

Third Issue, Third Year
January, 2023

'Dharitri' - *a multilingual multifaceted Magazine, edited by Dr. Chabi Gogoi, published by Women Study and Development Cell, Namrup College.*

Third Issue, Third Year
January, 2023

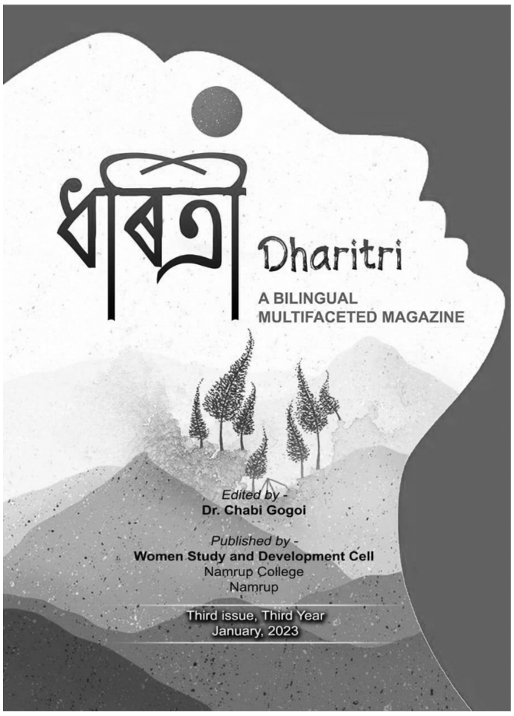

Copy right : WSDC, Namrup College

Cover : Rubu Dutta
Printed by : Asomi Printing Press, Namrup

NAMRUP COLLEGE

P.O. Parbatpur, Dist : Dibrugarh, Assam, PIN - 786623
(Estd. 1973)
NAAC Re-accredited (B-Grade : CGPA-2.27)

ড০ দুৰ্গা প্ৰসাদ গগৈ
অধ্যক্ষ, নামৰূপ মহাবিদ্যালয়

শুভেচ্ছা বাণী

নামৰূপ মহাবিদ্যালয় মহিলা অধ্যয়ন আৰু উন্নয়ন কোষৰ সৌজন্যত মহাবিদ্যালয়খনৰ সোণালী জয়ন্তী বৰ্ষ চলি থকা সময়তে "ধৰিত্ৰী" প্ৰকাশ পাব বুলি জানিব পাৰি অতিশয় আনন্দিত হ'লো। এই মহাবিদ্যালয়খনৰ সুদীৰ্ঘ পঞ্চাছ বছৰীয়া ইতিসাহৰ কোনো এক শুভ মূহুৰ্তত "ধৰিত্ৰী"ৰ প্ৰথম আত্মপ্ৰকাশ হৈছিল। নামৰূপ মহাবিদ্যালয়ৰ কেইগৰাকীমান উৰ্বৰ মস্তিস্কৰ মহিলাৰ চিন্তা চেতনাৰ ফলস্বৰূপে জন্মলাভ কৰা "ধৰিত্ৰী" তৃতীয়বাৰৰ বাবে পুনৰ প্ৰকশ হ'ব, এইয়া নিশ্চিচভাৱে আনন্দৰ বিষয়। "ধৰিত্ৰী" হ'ল নামৰূপ মহাবিদ্যালয় মহিলা অধ্যয়ন আৰু উন্নয়ন কোষৰ বাস্তৱ দলিল স্বৰূপ। বিভিন্নজনক সাহিত্য সৃষ্টিত উৎসাহ জনোৱাৰ লগে লগে মহাবিদ্যালয়খনৰ সমসাময়িক ইতিহাস প্ৰতিফলন কৰাৰ বাবে "ধৰিত্ৰী" এক উপযুক্ত মাধ্যম হিচাবে গণ্য কৰিব পাৰি। "ধৰিত্ৰী"ৰ তাগিদাত পৰি কোনোদিন সাহিত্য সৃষ্টিৰ প্ৰতি আগ্ৰহ নথকাজনেও হয়তু হাতত কলম তুলি লয় কিবা এটা লিখাৰ বাবে। এনেকৈয়ে মনত থিতাপি লৈ থকা বহু কথা সাহিত্য হৈ আত্মপ্ৰকাশ কৰে ধৰিত্ৰীৰ পৃষ্ঠাত।

এইবাৰ যিকেইগৰাকী লেখক-লেখিকাৰ চিন্তা চেতনাৰ ফলস্বৰূপে "ধৰিত্ৰী"ৰ তৃতীয় সংখ্যাৰ পৃষ্ঠা শুৱনি হৈছে তেওঁলোকক মোৰ আন্তৰিক অভিনন্দন জনাইছো। ভৱিষ্যতে "ধৰিত্ৰী" ন - ন ৰূপত প্ৰকাশ হওক, "ধৰিত্ৰী"ৰ বুকুত ঠাই পাওক সাধাৰণ লোকৰ জীৱন জীৱিকা উন্নত কৰিব পৰা বিশ্লেষণাত্মক, গৱেষণামূলক দৃষ্টিভঙ্গী, "ধৰিত্ৰী"য়ে মহাবিদ্যালয়খনৰ পৰিসৰ ভেদি বাহিৰলৈ ওলাই আত্মপ্ৰকাশ কৰক বহল ভিত্তিত, "ধৰিত্ৰা" দীৰ্ঘজীৱি হওক, থাকে আশা কৰিলো।

e-mail : principalnamrupcollege@gmail.com, Mob Ph: 9401708606, Website :www.namrupcollege.edu.in
Tel No. 0374-2503223, 0374-2503340

From the Director's desk

WSDC (Women Studies and Development Cell) of Namrup College was established in the year 2004. Since it's inception, under the leadership of different directors and their teams with all members of WSDC has done remarkable work towards gender sensitization, upgradation of underprivileged village women, conducted various awareness drives for women empowerment and gender equality so that we all live in a gender-neutral society. In our institution, both men and women are equally involved in all activities. Our students are aware of gender discrimination and how it can be avoided.

In our two-year tenure, I, Ms. Mouchumi Konwar, as Director, Ms. Pranita Rajkhowa as Assistant Director, Ms. Rijumoni Das and Dr. Urmika Phangchopi as Treasurers have tried to organize a number of programs for gender sensitization, entrepreneurship among students by arranging exhibition cum sale of different home made products and food items, organized self-orientation programs for our teachers to express themselves by talks, recitation and singing etc. which is essential for our wellbeing and also acts as a stress buster for all of us. We have celebrated International Women's Day by arranging a talk on 'Health and Hygiene' and encouraged self-help groups in nearby weekly-women's market by arranging cultural programs among them and provided a platform for them to speak up. We organized Children's Day'22 by collaborating with Ghinai Milonjyoti ME School which is situated at one of our adopted villages. I must thank Dr. Durga Prasad Gogoi, Principal, Namrup College for planning and construction of our new canteen 'Jubilee Canteen' which is run by three enthusiastic ladies of a nearby self-help group.

My heartfelt thanks go to everyone in our college family for supporting me and my team in all aspects.

WSDC has been publishing a bilingual magazine, 'Dharitri' since 2019. This year it is the third edition. We hope readers will love the articles here and hope the magazine reaches new heights of success in future.

My sincere thanks to Dr. Chabi Gogoi, Editor and Ms. Binita Bora, Assistant Editor of the magazine. My thanks also go to Dr. Urmika Phangchopi, Ms. Barasha Gayan and Mr. Dipankar Gogoi for their support.

I thank each and every member of WSDC for contributing articles for the magazine.

Thanking you,

Mouchumi Konwar
Director, WSDC
Namrup College

সম্পাদকীয়

জ্ঞান হ'ল এক চৰম সত্য ; যাৰ উন্মোচনত বিৰাটৰ দৰ্শন লাভ হয়। জ্ঞান এক পোহৰ ; যাৰ উজ্জ্বলতাত সকলো ৰহস্যৰ সম্ভেদ পাব পাৰি । জ্ঞান হ'ল এক গভীৰতম উপলব্ধি ; যাৰ বোধত সকলোতে প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিব পাৰি । জ্ঞান এনে এক বোধ, যাক কেৱল শিক্ষাতে সম্পূৰ্ণকৈ পাব নোৱাৰি । ঘৰুৱা শিক্ষা , আনুষ্ঠানিক শিক্ষা, প্ৰাকৃতিক শিক্ষা আৰু ব্যৱহাৰিক জীৱনৰ শিক্ষা আদি বিভিন্ন ক্ষেত্ৰৰপৰা লাভ কৰা শিক্ষাৰ মাধ্যমেৰে উপলব্ধি কৰা সত্যক নিজৰ জীৱনত প্ৰয়োগ কৰি নিজকে মংগলময়তাৰ স্বাৰ্থত যেতিয়া উৎসৰ্গিত কৰা হয়; তেতিয়াহে শিক্ষা জ্ঞানলৈ ৰূপান্তৰিত হয় । শিক্ষাৰ প্ৰভাৱ কম, কিন্তু জ্ঞানৰ প্ৰভাৱ সৰ্বব্যাপী । প্ৰভাৱ মানে দখল । দখল যাৰ আছে তেৱেঁই মালিক । গতিকে জ্ঞানীজন ৰহস্যভেদ কৰিব পৰা বোধ আৰু বুদ্ধিৰ মালিক । মণীষাৰ মালিক । বুদ্ধি- মণীষাই জগতক পোহৰ কৰিছে। জগতৰ মালিক আকৌ ঈশ্বৰ বুলি ভৰা হয়।

প্ৰভাৱেই প্ৰভু; যাক ঈশ্বৰ বুলি নাম দি লোৱা হৈছে। ঈশ্বৰৰ অস্তিত্ব সকলোতে বিৰাজমান । অৰ্থাৎ সকলোতে তেওঁ প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰি আছে। এই ঈশ্বৰ ধাৰণা কি আচলতে ? নেদেখা এক সৰ্ব- শক্তিমান কাল্পনিক পুৰুষৰ বোধ । বৈষ্ণৱ আদৰ্শত এই বোধক আকাৰৰ পৰা নিৰাকাৰলৈ নিয়া হৈছে। নিৰাকাৰ ৰূপত ঈশ্বৰ ধাৰণাক প্ৰতিষ্ঠাৰ প্ৰয়াসে ঈশ্বৰ যে এক বোধ বা উপলব্ধিহে , সেই কথা প্ৰমাণ কৰিছে।

জ্ঞানো এক উপলব্ধি , ঈশ্বৰ এক উপলব্ধি ; এতেকে জ্ঞান আৰু ঈশ্বৰৰ মাজত এক নিবিড় সম্পৰ্ক আছে বুলি আমি ভাৱিব পাৰোঁ । জ্ঞান আৰু ঈশ্বৰ একে বুলি আমি ক'ব পাৰোঁ নেকি ?

জ্ঞান আৰু ঈশ্বৰৰ মাজত সম্পৰ্ক আছে আৰু এই সম্পৰ্ক অতি ঘণিষ্ঠ । একেটা মুদ্ৰাৰে ইপিঠি আৰু সিপিঠি বুলি ক 'ব পাৰি । দুয়োটা পিঠি পৰিক্ৰমা কৰিলেহে মুদ্ৰাটো সম্পূৰ্ণ হয়। জ্ঞান হ'ল সত্য আৰু সেই সত্যক অন্বেষণ আৰু উপলব্ধি কৰিবলৈ ঈশ্বৰ হ'ল এক ভক্তি । ভক্তিৰ অবিহনে জ্ঞান অৰ্জন সম্ভৱ নহয় । সত্যক উপলব্ধি কৰিবলৈ ভক্তিৰ প্ৰয়োজন । অহংকাৰে সত্যৰ উপলব্ধিত বাধা জন্মায়। অহংকাৰে জ্ঞানৰ অন্বেষণতো বাধা জন্মায়। সেয়ে ঈশ্বৰ উপসনাৰ লগত অহংকাৰশূণ্য মনৰ প্ৰসংগটো জড়িত কৰা হ'ল বুলি ধাৰণা হয়। কিন্তু কোনে কৰিলে ? বিভিন্ন সংগ্ৰাম আৰু ঘাত প্ৰতিঘাতৰ জুইত পুৰি উজ্জ্বল হৈ , চেতনাৰ পোহৰত অহংকাৰশূন্য হৈ সত্যক উপলব্ধি কৰা কোনো জ্ঞানীজনে হ'ব পাৰে । সম্ভাৱনা তাৰেই আছে। কাৰণ ঈশ্বৰ বুলি কোনো আকাৰযুক্ত বাস্তৱ চৰিত্ৰৰ সত্যতা এতিয়ালৈকে প্ৰতিষ্ঠা হোৱা নাই ; যি ঈশ্বৰে নিজে আহি এই সত্যেপলব্ধিৰ কথা ক'বহি পাৰে বুলি আমি ভাবিব পাৰোঁ ।

ঈশ্বৰৰ ধাৰণাটো কোনো জ্ঞাণীলোকেই যে আগবঢ়াইছিল, এতিয়া নিশ্চয় বুজিব পাৰিছে। ঈশ্বৰ কোনো চৰিত্ৰ নহয় । ঈশ্বৰ কোনো আকাৰযুক্ত অৱয়ব নহয়। ঈশ্বৰ হ'ল গদগদ ভক্তি । অহংকাৰশূণ্য জিজ্ঞাসা আৰু সমৰ্পনে ভক্তিৰ জন্ম দিয়ে। ভক্তিৰে সমৰ্পিত হৈ সত্যৰ বাবে কৰা সাধনাই ঈশ্বৰৰ উপাসনা আৰু এনে উপাসনাই গভীৰতম জ্ঞানযুক্ত কৰি উপাসকক প্ৰভাৱশালী কৰে । Frederic Spiegelberg ৰ Frederic "Living Religion's of the World " নামৰ গ্ৰন্থত উল্লেখ আছে যে পৃথিৱীৰ সকলো পন্থী উপাসনাৰ লক্ষ্য হ'ল সত্তাৰ ৰহস্যৰ সন্ধান । এই সত্তা আন কি হ'ব পাৰে সত্যৰ বাহিৰে ? জীৱন আৰু জগতৰ বিভিন্ন প্ৰসংগৰ সত্য উন্মোচনেই সকলোৰে লক্ষ্য নহয় জানো ? জ্ঞানেই হওক , উপাসনাই হওক - এক নেদেখা , নুবুজা , নুশুনা সত্যৰ উপলব্ধি আৰু অভিজ্ঞতা লাভেই দুয়োটাৰে মূল লক্ষ্য । সেয়ে ঈশ্বৰ - উপাসনাৰ লগত জ্ঞান লাভৰ লক্ষ্য থাকিবই লাগিব ।

কিন্তু বাস্তৱত কি দেখোঁ ?

মানুহৰ মাজত ঈশ্বৰ সম্পৰ্কে যি সৰল বিশ্বাস আছে, সেয়া জ্ঞানতকৈ আৱেগিক বিশ্বাসৰ ওপৰতহে নিৰ্ভৰশীল । বিভিন্ন আচাৰ - অনুষ্ঠান , ৰীতি- নীতি , যাগ- যজ্ঞ, পূজা- পাতল , ব্ৰত- মন্ত্ৰ আদি বাহ্যিকতাৰ মাজত মনৰ শান্তি কামনাৰে এক অবাস্তৱ ঈশ্বৰৰ ওচৰত মানুহৰ আস্থা , শ্ৰদ্ধা আৰু ভক্তি বন্দী হৈ আহিছে। এনে বন্দিত্বৰ অন্তৰালত বহুত কাৰক আছে।

কিছু অজ্ঞতা , কিছু ৰাজনীতি , কিছু কুট নীতি , কিছু ছলনা আৰু কিছু স্বাৰ্থ এই বন্দিত্বৰ বাবে দায়ী । সাধাৰণ জনতাই গভীৰ তত্ত্ববোৰ দকৈ গমি নাচায়। যি সকলে এনে নিৰীহ জনতাক ঈশ্বৰ আৰু ভক্তিতত্ত্ব সম্পৰ্কে জ্ঞান দিয়াৰ দায়িত্ব লয়, তেওঁলোকো বিষয়টোত হয় সিদ্ধ বা Well Oriented নহয়, নাইবা উদ্দেশ্যপ্ৰণোদিতভাৱেই প্ৰকৃত তত্ত্বৰপৰা ফালৰি কাটে। ফলত মানুহৰ আস্থাৰ জোৱাৰ উঠিলেও মূল লক্ষ্যটো অৱহেলিত হৈ ৰয়। ভক্তি কেৱল ধৰ্মৰ বিষয় নহয়। আমাৰ সেইখিনিতেই ভুল হৈ আছে। ভক্তিৰ লগত দৰ্শন আৰু বিজ্ঞানৰ সংযোগ নঘটালৈকে জ্ঞান আৰু ঈশ্বৰৰ বিশাল ধাৰণা অস্পষ্ট হৈয়েই থাকিব । এনে অস্পষ্টতাই ঈশ্বৰ আৰু উপাসনাৰ অৰ্থই সুকীয়া কৰি তুলিছে। জ্ঞানক ঈশ্বৰৰ ধাৰণাৰপৰাই নিৰ্বাসন দিছে। সেয়ে এই বিশাল ধৰাত ইমান ধৰ্ম আৰু ধাৰ্মিক থকাৰ পাছতো অন্ধকাৰ শেষ হোৱা নাই; বৰঞ্চ বাঢ়িছেহে । জ্ঞানীজনে দেখুৱাই দিয়া ঈশ্বৰক আমি আয়ত্ব কৰিব পৰা নাই । সেয়ে জ্ঞানৰো কাষ চাপিব পৰা নাই আৰু আন্ধাৰতে ডুবি বিভ্ৰান্ত , পথভ্ৰষ্ট হৈ জীয়াই থাকিবলগীয়া হৈছে । শিক্ষাৰ মাধ্যমেৰে জ্ঞানৰ বোধ জন্মিলেহে প্ৰকৃত ঈশ্বৰবোধেৰে ধৰিত্ৰী আলোকিত হ'ব ।

'ধৰিত্ৰী' নামৰূপ মহাবিদ্যালয়ৰ মহিলা অধ্যয়ন আৰু বিকাশ কোষৰদ্বাৰা প্ৰকাশিত আলোচনী । বিদ্যায়তনিক কৰ্মসূচীৰ ব্যস্ততাৰ মাজতো মহাবিদ্যালয়ৰ বৌদ্ধিক কৰ্ষণৰ উন্মুক্ত পৰিৱেশ অক্ষুণ্ণ ৰখাত স্বাৰ্থতে যৎপৰোনাস্তি ধৰিত্ৰীৰ তৃতীয় বছৰৰ তৃতীয় সংখ্যাটি প্ৰকাশ কৰিবলৈ আগবাঢ়িলোঁ । নামৰূপ মহাবিদ্যালয়ত 'ধৰিত্ৰী' জ্ঞান বিচ্ছুৰণৰ মাধ্যম হৈ থাকক । অনেক সীমাবদ্ধতা ৰৈ গ'ল । সেইখিনিৰ দায় কান্ধ পাতি লৈ মাৰ্জনা বিচাৰিলোঁ ।

সকলো সন্মানীয় লেখকলৈ আমাৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ । তেওঁলোকৰ লেখনীৰ অবিহনে ধৰিত্ৰী অস্তিত্বহীন । লেখনীসমূহ সংগ্ৰহ কৰি দি উৰ্মিকা ফাংচপিয়ে আমাক বাধিত কৰিলে । নামৰূপ মহাবিদ্যালয়ৰ মহিলা অধ্যয়ন আৰু বিকাশ কোষৰ সভানেত্ৰী মৌচুমী বৰগোহাঁইলৈ তেখেতৰ সকলোধৰণৰ সহযোগিতাৰ বাবে কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ। ধৰিত্ৰীৰ সহকাৰী সম্পাদিকা বিনীতা বৰালৈ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ ।

ধৰিত্ৰী প্ৰকাশৰ ক্ষেত্ৰত তথা নামৰূপ মহাবিদ্যালয় মহিলা অধ্যয়ন আৰু বিকাশ কোষৰ সকলো পদক্ষেপত আন্তৰিকতাৰে সহযোগিতা আগবঢ়াই আমাক বাধিত কৰা নামৰূপ মহাবিদ্যালয়ৰ মাননীয় অধ্যক্ষ ড০ দূৰ্গা প্ৰসাদ গগৈ ছাৰলৈ আমাৰ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিলোঁ। ধৰিত্ৰীৰ দীৰ্ঘায়ু কামনা কৰিলোঁ ।

বিনয়াবনত
ড০ ছবি গগৈ
সম্পাদক
ধৰিত্ৰী মহিলা অধ্যয়ন আৰু বিকাশ কোষ
নামৰূপ মহাবিদ্যালয়

দিনাংকঃ ২৯ - ০১- ২০২৩

সূচীপত্ৰ

- জীৱন দায়িনী — বিমল চন্দ্ৰ গগৈ/১
- মাত্ৰ ৪৭০ জন বাসিন্দা থকা গাড়ী-মটৰ নচলা এটি সৰু দ্বীপ — দিপালী দত্ত বৰদলৈ /২
- সৌৰ কলংক — উৎপলা বৰ্মন বৰুৱা/৪
- Matter and Antimatter — Dr. Ranjana Bora Bordoloi/৬
- নাৰী — দৰদী শইকীয়া বৰা/৭
- লিমাৰিক — ইন্দিৰা বৰুৱা/৮
- Working Women in India : Keeping the Balance — Ashifa Sobhan/১০
- ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতত লোকসুৰ ঃ এক মনঃসাংস্কৃতিক বিজ্ঞান — ড০ ছবি গগৈ/১২
- আহোম যুগত অসমীয়া সাহিত্যৰ উত্তৰণ — বিনিতা বৰা/১৪
- Gender Responsive Budgeting — Pranita Rajkhowa/১৭
- Women and Nature : An Ecofeminist Reading of Rita Choudhury's Mayabritta — Asima Gogoi/২০
- তোলনি বিয়াৰ পৰম্পৰা আৰু পৰিবৰ্তন — ৰিজুমণি দাস/২৪
- KABAN : A soulful Expression of Women's Life — Daisy Rani Doley/২৬
- Ancient Indian Botany — Dr. Urmika Phangchopi/২৮
- Role of Education in Pevention and Control of Sociall Disorganisation — Dr. Nandita Das/৩২
- Contributions by Indian Mathematician — Dr. Pankaj Borah/৩৪
- The Johann Heinrich Pestalozzi (A great Psychology) — Bitopi Sonowal/৩৬
- Green Solvent for Sustainable Enviroment — Dr. Rituraj Dutta/৩৮
- The Concept of 'Gaze' in Visual Art and Literature — Chinmoyee Saikia/৪০
- ঊনবিংশ শতিকাৰ আলোচনীৰ পাতত মহিলা লেখিকা — দিপাংকৰ গগৈ/৪৫
- ঐশ্বৰ্য্যময় আহোম যুগৰ বৰ্ণময় নাৰী — বৰষা গায়ন/৪৭
- Inclusiveness and Equity in Educationin relation to Women — Rajikhya Gogoi /৫০
- Rokeya Sakhawat Hossain's Sultana's Dream : A Critique of Patriachy during Pre-Independence Era in India — Pooja Singha /৫৩

জীৱন দায়িনী

বিমল চন্দ্ৰ গগৈ
নামৰূপ

দিনকাল ভাল নহয়,
সময়বোৰ যেন অসহ্যকৰ, ত্ৰাসময় হৈ আহিছে,
প্ৰাণনাশী দৈত্য দানৱৰ চিঞৰবোৰ যেন ক্ৰমে
চাপি আহিছে,
চৌদিশে ধুঁৱলী কুঁৱলী !

ধূসৰ, ধূসৰ ছায়াই যেন খেদি আহিছে !!
ত্ৰাসত ধৰণী যেন কঁপি উঠিছে।
সেউজী আভৰণ উৰলিব ধৰিছে,
জহিছে খহিছে, ফাটিছে লাজ ঢকা আভৰণ।
টানিছে, আঁজুৰিছে, লঠঙা হৈছে দেহা
যাৰ বুকুৰ পিয়াহ খায়েই ডাঙৰ হৈছে
যাৰ আঁচলৰ ছাঁত লালিতপালিত
আজি তেওঁৰেই হিয়া বিদাৰি ফালিছে
আহ ! যন্ত্ৰণা, অসহ্য যন্ত্ৰণা !!
প্ৰাণ যায় যায় !!
উচুপনি জানো শুনা নই !
নুশুনে কিয় আকুল আকুতি
হায় দুৰ্ভগীয়া প্ৰকৃতি !
জীৱনদায়িনী প্ৰকৃতি !!

ব'হাগে হাঁহিলে, তাই কন্দা শুনে,
জেঠে কান্দিলে, তই হুঁহা শুনে !
বলিয়া বানে যেতিয়া সকলোকে কন্দোৱায়,
তাই তেতিয়া অতীত ৰোমন্থনৰ বুকুচাত ফুৰে।
অতি খৰাং, অতি বৃষ্টিপাত কিবা যেন নিমিলা অংক।
নহয় তাই, ব'হাগে প্ৰাণঢালি হুঁহা বিচাৰে,
বিচাৰে জীৱনৰ অনন্ত প্ৰবাহ, বৈ থাকক নিৰৱধি।
বিচাৰে তাই বানৰ প্ৰলয়ৰ পৰা পৰিত্ৰাণ,
জীৱন মুক্তিৰ প্ৰয়াসী তাই।
জীৱৰ প্ৰশান্তিৰ স্বচ্ছল সুন্দৰ জীৱন তাইৰ সৌন্দৰ্য।
ফুলক নানা ফুল, নাচক পক্ষী-পখিলী,
হাঁহক আজাৰেও বেজাৰ পাহৰি।
এইয়াই যে জীৱনৰ সুবাস।
মানৱৰ বিলাসকামীতাই জন্ম দিয়া দৈত্যবোৰ দেখিছেনে !
ভোগবিলাসৰ লোভে জন্ম দিয়া দানৱবোৰ একা !
জানে সকলোৱে, চিনিও পায় !
উপলব্ধিহে কম।
নহয়, সাধাৰণ জনতাৰ উপলব্ধি বহুতেই বেছি
উচ্চ শিক্ষিত তথা ক্ষমতাশালী কিছুমান
আৰু ধনলোভী দালাল কিছুমানহে
চকু থাকিও বিবেকহীন অন্ধ।
দেখিও বিপদৰ মুখলৈ আগবাঢ়িছে !!!
ভাৰসাম্যহীন প্ৰকৃতি, প্ৰদূষণ, গোলকীয়
উষ্ণতা কোনে নাজানে,
তথাপি যুদ্ধৰ ভয়াবহতা আওকান।
প্ৰকৃতিৰ সুৰক্ষাৰ আঁচল অজন ছাতি ভেদি
দৈত্যৰ ভয়ানক জিভা অতিবেঙুনীয়া ৰশ্মিৰ
বিষাক্ত পৰশ কোনে অনুভৱ কৰা নাই ???
কাঠৰ চোৰাং বেহা, বন্য জীৱজন্তুৰ সংহাৰ,
অৰণ্য ভূমি সংকোচন, কয়লাৰ মুক্ত খনন,
অৰণ্যত উদ্যোগ স্থাপন,
সাগৰীয় সম্পদৰ অধিক আহৰণ আৰু কত যে কি !!
নে অন্য গ্ৰহৰ সুৰক্ষিত স্থানৰ সন্ধান পাইছে নিজৰ বাবে !!
চিন্নমূলৰ একো ভৱিষ্যৎ নাই।
নিজে জীয়াই থাকক, আনকো জীয়াই ৰাখক।
জীয়াই থাকক নিৰৱধি, এই বিনন্দীয়া ধৰণী।

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

মাত্ৰ ৪৭০ জন বাসিন্দা থকা গাড়ী-মটৰ নচলা এটি সৰু দ্বীপ

✍ দিপালী দত্ত বৰদলৈ
নামৰূপ মহাবিদ্যালয়

দ্বীপটোলৈ ১৯১৮ চনৰ ৪ জুলাইত গৈছিলো। আমেৰিকা মহাদেশৰ উত্তৰ মিচিগান দেশৰ হুৰণ হ্ৰদত অৱস্থিত এই দ্বীপটোৰ নাম "মেকিনেক দ্বীপ"। ১৭ শতিকাত ইউৰোপীয়ান ঔপনিৱেশ আৰম্ভ হোৱাৰ আগতে দ্বীপটোত থকা অডাৱা আদিবাসী সকলৰ Ojibwe ভাষাত নাম দিছিল mishimili mackinac। ইয়াৰ অৰ্থ হ'ল "Big turtle" অৰ্থাৎ দেখিবলৈ বাছৰ দৰে।

১৯ শ শতিকাৰ শেষৰ পিনৰ পৰাই দ্বীপটো পৰ্য্যটকৰ আকৰ্ষণৰ থলি হৈ পৰিছে। গ্ৰীষ্মকালত দ্বীপটোত বহু পৰ্য্যটক থাকেগৈ। দিনে প্ৰায় ১৫,০০০ পৰ্য্যটক তালৈ অহাযোৱা কৰে। ১৭ শতিকাত ইউৰোপীয়ান প্ৰব্ৰজনকাৰীসকল তালৈ যোৱাৰ আগলৈকে অডাৱা নামৰ আদিবাসীসকল বসবাস কৰিছিল। বৃটিছসকলৰ আগমনৰ লগতে আক্ৰমনৰ ফলত জনজাতিটোৰ মাত্ৰ ২ জনহে জীয়াই আছিল আৰু তেওঁলোকে তাত থকা গুহাবিলাকত লুকাইছিলগৈ। পিছত আৰু সেই জনজাতিটোৰ কাকো বিচাৰি পোৱা নগ'ল। তাৰপিছত ইউৰোপৰ প্ৰব্ৰজনকাৰীসকলে জাহাজেৰে যাতায়তৰ সুচলতাৰ বাবে দ্বীপটোত জন্তুৰ নোমৰ ব্যৱসায় ঘাই কেন্দ্ৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰে। এই বাণিজ্য চলি থকা সময়তে বৃটিছসকলে তাত মেকিনাক দুৰ্গ সাজিছিল। তাত থকা পৌৰাণিক ঘৰবিলাক ইমান ধুনীয়াকৈ সংৰক্ষণ কৰিছে যে দেখিয়েই ভাল লাগে। সৰু দ্বীপ হ'লেও দ্বীপটোৰ বুৰঞ্জী অতি চহকী আৰু উল্লেখনীয় বাবেই দ্বীপটোক ১৯৬০ চনৰ পৰা "National Historic Landmark" বুলি অভিহিত কৰিছে।

তাৰোপৰি ১৮২০ চনত America Fur Confary এ সজা ঘৰটো বৰ্তমান Fur Trade Musium হিচাবে ব্যৱহাৰ কৰিছে। আৰু দেখিলো ১৮২৯ চনতে সজা Musium Church যিটো অতি আটক ধুনীয়াকৈ ৰাখিছে- দেখিলে লাগে যেন সৌ সিদিনাহে সাজিছে। ১৯৪৩ চনত সজা মিচিগানৰ গভৰ্ণৰৰ গ্ৰীষ্ম ভৱনটোও চাবলগীয়া। ইয়াৰ বাহিৰেও একেবাৰে কাষতে দক্ষিণে থকা "Small Round Island" ৰ ১৯২৪ চনত সজা Light House টোও পৰ্য্যটকৰ আকৰ্ষণীয় স্থান। ১৯৭০ চনত আমেৰিকাৰ বন বিভাগে লাইট হাউচ ভাল কৰি এতিয়ালৈকে প্ৰতিপাল কৰি আছে। ইয়াৰ ঘৰবোৰৰ বেছিভাগেই কাঠেৰে নিৰ্মিত। কিছুমান শিলেৰে বন্ধা। ঘৰবোৰৰ স্থাপত্যৰ আৰ্হি তিনিশ বছৰ পুৰণা। নেটিভ আমেৰিকান আৰ্হিৰ গাঠনিৰ পৰা ১৯ শতিকাত ইউৰোপীয়ান-আমেৰিকান আৰ্হিৰে সজা। ডাউন টাউন অৰ্থাৎ পুৰণি টাউনত ৰেষ্টুৰেণ্ট, গ্ৰেণ্ড হোটেল আৰু যাৱতীয় বস্তুৰ দোকান আৰু গ্ৰেণ্ড হোটেলখন ভিক্টৰিয়ান যুগৰ আৰ্হিত সজা। অতি সুন্দৰ।

মুঠতে বহুতো সাংস্কৃতিৰ সংমিশ্ৰনত গঢ় লৈ উঠা মেকিনেকবাসীৰ সংস্কৃতি চাবলগীয়া। ইণ্টাৰনেট, বিমান বন্দৰ (কাৰণ, তালৈ মানুহ সৰু সৰু প্লেনেৰেও যায়), বিজুলীবাতিৰ সংযোজনেৰে সকলো আধুনিক সা-সুবিধা উন্নত। দ্বীপবাসিৰ কাৰণে ইণ্টাৰনেট কাফে, চিনেমাহল, আধুনিক চিকিৎসালয়, বিশ্ববিদ্যালয় আদি সকলো আছে। কিন্তু বাসিন্দাসকলে গাড়ী চলিবলৈ নিদিয়ে। চাইকেল আৰু ঘোঁৰাগাড়ীৰ বাহিৰে তাত অন্য বাহন নচলে। সেয়ে President ট্ৰাম্পৰ ভাইচ প্ৰেচিডেণ্ট মাইক পেঞ্চে তালৈ জবৰদস্তি গাড়ী লৈ যোৱাত বাসিন্দাসকলৰ প্ৰতিবাদত চৰকাৰে হাৰ মানিছিল।

তেওঁলোকে চহৰখন প্ৰদূষণমুক্ত কৰি প্ৰাকৃতিক বাতাবৰণ অতি সুন্দৰ কৰি ৰাখিছে- এনে ত্যাগৰ ফলত। আনকি চহৰত চলি ঘোঁৰাগাড়ীৰ ঘোঁৰাবিলাকে বিষ্ঠা ত্যাগ

কৰিলে সেইবোৰ লগেলগেই পৰিস্কাৰ কৰিবলৈ এদল কৰ্মী সাজু হৈ থাকে। লগতে ঘোঁৰাবিলাকক দানা, ঘাঁহ, পানী খুৱাবলৈও অতি পৰিপাটি, শৃঙ্খলাবদ্ধ কৰ্মী মজুত থাকে। সেয়ে চহৰখনত অলপো বিশৃঙ্খল পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি নহয়।

দ্বীপটোক ঘোঁৰাগাড়ীৰে ফুৰি শেষত খোজকাঢ়ি গৈ আমি Arch Rock চাইছিলোগৈ। Glocial যুগৰ (তুষাৰ যুগৰ) ঠিক পিছতেই চুণশিলেৰে গঠিত ই এটা ভূতাত্বিক গঠন। ৰেডইণ্ডিয়ান সকলে Arch Rock টো আধ্যাত্মিক ভাৱেৰে গ্ৰহণ কৰি এক স্বৰ্গীয় অনুভূতি উপলব্ধি কৰিছিল।

দ্বীপটোৰ প্ৰাকৃতিক সৌন্দৰ্য্য অতুলনীয়। বিবিধ গছ-লতা আৰু পৰুৱা, পখিলা, চৰাই, প্ৰব্ৰজনৰ সময়ত দেখা বিভিন্ন চৰাই, অন্যান্য জীৱজন্তুও আছে। মুঠতে অকণমানি দ্বীপটোতে বাসিন্দাসকলে আধুনিক আৰু পৌৰাণিক সময়ৰ সমতাৰে সমন্বয় ৰাখি নিজস্ব ধাৰা প্ৰতিষ্ঠা কৰিছে।

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

সৌৰকলঙ্ক

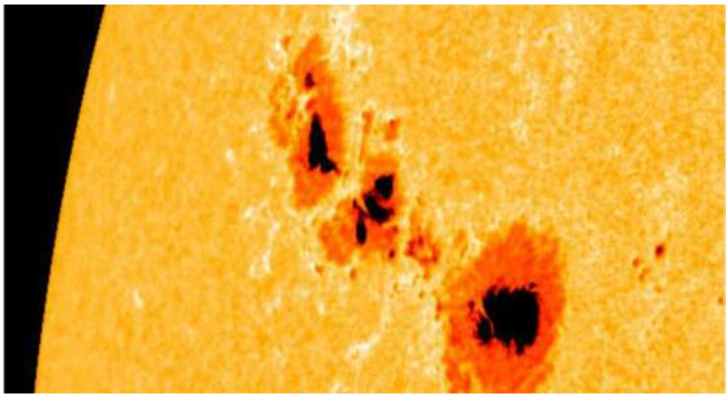

✍ উৎপলা বৰ্মন বৰুৱা
নামৰূপ মহাবিদ্যালয়

বৰ্তমানৰ আধুনিক পৃথিৱীত সাধাৰণতে বহুতো ধৰণৰ কলঙ্কৰ কথা শুনিবলৈ পোৱা যায়। 'কলঙ্ক' শব্দটো শুনিলেই কিছু হ'লেও আশ্চৰ্য্যবোধ কৰা যায়। ইয়াৰ বেছিভাগেই বৰ্তমানৰ বস্তুবাদী সমাজৰ ভোগ-বাসনা পূৰণৰ বাবে সৃষ্টি হোৱা কলঙ্ক। পিছে আমাৰ আলোচ্য বিষয় "সৌৰকলঙ্ক" প্ৰাকৃতিকভাৱে সৃষ্টি হোৱা ঘটনা মাত্ৰ।

সৌৰকলঙ্কনো কি আৰু ইয়াৰ পৃথিৱীৰ ওপৰত কেনেকুৱা ধৰণৰ প্ৰভাৱ, এইবিষয়ে ইয়াৰ দ্বাৰা দুআষাৰ আলোচনা কৰিবি বিচাৰিছো। শক্তিশালী টেলিস্কোপৰ সহায়েৰে সূৰ্য্যৰ প্ৰতিবিম্ব পৰ্য্যবেক্ষণ কৰিলে ইয়াৰ প্ৰতিবিম্বৰ গাত কিছুমান ক'লা দাগ দেখিবলৈ পোৱা যায়। এইবিলাককেই সৌৰকলঙ্ক বোলা হয়। যিকোনো ফৰকাল দিনত এই দাগসমূহ দেখা পোৱা যায়। ইহঁতৰ আয়তন বেলেগ বেলেগ হয়। প্ৰায় ৯০,০০০ মাইল দৈৰ্ঘ্য আৰু ৬০,০০০ মাইল প্ৰস্থবিশিষ্ট বৃহৎ আকাৰৰ সৌৰকলঙ্ক পৰ্য্যন্ত দেখা পোৱা গৈছে। গোটেই বছৰ পৰ্য্যবেক্ষণৰ মূৰত দেখা পোৱা গৈছে যে, এই সৌৰকলঙ্ক বা ক'লা দাগসমূহ স্থিৰ নহয়। এইবোৰ লাহে লাহে পূবৰ পৰা পশ্চিমলৈ গতি কৰা দেখা যায়। সৌৰকলঙ্কৰ গতিৰ কাৰণ বিচাৰি যাওঁতে বিজ্ঞানীসকলে এটা অতিশয় আৱশ্যকীয় তথ্য আৱিস্কাৰ কৰো। সেইটো হৈছে সমূৰ্যৰ নিজস্ব গতি। অৰ্থাৎ প্ৰকৃততে সৌৰকলঙ্কসমূহে গতি নকৰে। সূৰ্য্যটোৱে ইয়াৰ অক্ষক কেন্দ্ৰ কৰি বৃত্তাকাৰ পথত গতি কৰি থাকে। এই গতি ইংৰাজী ষোল্লশ শতিকাত গেলিলিওৱে আৱিস্কাৰ কৰে। ইংৰাজী ১৮৭১ চনত হাৰ্মেন ভ'গেল নামৰ বৈজ্ঞানিকজনে সূৰ্য্যৰ বৰ্ণালীৰ ৰেখাসমূহৰ ভ'গলাৰ পৰিবৰ্তনৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি সূৰ্য্যৰ নিজস্ব গতি সাব্যস্ত কৰিছিল। এইখিনিতে কৈ থোৱা ভাল যে, যদি শব্দ নাইবা পোহৰৰ উৎস আৰু পৰ্য্যবেক্ষক পৰস্পৰৰ মাজত আপেক্ষিক গতি থাকে, তেন্তে শব্দ নাইবা পোহৰৰ কম্পনাংকৰ আপাত পৰিবৰ্তন ঘটে। ইয়াক পৰিবৰ্তন (Doppler Shift) বুলি কোৱা হয়। জ্যোতিৰ্বিদ সকলে সূৰ্য্যৰ উষ্ণতা প্ৰায় 5777K বুলি ঠাৱৰ কৰে। গতিকে এনে তীব্ৰ উষ্ণতাত ইয়াক এটা দৃঢ়বস্তুৰ সলনি উতলি থকা গেছীয় গোলকৰ লগত তুলনা কৰিব পাৰি। সেয়েহে সূৰ্য্যৰ গতি আৰু দৃঢ়বস্তুৰ গতিৰ মাজত কিছু পাৰ্থক্য আছে।

এই সৌৰকলঙ্কসমূহ থুপ পাতি থাকে। একোটা নিৰ্দিষ্ট থুপত থকা সৌৰকলঙ্কৰ সংখ্যা "উলফৰ সংখ্যা"ৰ দ্বাৰা বুজোৱা হয়। যদি কোনো এটা বিশেষ সময়ত থকা থুপৰ সংখ্যা g আৰু থুপৰ বাহিৰত থকা সৌৰকলঙ্কৰ সংখ্যা f হয়, তেন্তে সেই সময়ত মুঠ সৌৰকলঙ্কৰ সংখ্যা হ'ব $R_W = 10g + f$. R_W ক উলফৰ সংখ্যা বুলি কোৱা হয়। যিকোনো এটা দিনত এই উলফৰ সংখ্যাৰ মান শূণ্যৰ পৰা দুশ পৰ্য্যন্ত হ'ব পাৰে। ১৭৫০ চনৰ পৰা ২০০০ চনলৈ কৰা বিজ্ঞানীসকলৰ পৰীক্ষা-নিৰীক্ষাৰ পৰা দেখা যায় যে, প্ৰত্যেক ১১ বছৰৰ মূৰে মূৰে সৌৰকলঙ্কৰ সংখ্যা সৰ্বোচ্চ হয়।

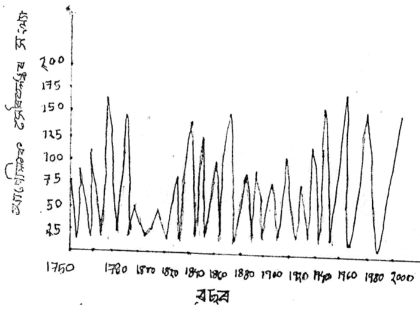

ওপৰৰ চিত্ৰত সৌৰকলঙ্কৰ ১১.০২ বছৰীয়া পুনৰাবিৃত্তিৰ ঘটনাটো দেখুওৱা হৈছে। সৰ্বোচ্চ মান পোৱাৰ পাছত লাহে লাহে কমি গৈ কোনো এটা বছৰত ইয়াৰ মান নিম্নতম হয়। এই ১১ বছৰীয়া পুনৰাবৃত্তিৰ ঘটনাটো পোনপ্ৰথমে হেনৰিক চুৱেৰ নামৰ বৈজ্ঞানিকজনে ১৮৬১ চনত ধৰা পেলায়।

এতিয়া প্ৰশ্ন হৈছে এই সৌৰকলঙ্কসমূহ পৃথিৱীৰ ওপৰত কেনেকুৱা ধৰণৰ প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰে ? এইক্ষেত্ৰত ১৮৫২ চনত চেৱাইন নামৰ বৈজ্ঞানিকজনে আৱিস্কাৰ কৰা তথ্য গুৰুত্বপূৰ্ণ। তেখেতে পৃথিৱীৰ চৌম্বিকক্ষেত্ৰৰ খেলিমেলি (Magnetic Anomalies) আৰু এই সৌৰকলঙ্কসমূহৰ মাজত সম্বন্ধ আছে বুলি নিশ্চিত কৰে। ইয়াৰ উপৰিও পৃথিৱীৰ উত্তৰফালে থকা উজ্জ্বল পোহৰ (অ'ৰোৰা) আৰু সৌৰকলঙ্কৰ সংখ্যাৰ মাজতো পোনপটীয়া সম্বন্ধ থকা বুলি বৈজ্ঞানিকসকলে ঠাৱৰ কৰে। ওপৰত উল্লেখিত দুয়োটা তথ্যৰ আঁত বিচাৰি যাওঁতে সূৰ্য্য সম্বন্ধীয় অইন দুটা তাৎপৰ্য্যপূৰ্ণ কথা আৱিস্কৃত হয়। আমি জানো যে, যিকোনো চুম্বকক্ষেত্ৰ এখন অইন এখন চুম্বকক্ষেত্ৰৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত হয়। গতিকে পৃথিৱীৰ চুম্বকক্ষেত্ৰৰ খেলিমেলি আৰু একে সময়তে ধৰা পেলোৱা সৌৰকলঙ্কৰ সৰ্বোচ্চ মানৰ মাজৰ সম্বন্ধ বিচাৰি বিজ্ঞানীসকলে সৌৰকলঙ্কসমূহ সূৰ্য্যৰ চুম্বকীয় কাৰ্য্যকলাপৰ (Magnetic Actibity) কেন্দ্ৰস্বৰূপ হ'ব পাৰে বুলি মত পোশ্ৰণ কৰে। তদুপৰি এই সৌৰকলঙ্কসমূহ অতিশয় শক্তিশালী আধানযুক্ত কিছুমান উৎস বুলিও ধাৰণা কৰে। এই অতি শক্তিশালী কণাসমূহ পৃথিৱীৰ মধ্যাকৰ্ষণীয় ক্ষেত্ৰত প্ৰৱেশ কৰি “উত্তৰ পোহৰ” (Aurira Borealis) সৃষ্টি কৰে আৰু লগতে ভূ-চুম্বকক্ষেত্ৰৰো কিছু সালসলনি ঘটায়। এই কণাসমূহে বিদ্যুত চুম্বকীয় তৰংগৰ সঞ্চালনতো প্ৰভাৱ পেলায়। এই পৰীক্ষাসমূহৰ পৰা বিজ্ঞানীসকলে ঠাৱৰ কৰে যে, সূৰ্য্যৰ চৌম্বিকক্ষেত্ৰৰ মান 0.3 টেচলাৰ পৰা 0.5 টেচলাৰ ভিতৰত।

অইন এটা আৱশ্যকীয় তথ্যমতে এইসময়তে পৃথিৱীৰ ওপৰৰ বায়ুমণ্ডলত অ'জনৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি পায়। এই অতিৰিক্ত অ'জনে সূৰ্য্যৰ ৰশ্মি সাধাৰণ অৱস্থাতকৈ বেছিকৈ শোষণ কৰে। গতিকে ইয়াৰ পৰা দেখা যায় যে, এই সৌৰকলঙ্কসমবহে পৃথিৱীৰ পৰিৱেশৰ ওপৰত বাৰুকৈয়ে প্ৰভাৱ পেলায়।

এতিয়া প্ৰশ্ন হৈছে এই অংশবোৰ অইন অংশতকৈ ক'লা কিয় ? এই অংশসমূহ সূৰ্য্যৰ চুম্বকীয় কাৰ্য্যকলাপৰ উৎস বুলি আগতে উল্লেখ কৰা হৈছে। গতিকে ইয়াত থকা চৌম্বক বলৰেখাসমূহে চাপ প্ৰয়োগ কৰে। এই চাপৰ মান হৈছে $\frac{1}{2}\vec{B}.\vec{H}$ । $\vec{B}$ আৰু $\vec{H}$ হৈছে যথাক্ৰমে চুম্বকীয় আৱেশৰ প্ৰাৱল্য আৰু চুম্বকক্ষেত্ৰখনৰ প্ৰাৱল্য। দেখা যায় যে 0.3 টেচলাৰ চুম্বকক্ষেত্ৰখনে প্ৰয়োগ কৰা চাপৰ মান তাপৰ ফলত প্ৰয়োগ হোৱা চাপৰ এক চতুৰ্থাংশ। প্ৰকৃতিয়ে সকলো ক্ষেত্ৰতে সাম্যৱস্থা বিচাৰে। গতিকে প্ৰকৃতিৰ নিয়ম অনুসৰি সৌৰকলঙ্কৰ বাহিৰত আৰু ভিতৰত থকা চাপৰ মাজতে সাম্যৱস্থাৰ প্ৰয়োজন। এই দাগসমূহৰ বাহিৰত অকল তাপৰ চাপ থাকে কিন্তু ভিতৰত তাপ আৰু চুম্বকক্ষেত্ৰ দুয়ো চাপ প্ৰয়োগ কৰে। গতিকে সাম্যৱস্থা বলমৰ বাবে ইয়াৰ পৰা বুজিব পাৰি যে, এই দাগসমূহৰ ভিতৰত তাপৰ চাপ বাহিৰৰ তাপে প্ৰয়োগ কৰা চাপৰ তিনি চতুৰ্থাংশ। কিন্তু আমি জানো যে, তাপৰ বাবে প্ৰয়োগ হোৱা চাপ উষ্ণতাৰ সমানুপাতিক। গতিকে ইয়াৰ পৰা বুজা যায় যে, ক'লা দাগসমূহৰ উষ্ণতা বাহিৰৰ উষ্ণতাৰ তিনি চতুৰ্থাংশ।

এই সৌৰকলঙ্কসমূহৰ ওপৰত অনেক পৰীক্ষা নিৰীক্ষা চলি আছে, যিবোৰৰ পৰা আমি আৰু অধিক গুৰুত্বপূৰ্ণ তথ্য ভৱিষ্যতেও আশা কৰিব পাৰো।

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

Matter and Antimatter

Dr. Ranjana Bora Bordoloi
Asso. Prof., HoD, Physics Dept.
Namrup College

The two basic entities of universe is matter and radiation. So matter is the basic composition of universe. We can see different forms of matters in the physical world surrounding us.

The smallest fragment of matter is called atom. So atoms are the building blacks of matter having the same chemical composition as the bulk element. An atom consists of a central nucleus and extranuclear electrons. The central nucleus consists of very tiny particles of two kinds - protons and nrutrons. Protons and neutrons are together called as qharks. A qhark is a fast moving point of energy.

Now the matter particles like protons, neutrons and electrons have similar kinds of opposite natured particles that have same mass and charge value but of opposite kind. As for example, electron has a similar type of other particle which have same mass and charge value but like electron which is negatively charge, this particle is positively charge. Its name is position. Likewise proton has antiparticle namely antiproton, neutron-antineutron etc.

Let us now consider the case of hydrogen (which is a gaseous matter). Hydrogen is composed of two protons and two electrons, has reason to believe that a two antiprotons and two positions could form an atom of antihydrogen. So this is the notion of antimatter. Infact, from a collection of antiprotons, antineutrons and positrins- a world of antimatter might be constructed, which could be indistinguisable from our physical world so long as everything were made of antiparticles. But, if however some of this antimatter were to come in contact with the ordinary matter,- particle - antiparticle pair would result in annihilation ordestruction with a tremendous release of energy. Because the two cntities of universe matter and energy (or radiation) are convertible from one form into another by Einstein's famous formula $E- mc^2$.

According to big bang theory, universe is created from a point of sigularity and after the big bang equal amounts and matter and antimatter should have created. But today what is left much in the universe is matter rather than antimatter. The question is what should be the eason behind this or what happened to the antimatter ? Since matter and antimatter particles are always produced as pair and, if they come in contact, destroyer (anihilate) one another, leaving behind energy. So if matter and antimatter are created and destroyed together, then the universe should contain nothing but leftover energy. However, perhaps, a very small portion of matter, about one matter particle per billion - managed to survive which is what we see today. This mystery always fascinates physicists to explore the universe and the quest for solving continues.

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

নাৰী

দৰদী শইকীয়া বৰা
সহযোগী অধ্যাপিকা
প্ৰাণীবিজ্ঞান বিভাগ

বিশ্ববৰেণ্যা তুমি
শক্তিস্বৰূপা দেৱী

মাতৃ তুমি, মমতাময়ী
ভগ্নী তুমি, দায়িত্বশীলা তুমি
অপৰূপ ৰূপেৰে অলংকৃতা
কাব্যিকতাৰে ভৰা এক মিঠা কবিতা তুমি

স্নেহ, দয়া, ক্ষমা, ধৈৰ্য্যৰে ভৰা
বিশাল হৃদয়ৰ গৰাকী তুমি
ত্যাগৰ বিমূৰ্ত্ত প্ৰতীক
সৃষ্টিৰ অধিকাৰিণী তুমি

কোমলতা তোমাৰ সৌন্দৰ্য্য
দুৰ্বলতা নহয়
আবেগ তোমাৰ মোহনীয়
তুমি ঠুনুকা নহয়

দৃঢ়তাৰে ভৰা, তুমি এক শান্তি অস্ত্ৰ
প্ৰাণ-প্ৰাচুৰ্যৰে ভৰা, তুমি অনন্য
তুমি অনন্য।

◆◆◆◆◆◆

লিমাৰিক

ইন্দিৰা বৰুৱা
অৰ্থনীতি বিভাগ
নামৰূপ মহাবিদ্যালয

ডিব্ৰুগড় জিলাৰ এটা কোণত
নামৰূপ মহাবিদ্যালয় আছে,
কলেজত উদুলি মুদুলি
স্কুটী বিতৰণৰ ভেৰিফিকেশ্যনত।

অধ্যক্ষ মহোদয়
ড০ গংগা প্ৰসাদ চাৰ
কামত বৰ খৰ,
মণিটৰতে সকলো চাই চাই
হাঁহি থাকে মিছিকিয়াই।

একাডেমিক ইনচাৰ্জ ড০ কমল
টিচিং প্লেনত ব্যস্ত,
ৰাতি দিনে ভাবি-চিন্তি
কৰি আছে কষ্ট।

কবি নামৰ এগৰাকী আছে
বিভিন্ন দিশত ৰাপ,
বিভিন্ন পোছাক পিন্ধি
তুলি থাকে পাণৰ পাক।

হানিফাৰ আকৌ
বিভিন্ন আহাৰ বনোৱাত চখ,
থেচিচ লিখিছো বুলি
মাৰে বৰ যহ।

চিনিয়ৰ অঞ্জনাৰ
আমাৰ প্ৰতি আছে সদিচ্ছা,
সেয়েহে আমাৰ তৰফৰ পৰা
থাকিল শুভেচ্ছা।

সুৰদী নামৰ বাইদেউ আমাৰ
মাজত আছে,
সময় আৰু কৰ্তব্যৰ প্ৰতি
সোঁৰৰাই আছে।

অনিতা আৰু সুনীতা
'নাক'ৰ কামত ব্যস্ত,
সুনীতা আকৌ
গল্ডেন ফেচিয়েলত অভ্যস্ত।

দৰিদাই আকৌ ষ্টাইল মাৰি
ছাদৰ মেখেলা পিন্ধি ভাল পাই,
স্কীণ ভাল কৰি থ'বলৈ
ৰাতি তিতাকেৰেলা খায়।

তাকে দেখি লাভলিয়ে
মিছিকিয়াই হাঁহি মাৰে,
গাখীৰৰ চাহকাপ
খাবলৈ কেতিয়াও নেপাহৰে।

গহীন গম্ভীৰ সোণোৱাল সনন্ত
কামৰ নাই কোনো অন্ত,
সকলো কাম কৰি থোৱাই
তেওঁৰ মহামন্ত্ৰ।

সসীম আৰু নৰেন্দ্ৰই
ককাই-ভাইৰ দৰে থাকে,
নকল চুলি খুৰাই
হেণ্ডচাম্ বুলি ফুটনি মাৰে।

পদুম নামৰ আছে এটি ল'ৰা,
কম্পিউটাৰৰ কাম আৰু গুৱাহাটী
বুলিলে কৰে লৰাঢপৰা।

শিক্ষা বিভাগৰ দুগৰাকী
হৃষ্ট-পুষ্ট মহিলা
কামত নাই গাহিলা
তকে দেখি পানচৈয়ে
ধৰে কেমেৰা

মিতুৰাজ দত্ত
পঢ়াত ব্যস্ত
হাঁহিত শ্ৰেষ্ঠ
কি ভাবিছে ধৰাত বৰ কষ্ট।

প্ৰদীপ গগৈৰ তামোলৰ টোপোলা
সকলোৰে বিচাৰি কৰে খেলিমেলি
সুন্দৰ হাতৰ আখৰ বুলি
ভাবি থাকে জপটি মাৰি।

মহুৰামুখৰ সৰুপোনাই
নাও মেলি যায়
তাকে দেখি কীন্লী আৰু নিহাৰীকাই
ঘূৰি ঘূৰি চাই।

অসমীয়া বিভাগৰ শশাংকই
ইফালে সিফালে ঘূৰে
সুবিধা পালেই কবিতা লিখে।

মনীষা আৰু মঞ্জুশ্ৰী
একেলগে ঘূৰে
সুবিধা পালেই অফিচলৈ দৌৰ মাৰে।

বৰগোহাঁই দীপক
চুলিত লগাই কলপ
সুবিধা পালেই ডিব্ৰুগড়লৈ গৈ
দময়ন্তী ফ্লেটৰ
ছাদত বহি সমন্বয়ক
বুলি মাৰি থাকে ধপ।

বিন্দিয়া নামৰ এগৰাকী
স্পীডত স্কুটী চলাই
তাকে দেখি সকলোৰে
থৰ লাগি চায়।

আঞ্জিমা নামৰ ভণ্টিয়ে
স্কুটীত কলেজলৈ আহে
চুলি ষ্ট্ৰেইট কৰি
চালদি ফুৰে।

ৰেলফেয়াৰ গগৈ
বেলেনো চলাই যায়
বাটে বাটে ভৱিষ্যৎ আঁচনি কৰি
নাকটি মোহাৰি বুদ্ধিটি উলিয়াই

মনচুমীৰ ষ্টাইল
দীঘল কাণফুলিৰ ফাইল।
দুলিয়াজানৰ পৰা আহোতে
পাহৰে নিজৰ ম'বাইল।

বিজুমণি
কামত বৰ নিয়াৰি
মনে মনে কি ভাবে
ধৰিব নোৱাৰি।

প্ৰাণীবিজ্ঞানৰ আবিদুৰে
ভাবি ভাবি আঁচনি কৰে
সময়ৰ অভাৱত ৰাতিপুৱা
কৰ্কৰা ভাতত গাখীৰ ঢালে।
তাকে শুনি ধীমান ধৰ্মেন্দ্ৰই
ৰঙতে চিঞৰি হাঁহে।

আমাৰ লাইব্ৰেৰিয়ান অবিস্মৃতা
চলন ফুৰনত খৰটকীয়া
ৰঙিলী হৈ ইফাল সিফাল
মুখৰ হাঁহিটি নুগুছে।

দিব্যজ্যোতি চাংমাই
চাংমাইশালত বৰ ভাল
বাতি ভৰাই ৰান্ধি খুৱাই
অকনো নকৰে এলাহ।

অনিন্দিতা নামৰ এগৰাকী
'নাক'ৰ ৰিপৰ্ট লিখাত বৰ খৰ
সকলো কাম আগত কৰি
ফুটনি মাৰে বৰ।
তাকে দেখি অৰিস্মাই
ক্লাছলৈ যাওঁতে কৰে খৰধৰ।

গৰিমা নামৰ এগৰাকীয়ে
বৰ চিকচাক কৰে
হাতত কিবা লাগিছে
বুলি পাঁচবাৰ হাত ধোঁৱে।
তাকে দেখি ৰৌজি আৰু পাইনে
মুখ টিপি হাঁহে।

ক'তপাল তামূলীয়ে
নিজকে বয়সীয়াল বুলি ভাবে
বাহিৰলৈ ওলাওতে
কলপ কৰিবলৈ নেপাহৰে।

কৰবী আৰু সঞ্জীৱ
দুয়ো কম্পিউটাৰ লৈ ব্যস্ত
দুয়োজনে নিজকে ভাৱে
কম্পিউটাৰত শ্ৰেষ্ঠ।

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

Working Women in India : Keeping the Balance...

✍Ms. Ashifa Sobhan
Associate Professor
Dept. of English
Namrup College

"I am a working woman with a secret life: I keep house..." Cheryl Mendelson. Traditionally men moved out to earn a livelihood and women took care of the home. But with the changing time a woman's role has evolved to become that of a provider plus caregiver while men still continues to be mostly a provider. In India women first stepped out from the threshold of their homes during the independence movement with the call of the Mahatma. During 1950s two sets of women began working for two different reasons. One set took up jobs for economic reasons while the other wanted to utilise their education with some purposive activities. In the initial phases women did not rise very high in their work place. These women were satisfied working out without much ambition to rise high. They somehow managed the home and children and fulfill all the social obligations with their job. They were always engulfed with guilt of not looking after their home and children in a traditional manner. They also had the fear that the privilege of doing a job would be taken away by the husband if other roles were not fulfilled in a satisfactory way. So, jobs for these women were highly secondary. But in the 1960s and 70s women began to regard work as an integral aspect of their life space. Women wanted home, marriage, children as well as a career. They looked upon their husband, colleagues and children to be understanding and supporting in their careers. In the work front they wanted to reach higher positions by shouldering all responsibilities as their male counterparts. Work for these women was significant in itself. It was not to manage their boredom or just to earn an extra income. In the 1980s we see women as professionals. They could manage both roles, personal and professional in a smooth manner. But still families and husbands could not accept these new roles of the women and so there was to be seen tension in their married and family lives. But in the last decade of the 20th century women emerged as a qualitatively different breed. Women in 90s were highly educated and were independent and got the support of the men in their families. They were ambitious and wanted to rise high in their jobs and at the same time wanted to be a perfect homemaker. These women constantly juggled roles and responsibilities and attempted to maintain a balance between home and career. In the new millennium we see a major paradigm shift in the business scenario of our country. With this women also got greater opportunities to be entrepreneurs and work from home. But though women grew in their ambition for jobs, women always are torn between their professional and personal roles. Although a woman's mind works as a professional, her heart works as traditional home maker. She keeps 30% of her space for family while 70% she gives to her work. Out of the 30% with the family, 80% for

children, 15% for in-laws, 5% for husband without any space for her. Though both man and woman work outside their home, very few men support their wives to run the house. The redistribution of work load does not happen most of the time, partly due to natural reasons like bearing or feeding a baby. But more because of the inability to break the traditional frame work of men shouldering homely responsibilities. The support the woman could provide traditionally to run a house is disturbed with women sacrificing their own jobs and careers. But men tend to expect it anyhow with disregard to the fact that the lady too is equally tired after a similar work routine. This is a topmost problem which is taking a heavy toll on life in general and relationship in particular. Each working woman has come across situations in life when she has to juggle between work commitment and personal commitment. To avoid this stress of being juggled around is to maintain a healthy work - life balance in her life. Understanding priorities and purpose of life helps to maintain this balance. The balancing of successful career with a personal or family life can be challenging but with proper planning she could achieve it. Often women struggle to make both ends work, leading to extreme stress and tiredness and even anxiety. So a balance between both the ends is a must. Some of the ways in which a woman can balance her work and family life are as follows – • Taking care of her health. • Communication with spouse clearly. • Giving 'me time'. • Setting definite boundaries. • Eliminating negativity. • Asking for help. • Setting priorities. If a woman does not care about her health she will not be able to manage well in any of the two areas she works. She will feel stressed mentally and physically. So, she must manage her eating habits and sleeping schedule to keep her fit for multi-tasking. While multi-tasking a woman wants to be successful at home and also want to be a mother, wife and daughter at home. Though, she is multi-tasking yet setting priorities and knowing what is more important is a must. If the work load is too much she should tell her spouse and confide in him to get his support. Me time is a must where she treats herself and take a break from the daily routine this helps in rejuvenating her mind and body. Keeping some boundaries both in work time and family time helps to keep the balance and work effectively. People who keep on saying about poor balance in life should be kept out of the way. She should never shy away to ask for help to do household work. It may be her spouse or other family members who can help to lighten the daily chores at home. In short, a woman must have a work life balance which is actually a state of equilibrium where she equally prioritizes the demands of her career and personal life without stressing herself physically or mentally.

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতত লোকসুৰ ঃ এক মনঃসাংস্কৃতিক বিজ্ঞান

ড০ ছবি গগৈ
নামৰূপ মহাবিদ্যালয়

গীত গাই বিশ্ব জিনি বিশ্বৰ গণশিল্পীসকলৰ তালিকাত নাম আৰু গুণ খোদিত কৰিব পৰা অসম গৌৰৱ ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতত এনে কি অজেয় শক্তি আছে ? উত্তৰ দুটা। এটা হ'ল-- তেওঁৰ গীতৰ কথাবস্তুত আছে সুগভীৰ আৰু সুবিন্যস্ত মানৱতাবাদ আৰু আনটো হ'ল এই গীতত প্ৰচ্ছন্ন হৈ থকা অসম তথা ভাৰতৰ লগতে বিশ্বৰ আন ঠাইৰো লোকসুৰ। কথাবস্তুলৈ নগৈ এই আলোচনাত লোকসুৰৰ আস্বাদন সম্পৰ্কে কিছু আলোকপাত কৰা হওক।

গীতৰ প্ৰভাৱশালিতাক আন পৰিৱেশ্য কলাৰ তুলনাত সুকীয়া ৰূপত প্ৰতিষ্ঠা কৰা উপাদানটোৱেই হ'ল সুৰ। এই সুৰ যদি চিনাকি মাটিৰ সুবাস আৰু আৱেদনেৰে লোক হৃদয়স্পৰ্শী হয়, তেন্তে প্ৰভাৱ অধিক গভীৰ হয়। মানুহ আৰু মাটিৰ যন্ত্ৰণাত কাতৰ হৈ থকা ভূপেন হাজৰিকাই গীত আৰু সুৰেৰে সহমৰ্মিতা প্ৰকাশৰ তাগিদাতে যাযাবৰ জীৱন বাছি লৈছিল। কথাত মাটি আৰু সংগ্ৰামৰ ছবি, সুৰত বুকুৰ স্পন্দন আৰু সংসাৰত পাহাৰীয়া বনৰীয়া স্বাধীনচিতীয়া গতিশীলতা-- এয়াই ভূপেন হাজৰিকাৰ সামগ্ৰিক সত্তাৰ ত্ৰিকৌণিক ভংগীমা। তিনিওটা কোণেই মানুহৰ বুকু স্পৰ্শ কৰি আছে আৰু থাকিব।

ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতত লোকসুৰৰ (থলুৱা) শক্তিশালী উপস্থিতিৰ বাবেই ১৯৮০ চনত অনুষ্ঠিত RO-ON বা ROON অধিৱেশনৰ অংশীদাৰ হোৱাৰ সৌভাগ্য লাভ কৰিছিল। জাপানৰ থলুৱা সংস্কৃতিক পুনৰুদ্ধাৰৰ বাবে ১৯৫২ চনত জন্মলাভ কৰা এই ROON আন্তৰ্জাতিক সংগীত সন্মিলনৰ ১৯৮০ চনৰ অধিৱেশনত লোক সংগীত শিল্পীসকলক বিশ্বৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰৰ পৰা নিমন্ত্ৰণ কৰা হৈছিল। এইসকলৰ ভিতৰত ভূপেন হাজৰিকাৰ নাম তালিকাভুক্ত হোৱাটোৱে প্ৰমাণ কৰে তেওঁৰ গীতৰ সুৰত থকা লোক সুৰৰ মাহাত্ম্যৰ কথা। গীত আৰু সুৰৰ সুষম সংমিশ্ৰণেহে গায়ন শিল্পক উত্তীৰ্ণ কৰে। লোক জীৱন আধাৰিত কথাবস্তু থাকিলেহে লোক সুৰৰ সংযোজন প্ৰভাৱশালী হৈ উঠে। সহজতে ধাৰণা কৰিব পাৰি যে ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতৰ কথাবস্তুত থকা মানুহৰ দৰদী আৱেদনত লোক সুৰে সুৰগা চৰাইছে। সেয়ে ঋষিজ শিল্পী গোষ্ঠী, বাংলাদেশৰ পৰা পোৱা এখন অভিনন্দন পত্ৰত তেওঁৰ বিষয়ে লিখা হৈছিল-- 'যুদ্ধ, ঝড়, বন্যা, জলোচ্ছাসের মতো ছন্দে বাঁধা যে দেশের মানুষের জীৱন, সে দেশের মানুষের কাছে তোমার মতো দরদী মানুষ আর কে হতে পারে ? আমাদের কি আছে ভালোবাসা ছাড়া। সব কিছু উঝাড় করে হাতে একতারা। আমরা তাই তোমাকে থোকা থোকা লাল লাল কৃষ্ণচূড়ার শুভেচ্ছাসহ ভালোবাসা জানালাম'-- ফকীৰ আলমগীৰ। এয়াই তেখেতৰ গীতৰ আৱেদনে কঢ়িয়াই অনা অথবা বিচ্ছুৰিত কৰা প্ৰেমৰ আলোক। এক বিশ্বাকৰ্ষণ শক্তি।

অসমৰ মাটিত জন্মগ্ৰহণ কৰা এজন সংগীত শিল্পী হিচাপে ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতত অসমৰ থলুৱা লোক জীৱনৰ যি বিচ্ছুৰিত বৰ্ণালী, তাত সুৰ এক প্ৰধান অংগ। বৰগীত, কামৰূপী আৰু গোৱালপৰীয়া লোক গীত, জিকিৰ, বিভিন্ন কাহিনী গীত, চাহ মজদুৰসকলৰ গীত, বিহু আৰু বনঘোষা, বিয়ানাম, মহোহো গীত, দেহ বিচাৰ গীত বা টোকাৰি গীত, নাৱৰীয়াৰ গীত বা ভাটিয়ালি গীত আদিৰ সুৰৰ লগতে কাৱালী আৰু আন ভাৰতীয় বা হিন্দুস্তানী সংগীতৰ সমাহাৰো তেওঁৰ গীতৰ মাজত ঝংকাৰিত হৈছে। কিছুমান লোক সুৰ পোনপটীয়াকৈ অনুভূত হয় আৰু আন কিছুমান সমাহিত ৰূপত আঁহ ফালিব নোৱৰাকৈ অনুৰণিত হয়।

ভাৰত-বাংলাদেশৰ মাজৰ সম্পৰ্কক ভাতৃত্বৰ মাত্ৰা প্ৰদান কৰাৰ চেষ্টাৰে তেওঁ ৰচনা কৰা 'গংগা মোৰ মা, পদ্মা মোৰ মা' শীৰ্ষক গীতটোত অসম, বংগ তথা বাংলাদেশ সকলোতে পৰিচিত আৰু লোক জীৱনৰ পৰা বুটলা ভাটিয়ালী সুৰৰ এক দৰদী অনুৰণন উপলব্ধি কৰা যায়। সুখ-দুখৰ বুকুৰ মাজত একেই যন্ত্ৰণা সকলো মানুহৰ। এই একেই বোধটোক সুৰত ক'বলৈ যাওঁতে ভাৰত-

বাংলাদেশৰ উভয় লোকসমাজেত যদি একাত্মতা অনুভৱ কৰিব নোৱাৰে, তেন্তে গীতটোৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যই সাৰ্থক নহ'ব। এইটো গীতত যদি বিয়ানাম বা অন্য কোনো অসমীয়া লোক সুৰৰ সংযোজন কৰা হ'লহেঁতেন, তেন্তে বংগ আৰু বাংলাদেশৰ লোকসকলে হয়তো একাত্মতা অনুভৱত সামান্য হ'লেও হীন-ডেঢ়ি কৰিলেহেঁতেন। ভূপেন হাজৰিকা সংগীতজ্ঞৰ লগতে এজন সমাজ বিজ্ঞানী হিচাপেও ভূমিকাত অৱতীৰ্ণ হৈ গীতটোত ভাটিয়ালী সুৰৰ সংযোজন কৰি দুই দেশৰ জনচেতনাক একে আৱেগৰ দোলত আবদ্ধ কৰাৰ প্ৰয়াস কৰিছে।

ভাৰতৰ অংগৰাজ্য উৰিষ্যাৰ পৰা আহি অসমীয়া জনগাঁথনিত তথা আৰ্থ-সামাজিক, সাংস্কৃতিক উত্তৰণৰ অংশীদাৰ হৈ পৰা চাহ জনগোষ্ঠীৰ জীৱন আৰু আৱেগজড়িত কেইটামান গীতত যথাযথভাৱেই তেওঁ চাহ জনগোষ্ঠীয় লোক সুৰক সংযোজন কৰিছে। 'ৰাধাচূড়াৰ ফুল গুঁজি ৰাধাপুৰৰ ৰাধিকা, এটি কলি দুটি পাত ৰতনপুৰ বাগিচাত, অসম দেশৰ বাগিচাৰে ছোৱালী' আদি গীত এই সংযোজনৰ সুন্দৰ উদাহৰণ। নিজৰ মাটি, নিজৰ আৱাসভূমিৰ মোহ এৰি আহি অসম আৰু অসমীয়াৰ চেতনাত জীন যাবৰ বাবে এই মানুহখিনিক উদ্বুদ্ধ কৰা আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰাৰ বাবে এনে সাংস্কৃতিক পদক্ষেপ নিতান্তই আৱশ্যক। গণশিল্পী হিচাপে ভূপেন হাজৰিকাই এই দায়িত্ব দক্ষতাৰে পালন কৰিছে। ঠিক একেদৰে অসমৰ তোলনীয়া জী বুলি অসমীয়াৰ সন্মান ৰক্ষা কৰিবলৈ আগবাঢ়ি অহা অনা-অসমীয়া জীয়ৰীৰ আৱেগক অভিব্যঞ্জিত কৰি 'অসমী আইৰে লালিতা-পালিতা' শীৰ্ষক ডলী ঘোষক লৈ লিখা শীৰ্ষক গীতটোৰ অসমৰ গৰখীয়া গীতৰ সুৰ সংযোজন কৰি সাৰ্থক কৰি তুলিছে। অসমীয়া শ্ৰোতা আৰু অনা-অসমীয়া আৱেগক একাত্ম কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়াত এই সংযোজনে এক মনস্তাত্ত্বিক পৰিৱেশ ৰচনা কৰাত সহায় কৰিছে। শিল্পীগৰাকীয়ে বুকুত অনুভৱ কৰা অসমৰ প্ৰতি কৃতজ্ঞতাৰ ভাবটো প্ৰকাশতো সহায় কৰিছে। এয়াই হৈছে বিজ্ঞান। এনে বিজ্ঞান ৰচনাত ভূপেন হাজৰিকা সিদ্ধহস্ত পুৰুষ। এনে ধৰণৰ বিজ্ঞান সংৰচনা হৈছে তেওঁৰ আন এটা গীতত। মাৰাঠী জীয়ৰী লতা মংগেশকাৰৰ অসমৰ প্ৰতি অনুভৱ কৰা সন্মান আৰু মৰম প্ৰকাশ কৰি লিখি উলিওৱা 'গোদাবৰী নৈৰে পাৰৰে পৰা...' শীৰ্ষক গীতটোত। ভাৰতীয় হিন্দুস্তানী সংগীত কৰ্ণাটকী সংগীত আৰু অসমীয়া লোক সুৰৰ আঁহ ফালিব নোৱৰা সংমিশ্ৰণ ঘটিছে। এয়া সাংস্কৃতিক এনাজৰীৰ নিকপকপীয়া বন্ধনৰ বিজ্ঞান।

কামৰূপী লোকগীত, গোৱালপৰীয়া লোকগীত, নাও খেলৰ গীত, মহোহো গীত, দেহ বিচাৰৰ গীত, অন্যান্য ভক্তিমূলক গীতবোৰৰ কথা আৰু সুৰ উভয়ে এটা আনটোৰ পৰিপূৰক ৰূপত ভূপেন হাজৰিকাৰ সংগীত সাধনাত প্ৰস্ফুটিত হৈছে। 'হে মাই যশোৱা, অ' মোৰ মলুৱা হে, অ' কানাই পাৰ কৰা হে, ৰাধে ক'লা নুবুলিবি মোক, হে জয় ৰঘুৰ নন্দন, শ্যাম কানু দূৰৈ হৈ নাযাবা' আদি এনেধৰণৰ গীত। অসমৰ সংগীত ঐতিহ্য বহন কৰাত এই শ্ৰেণীৰ গীতে দায়িত্ব পালন কৰিছে। অসমীয়া মুছলমান আৰু চুফী আদৰ্শক অসমীয়া আধুনিক সংগীতৰ মূলসুঁতিত সংৰোপণ কৰি তেওঁ ৰচনা কৰিছে 'চেনেহৰ চৈয়দ যুঁজৰ শ্বহীদ' শীৰ্ষক গীত। বিয়ানামৰ সুৰত ৰচনা কৰিছে 'প্ৰথম প্ৰহৰ ৰাত্ৰি' শীৰ্ষক গীত। সেইদৰে অসমৰ বসবাস কৰা আফগান মূলৰ লোকসকলৰ মাজত প্ৰচলিত কাবালীৰ সুৰক অসমীয়া গীতত সংযোজন কৰিও ভূপেন হাজৰিকাই সাংগীতিক বৈবিধ্য সৃষ্টিৰ লগতে সেই লোকসকলৰ বুকুত অসমীয়া জাতীয়ত্বৰ ভাব জগাই তোলাৰ এক পৰোক্ষ প্ৰয়াস যেন কৰিছে। এইটো গীত চাওক-- 'শ্বমা থাকিলে জৰুৰ জৰুৰ পৰৱানা যে আহিবই'। গীতৰ শব্দাৰ্থ আৰু সুৰত এক সুকীয়া বৈশিষ্ট্য পৰিলক্ষিত, যিটো অসমীয়া ভাষা আৰু সংগীতৰ ঐতিহ্যত নাছিল আগতে। ভূপেন হাজৰিকাই কেৱল বৈচিত্ৰ্য বা বৈবিধ্য সৃষ্টিৰ বাবেই এনে সৃষ্টি কৰাহেঁতেন অন্য ভাৰতীয় ভাষাতো কৰিব পাৰিলেহেঁতেন। এই দক্ষতা তেওঁৰ আছিল। কিন্তু অসমীয়া গীত অসমীয়া; এয়া যেন সাংস্কৃতিক বিজ্ঞানৰ সম্পৰীক্ষা।

এনেধৰণৰ অনেক উদাহৰণ আৰু বিশ্লেষণ আগবঢ়াব পাৰি। ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতত মনঃসাংস্কৃতিক বিজ্ঞান শীৰ্ষক এক সুকীয়া গৱেষণাৰ থল আছে। বিশ্ববিশ্ৰুত, বিশ্ববন্দিত গণশিল্পীৰ গীত হিচাপে ভূপেন হাজৰিকাৰ গীতক কেৱল গায়ন-শ্ৰৱণৰ মাজত সীমিত নাৰাখি, এনেধৰণৰ বিজ্ঞানসন্মত গৱেষণাৰ দ্বাৰা অসম আৰু অসমীয়া জনচেতনাৰ পুনৰ নিৰ্মাণ তথা সমগ্ৰ মানৱীয় সম্পৰ্কৰ উত্তৰণ সূত্ৰৰ আৱিষ্কাৰ সহজ হৈ উঠিব পাৰে। এয়া এক সময়ৰ দাবী আহবান।

✸ ✸ ✸ ✸ ✸

আহোম যুগত অসমীয়া সাহিত্যৰ উত্তৰণ

✍ বিনীতা বড়া
নামৰূপ মহাবিদ্যালয়

তেৰশ শতিকাৰ পৰা ঊনৈশ শতিকাৰ প্ৰথমছোৱা সময়লৈকে এই সুদীৰ্ঘ ছশ বছৰীয়া সময়ছোৱাক অসম বুৰঞ্জীত আহোম যুগ বুলি অভিহিত কৰা হয়। অসমীয়া জাতি তথা সংস্কৃতিৰ উত্তৰণৰ দিশত এই সময়ছোৱা সোণালী যুগ ৰূপে চিহ্নিত। "জাতিত অনাৰ্য্য, ধৰ্ম্মত অহিন্দু, সংস্কৃতিত বৰ্হিভাৰতীয় আৰু স্বৰূপতে বিজেতা হৈয়ো বিজিতৰ ভাষা-সংস্কৃতি ধৰ্ম লৈ অসমত 'সাত ৰাজ মাৰি একৰাজ' কৰি সমন্বয়ৰ সৌধ নিৰ্ম্মাণ কৰা আহোমসকলে অসমীয়া ভাষাক প্ৰশাসনীয় ভাষালৈ ৰূপান্তৰিত কৰি তাৰে বুৰঞ্জী লিখি অসমীয়া ভাষা সাহিত্যৰ পৃষ্ঠপোষকতাৰে অসমীয়া সংস্কৃতিলৈ বিপুল বৰঙণি দি থৈ গ'ল।" যথাৰ্থতে আহোম যুগত সৃষ্টি হোৱা বুৰঞ্জী সাহিত্যসমূহ ভাৰতীয় সাহিত্যৰ ভিতৰতে অতুলনীয় নিদৰ্শন। ই অসমীয়া সাহিত্য কাননত ফুলি থকা এপাহি নজহা-নপমা সুগন্ধি কুসুম।

আহোম যুগত অসমীয়া সাহিত্যৰ গতি পথ তড়ান্বিত হৈছিল। বিশেষকৈ ১৭০০ খ্ৰীষ্টাব্দৰ পৰা ১৮২৬ খ্ৰীষ্টাব্দলৈকে আহোম ৰাজত্বৰ এই সময়ছোৱাত অসমীয়া সাহিত্যৰ ধাৰাটো পূৰ্বৰ কেৱল ভক্তিবাদৰ পৰা আঁতৰি আহি বুৰঞ্জী, পেৰাকাকত, নিদান শাস্ত্ৰ ইত্যাদিলৈ বিস্তৃত লাভ কৰে। ভাগৱত, ৰামায়ণ আৰু মহাভাৰতৰ আখ্যানৰ অনুবাদ, চৰিতপুথি, অংকীয়া নাট আৰু গীত ৰচনাৰ জৰিয়তে পূৰ্বৰতী শংকৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱৰ বৈষ্ণৱ যুগৰ ধৰ্মীয় সাহিত্যৰ ধাৰাটো সত্ৰসমূহত অব্যাহত থকাৰ উপৰিও একে সময়তেই আহোম ৰজা আৰু ডা-ডাঙৰীয়া সকলৰ অনুপ্ৰেৰণা আৰু পৃষ্ঠপোষকতাত সৃষ্টি হোৱা অসমীয়া সাহিত্যৰাজিত দুটিমান অভিনৱ সুঁতিৰ সংযোগ ঘটিছিল। ফলত পূৰ্বৰ ধৰ্মীয় সাহিত্যৰাজিৰ উপৰিও অসমীয়া সাহিত্যত কেইবাবিধো সাহিত্যই ঠন ধৰি উঠিছিল। এই কেইশ্ৰেণীৰ সাহিত্য হ'ল - (১) আদি ৰসাত্মক পৌৰাণিক অনুবাদ, (২) শাক্ত সাহিত্য, (৩) বুৰঞ্জী সাহিত্য আৰু (৪) ব্যৱহাৰিক সাহিত্য।

আহোম যুগৰ অসমীয়া সাহিত্যৰ প্ৰধান ভাগ দুটা ঃ- ধৰ্মীয় আৰু ধৰ্মনিৰপেক্ষ। মহাপুৰুষ শংকৰদেৱ, মাধৱদেৱ আৰু তেওঁলোকৰ পৰৱৰ্ত্তী বৈষ্ণৱ সাহিত্যিকসকলৰ ৰচনাৰাজিৰ জৰিয়তে ধৰ্মীয় সাহিত্যৰ ধাৰাটো পঞ্চদশ শতিকাৰ শেষভাগৰ পৰা ঊনবিংশ শতিকালৈকে প্ৰবাহিত হৈ আছিল। আহোম স্বৰ্গদেউসকলৰ কেইবাজনেও বৈষ্ণৱ ধৰ্ম গ্ৰহণ কৰাৰ ফলত সাহিত্য সৃষ্টিৰ অনুপ্ৰেৰণাও লাভ কৰিছিল। গতিকে ষোড়শ শতিকাৰ পৰা ঊনবিংশ শতিকালৈকে প্ৰায় চাৰে তিনিশ বছৰ জুৰি অসমীয়া সাহিতই বিকাশ লাভ কৰিছিল। আনপিনে এই যুগতেই বুৰঞ্জী সাহিত্য, ৰজাঘৰীয়া বংশাৱলী, চিকিৎসা বিজ্ঞান, ৰজাঘৰীয়া ফলি আদি ধৰ্মনিৰপেক্ষ সাহিত্যৰাজিৰ উন্মেষ ঘটিছিল।

আহোম যুগৰ অসমীয়া সাহিত্য আহোম স্বৰ্গদেউ আৰু ডা-ডাঙৰীয়াসকলৰ অনুপ্ৰেৰণা আৰু সাহাৰ্য লাভ কৰি গঢ়ি লৈ উঠিছিল। এই ক্ষেত্ৰত স্বৰ্গদেউ জয়ধ্বজ সিংহ, ৰুদ্ৰসিংহ, শিৱসিংহ, ৰাজেশ্বৰ সিংহৰ ভূমিকা অন্যতম। স্বৰ্গদেউ জয়ধ্বজ সিংহই বৈষ্ণৱ গোঁসাইত শৰণ লোৱাৰ পিছত অসমীয়া সাহিত্যৰ বিকাশত ভূমুকি মৰাৰ লগতে পৃষ্ঠপোষকতাও আগবঢ়াইছিল। বাঁহগড়ীয়া আনত বুঢ়াগোহাঁইৰ বুৰঞ্জীত জয়ধ্বজ সিংহই পদ্মপুৰাণৰ জনকৰ আখ্যানৰ পদপুথি ৰচনা কৰাৰ কথা আছে। গীত লতিকা নামৰ পুথিত তেওঁৰ ৰাধা-কৃষ্ণ প্ৰণয়াত্মক গীত এটি পোৱাৰ উপৰিও ৰামায়ণৰ বিষয়বস্তুলৈ লিখা ভালেকেইটা গীত পোৱা যায়।

স্বৰ্গদেউ ৰুদ্ৰসিংহ বিদ্যানুৰাগী, বিলাসী, ৰসিক আৰু সাহিত্য সংস্কৃতিৰ একান্ত পৃষ্ঠপোষক আছিল। ৰুদ্ৰসিংহৰ সমসাময়িক কবি ৰাম-নাৰায়ণ কবিৰাজ চক্ৰৱৰ্তীৰ শকুন্তলা কাব্যৰ ভনিতাত ৰুদ্ৰসিংহৰ বিদ্যাশিক্ষাৰ প্ৰতি থকা ধাউতিৰ বিষয়ে এনেদৰে পোৱা যায় --

যাত হন্তে পঢ়ি ৰুদ্ৰসিংহ ৰাই।
পণ্ডিত ভৈলন্ত নানা শাস্ত্ৰতত্ত্ব পাই।।

এইজনা স্বৰ্গদেউৰে ভালেমান গীত ৰচনা কৰিছিল। সংস্কৃত ভাষাত লিখা তেওঁৰ এটা বিহুগীতো পোৱা যায়। আউনীআটী সত্ৰত জয়ধ্বজ সিংহ আৰু ৰুদ্ৰসিংহই লিখা দুটাকৈ গীত এতিয়াও প্ৰচলিত হৈ আছে। আউনীআটী সত্ৰত প্ৰচলন থকা ৰুদ্ৰসিংহৰ গীতটো হ'ল --

ৰাগ - শুদাগান্ধাৰ, তাল - থাক্ তাল
"জয় বন্দো কেশৱ ৰূপমুদাৰম্।
যদুকুল কমল উদিত দিনকৰম্।।
ব্ৰজৰ যুৱতী মোহন বিপৰীতম্।
অভিনৱ জলদ শ্যামৰ শৰীৰম্।।
পীতবস্ত্ৰে শোভা কৰে মুৰুতি মধুৰম্।
যাৰ পৰে সেৱা কৰে ব্ৰহ্মা মুনিবৰম্।।
ভক্ত বৎসল গিৰিগোবৰ্দ্ধন ধাৰম্।
বোলে ৰাজা ৰুদ্ৰসিংহ তোহাৰ দাস পৰম।।

শিৱসিংহ আৰু ৰাজেশ্বৰ সিংহয়ো গীত ৰচনা কৰিছিল। এই গীতবোৰত কম-বেছি পৰিমাণে শাক্ত আদৰ্শ আৰু বঙলুৱা ঠাঁচ এটা বিদ্যমান। ৰাজেশ্বৰ সিংহই 'কীচক-বধ' নামেৰে এখনি নাটক লিখিছিল বাবেই তেওঁৰ ৰাজসভাৰ কবিসকলে 'কবিচূড়ামনি' উপাধি দিছিল। ঠুংৰি, টপ্পা, খেয়াল জাতীয় ৰাগত গাব পৰাকৈ কেতবোৰ উচ্চখাপৰ গীত এওঁ ৰচনা কৰিছিল বুলিও জনা যায়।

অসমীয়া সাহিত্যৰ সৃষ্টিত আহোম স্বৰ্গদেউসকলৰ স্বকীয় ভূমিকাৰ উপৰিও তেওঁলোকৰ পৃষ্ঠপোষকতা আৰু লগতে ৰাজকুমাৰ আৰু ডা-ডাঙৰীয়াসকলৰ পৃষ্ঠপোষকতাও প্ৰশংসনীয়। দৰাচলতে জয়ধ্বজ সিংহই নিজে পদ্মপুৰাণত হাত দিয়াৰ লগে লগে ডা-ডাঙৰীয়াসকলে পণ্ডিতসকলক উৎসাহ উদগনি দিবলৈ বল পাইছিল। কবিৰাজ চক্ৰৱৰ্তীয়ে ৰুদ্ৰসিংহ আৰু শিৱসিংৰ স্বৰ্গদেউৰ পৃষ্ঠপোষকতা লাভ কৰি 'ভাস্বতী', 'শকুন্তলা কাব্য' আৰু ব্ৰহ্মবৈৱৰ্ত পুৰাণৰ কৃষ্ণ জন্মখণ্ড ৰচনা কৰিছিল। বাঁহগড়ীয়া আতন বুঢ়াগোহাঁয়ে নিজ এখন বুৰঞ্জী সংকলন কৰাৰ উপৰিও ৰমানন্দ দ্বিজক 'শঙ্কৰদেৱ চৰিত' ৰচনা কৰিবলৈ উৎসাহ দিছিল। এওঁৰ নামত তিনিকুৰি সোতৰটা ভক্তিমূলক গীতো পোৱা যায়। নাওবৈচা ফুকনৰ অনুৰোধক্ৰমে সপ্তদশ শতিকাৰ কবি ৰামমিশ্ৰই হিতোপদেশ, নেওগ গোহাঁই বৰফুকনৰ আদেশত ভীষ্মপৰ্ব, তৰুণ দুৱৰা বৰফুকনৰ আদেশত পুতলা চৰিত ৰচনা কৰিছিল। ৰামমিশ্ৰৰ আন এখন পুথি হ'ল 'বৃন্দাবন চৰিত'। এই পুথি ১৫৮৯ শকৰ অৰ্থাৎ ১৬৫৮ চনৰ আগৰ ৰচনা। এইখন সম্ভৱত অসমীয়া ভ্ৰমণ সাহিত্যৰ প্ৰথম পুথি আৰু পুথিখনৰ সাহিত্যিক মূল্যও উচ্চ খাপৰ।

গদাধৰ সিংহৰ ৰাজত্বকালত ৰামচন্দ্ৰ বৰপাত্ৰ গোহাঁয়ে 'যোগিনীতন্ত্ৰ' পুথিৰ বিষয়বস্তুলৈ 'মণিকূট' নামেৰে এখনি পুথি ৰচনা কৰিছিল। এই পুথিখনিৰ ঐতিহাসিক মূল্যৰ উপৰিও কাব্যিক সৌন্দৰ্য্যও বিদ্যমান। শিৱসিংহৰ ৰাজত্বকালত অনন্ত আচাৰ্যই ৰজা-ৰাণীৰ পৃষ্ঠপোষকতাত 'আনন্দলহৰী' ৰচনা কৰিছিল। শিৱসিংহ, ৰাণী অম্বিকা আৰু পুতেক উগ্ৰসিংহৰ আদেশ অনুসৰি কবিচন্দ্ৰ দ্বিজই ধৰ্মপুৰাণ নামেৰে এখন বৃহৎ চিত্ৰ সম্বলিত গ্ৰন্থ ৰচনা কৰিছিল। তেওঁ সংস্কৃত ভাষাত কামকুমাৰ হৰণ নামে এখন সাত অংকীয়া আদি ৰসাত্মক নাটকো ৰচনা কৰিছিল। ইয়াৰ উপৰিও ৰামানন্দ দ্বিজৰ বৃহৎ উষাহৰণ, সুকুমাৰ বৰকাইথৰ হস্তী বিদ্যাৰ্ণৱ, ভোলানাথ দ্বিজৰ শালপৰ্ব, দ্বিজ ৰামানন্দৰ উদ্যোগপৰ্ব, দুৰ্গেশ্বৰ দ্বিজৰ ব্ৰহ্মবৈৱৰ্ত পুৰাণৰ প্ৰকৃতি খণ্ড, ৰুচিনাথ কন্দলীৰ চণ্ডীপদ আৰু কল্কি পুৰাণ, লক্ষ্মীনাথ দ্বিজৰ শান্তি পৰ্ব, বিদ্যাচন্দ্ৰ কবিশেখৰৰ হৰিবংশ আদি স্বৰ্গদেউ শিৱসিংহ আৰু তেওঁৰ ভায়েককেইজনৰ ৰাজত্বকালত ৰচিত হৈছিল।

আহোম ৰাজত্বৰ শেষৰফালে অৰ্থাৎ স্বৰ্গদেউ লক্ষ্মী সিংহ, গৌৰীনাথ সিংহৰ ৰাজত্বকালত মোৱামৰীয়া বিদ্ৰোহ, মানৰ আক্ৰমণ আদিৰ বাবে সাহিত্য সৃষ্টিৰ পৰিবেশ বিঘ্নিত হৈছিল যদিও এই সময়ছোৱাতো স্বৰ্গদেউসকলৰ অনুপ্ৰেৰণাত অংকীয়া নাটৰ দৰে একশ্ৰেণীৰ সংস্কৃত নাট ৰচিত হৈছিল। এনে নাটৰ ভিতৰত ধৰ্মদেৱ ভট্টৰ ধৰ্মোদয়, বিদ্যাপঞ্চানন কবিৰ শ্ৰীকৃষ্ণ প্ৰয়াণ, লক্ষ্মীকান্ত দাসৰ কুমৰ হৰণ, গৌৰীকান্ত দ্বিজৰ বিঘ্নেশ জন্মোদয়, দীননাথ দ্বিজৰ শঙ্খচূড় বধ উল্লেখযোগ্য। তদুপৰি স্বৰ্গদেউ গৌৰীনাথ সিংহই কেইবাজনো আহোম পণ্ডিত নিযুক্তি দি ১৭৮৫ চনত দুখন অভিধান (অম্ৰ) যুগুত কৰোৱাইছিল। এখনৰ নাম 'বৰ-অম্ৰ' আৰু আনখনৰ নাম 'লতি-অম্ৰ'। এই দুয়োখন অভিধান বুৰঞ্জী আৰু পুৰাতত্ব বিভাগে ১৯৬৮ চনত 'AHOM LEX ICONS' নামে প্ৰকাশ কৰে।

আহোম যুগত ৰাজকীয় পৃষ্ঠপোষকতাত এক শ্ৰেণীৰ ব্যৱহাৰিক সাহিত্যই বিকাশ লাভ কৰিছিল। এই শ্ৰেণীৰ সাহিত্যৰ ভিতৰত অংকৰ আৰ্য্যা, জ্যোতিষ, নৃত্য-গীতৰ পুথি, নিদান, আয়ুৰ্বেদ শাস্ত্ৰ আদি প্ৰধান। এই ক্ষেত্ৰত সুকুমাৰ বৰকাইথৰ সচিত্ৰ পুথি হস্তী বিৰ্দ্যানৱ, এখন অজ্ঞাত লেখকৰ ঘোঁৰা নিদান, শেনৰ বিদ্যা আৰু চিকিৎসা সম্পৰ্কীয় শেনবিদ্যা আদি পুথি উল্লেখযোগ্য। কবিৰাজ চক্ৰৱৰ্তীয়ে জ্যোতিষ চৰ্চাৰ পুথি ভাস্বতী, শুভঙ্কৰে নৃত্য

বিষয়ক পুথি শ্ৰীহস্তমুক্তাৱলী আৰু বংশীনাথে অংকৰ আৰ্য্যা ৰচনা কৰিছিল।

আহোম যুগত স্বৰ্গদেউসকলৰ পৃষ্ঠপোষকতাত অসমত শাক্ত ধৰ্মই প্ৰসাৰ লাভ কৰাৰ লগে লগে এক শ্ৰেণী শাক্ত সাহিত্যইও বিকাশ লাভ কৰিছিল। এই ক্ষেত্ৰত আনুমানিক ষোড়শ শতিকামানত ৰচিত কামৰূপত প্ৰচলিত পূজা বিধি আৰু পীঠস্থানসমূহৰ মাহাত্ম্যৰ বৰ্ণনা থকা 'যোগিনী তন্ত্ৰ' উল্লেখযোগ্য। ইয়াৰ উপৰিও শাক্ত পণ্ডিত কৃষ্ণৰাম ভট্টাচাৰ্য্যৰ দুৰ্গাবচন মঞ্জৰী, কালিচৰণ ভট্টাচাৰ্য্যৰ দুৰ্গোৎসৱ পূজাবিধি, ৰুচিনাথ কন্দলীৰ মাৰ্কেণ্ডেয় চণ্ডী, শিৱসিংহ, প্ৰমত্ত সিংহ আৰু ৰাজেশ্বৰ সিংহৰ ভনিতা থকা শাক্ত আদৰ্শৰ গীত এই যুগত ৰচিত হৈছিল।

অসমীয়া সাহিত্যলৈ আহোম যুগৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ অক্ষয় কীৰ্তি হ'ল বুৰঞ্জী সাহিত্য। ড০ লীলা গগৈৰ ভাষাত বুৰঞ্জী সাহিত্য অসমীয়া সাহিত্যৰ মণিকূটত এটি আমৰণ অভগণ উজ্জ্বল ৰত্ন। অসমত বুৰঞ্জী লিখা শুভাৰম্ভ হৈছিল চুকাফাই অসমত প্ৰৱেশ কৰা লগে লগেই। অৰ্থাৎ ১২২৮ খ্ৰীঃৰ পৰা ঊনবিংশ শতিকাৰ আদি ভাগলৈকে পুৰণি পৰম্পৰা অনুসৰি বুৰঞ্জী লিখাৰ ৰীতি অসমত চলি আহিছিল। প্ৰথম অৱস্থাত আহোম ভাষাত বুৰঞ্জীসমূহ লিখা হৈছিল যদিও পাছলৈ অসমীয়া ভাষা গ্ৰহণ কৰি সেই ভাষাত বুৰঞ্জী লিখিবলৈ লৈছিল।

ভাৰত গণৰাজ্যৰ অন্যান্য প্ৰদেশৰ ভিতৰত অসমক বিখ্যাত কৰি তোলাৰ ক্ষেত্ৰত বুৰঞ্জীসমূহৰ অৱদান অতুলনীয়। যুদ্ধ-বিগ্ৰহ, মান-মৰাণৰ আক্ৰমণ, কীৰ্তিচন্দ্ৰ বৰুৱাৰ বুৰঞ্জী দাহ আৰু নানা প্ৰাকৃতিক কাৰণক বহুতো জাতীয় বুৰঞ্জী কালৰ সোঁতত হেৰাই যোৱাৰ কাৰণে আহোম যুগত ৰচিত বুৰঞ্জীৰ সংখ্যা সঠিককৈ ক'ব পৰা নাযায়। অসম চৰকাৰৰ পুৰাতত্ব বিভাগ আৰু কামৰূপ অনুসন্ধান সমিতিয়ে কিছুমান বুৰঞ্জী উদ্ধাৰ কৰি প্ৰকাশ কৰিছে। তেনে কেইখনমান বুৰঞ্জী হ'ল- পুৰণি অসম বুৰঞ্জী, দেওধাই বুৰঞ্জী, সাতসৰী অসম বুৰঞ্জী, তুংখুঙীয়া বুৰঞ্জী, কছাৰী বুৰঞ্জী, পাদশ্যাহ বুৰঞ্জী, ত্ৰিপুৰা বুৰঞ্জী, কামৰূপৰ বুৰঞ্জী, হৰকান্ত বৰুৱা সদৰামিনৰ অসম বুৰঞ্জী, সুকুমাৰ মহন্তৰ ঘৰত পোৱা অসম বুৰঞ্জী আদি।

আহোম যুগত ৰচিত এই বুৰঞ্জীসমূহে অসমীয়া জাতি তথা ভাষা সংস্কৃতিক সৰ্বভাৰতীয় দৰবাৰত উপবিষ্ট কৰিছে। বুৰঞ্জী কেৱল ৰজা-মহাৰজা, যুদ্ধ-বিগ্ৰহ, শান্তি সলাৰ কাহিনীয়েই নহয়- ই অমূল্য সাহিত্যিক সম্পদ, এত সচেতনতাৰ প্ৰবাহ। বুৰঞ্জী সম্পৰ্কে গ্ৰীয়াৰ্চন চাহাবে লিখিছে- The remarkable series of Historical works which for the glory of Assamese Literature is no dout due to the influence of the Ahoms."

স্বৰূপতেও জাতিত অনাৰ্য্য আৰু সংস্কৃতিত বৰ্হিভাৰতীয় হৈয়ো আহোমসকলে অসমত সাহিত্য চৰ্চাৰ ক্ষেত্ৰত যি অগ্ৰণী ভূমিকা লৈছিল সেই ভূমিকাৰ পৰিণতিত অসমীয়া সাহিত্যত নতুন প্ৰাণৰ সঞ্চাৰ হোৱাৰ উপৰিও অসমীয়া ভাষা সাহিত্যৰ বটবৃক্ষ পত্ৰে-পুষ্পে বিকশিত হৈ উঠিছিল। নিজস্ব ভাষা, সংস্কৃতি, সাহিত্য থকা স্বত্বেও আহোমসকলে অসমীয়া ভাষাত সাহিত্য ৰচনা কৰি অসম তথা অসমীয়া জাতিৰ কাৰণে যি মহান উপকাৰ সাধন কৰি থৈ গ'ল সি আজিও আদৰণীয়।

❑❑❑❑❑❑❑

পাদটীকা ঃ

(১) গগৈ, লীলা, টাই সংস্কৃতিৰ ৰূপৰেখা, চতুৰ্থ তাণ্ডৰণ, ১৯৯৪, পৃঃ ৯৫

(২) গগৈ, লীলা, উল্লেখিত গ্ৰন্থ, পৃঃ ১৭

(৩) বৰগোহাঞি দয়ানন্দ, বুৰঞ্জী অধ্যয়নৰ গুৰুত্ব (প্ৰৱন্ধ) চুম ফা ৰুঙ ছেঙ ম্যুঙ (স্মৃতিগ্ৰন্থ)

সহায় লোৱা গ্ৰন্থ ঃ

(১) গগৈ, লীলা, টাই সংস্কৃতিৰ ৰূপৰেখা

(২) শৰ্মা, সত্যেন্দ্ৰনাথ, অসমীয়া সাহিত্যৰ সমীক্ষাত্মক ইতিবৃত্ত

(৩) শৰ্মা, তীৰ্থনাথ, আউনীআটী সত্ৰৰ বুৰঞ্জী

(৪) গগৈ, লীলা, বুৰঞ্জী সাহিত্য

(৫) নেওগ, মহেশ্বৰ, অসমীয়া সাহিত্যৰ ৰূপৰেখা

(৬) বৰুৱা, ভীমকান্ত, পু-লান-চি (সম্পাদনা) পঞ্চম সংখ্যা, নৱেম্বৰ ২০০৫ খ্ৰীঃ

(৭) চুম ফা ৰুঙ (ছেঙ ম্যুঙ (স্মৃতিগ্ৰন্থ), সদৌ অসম আহোম সভা, ডিব্ৰুগড় জিলা সমিতিৰ দ্বিতীয় দ্বি-বাৰ্ষিক অধিবেশন।

GENDER RESPONSIVE BUDGETING

Ms Pranita Rajkhowa
Asstt. Prof. Namrup College
Mail-moonrajkhwa@gmail.com

Introduction :

Gender budgeting is important for every society .It is part of the gender mainstreaming strategy. Gender budgeting focuses on a gender-based analysis and an equality-oriented evaluation of the distribution of resources and wealth. These resources are mainly money, time as well as paid and/or unpaid work. Gender budgeting tries to achieve a gender-equal distribution of resources. It is not enough to understand gender budgeting merely as a gender-differentiated analysis of the use of certain public funds but it is necessary to understand in relation to industrial enterprises, association, government organizations and NGOs also. It is also a tool that can be used to achieve other government objectives such as equality, equity, transparency and efficiency, but also addresses accountability. "Gender–sensitive budgets'', gender budgets, women's budgets and women's budget statements refer to a variety of processes and tools aimed at facilitating an assessment of the gendered impacts of government budgets. It is important to recognize that „women's budgets or 'gender–sensitive budgets' are not separate budgets for women, or men. They are attempts to breakdown, or disaggregate; the government's mainstream budget according to its impact on women and men, and different groups of women and men, with cognizance being given to the society's underpinning gender relations. (Rhonda Sharp 1999)

Global perspective of Gender Budget Initiatives :

Australia was the first country to introduce a gender–sensitive budget analysis. In 1984, the government introduced a comprehensive assessment of the gender differential impacts of its Federal budget. Federal, state and territorial governments in Australia examined the impact of budgets on women and girls for 12 years until a change of government in 1996. The form that women's budgets took in Australia established a model whereby each government agency was required to provide an audit of the annual government budget of the government's achievements in relation to women and girls. South Africa's Women's Budget Initiative was initiated in 1995 and involves NGOs, parliamentarians, and a wide range of researchers and advisors. Gender budget initiatives in Tanzania (1997) and Uganda (1999) examine the impacts of structural adjustment programs in these countries and specifically focus on education and health. The commonwealth initiative to integrate gender in to national budgetary processes has been initiated on a test basis in four more countries- Fiji, St. Kits and Nevis, Barbados and Sri Lanka. Sri Lanka joined the commonwealth countries' pilot project in 1997 and the initial gender – sensitive budget exercise was co-ordinate by the Department of National Planning. It focused on the priorities of health, education, public sector employment, agriculture, industry and social services. Canada, the United Kingdom, Mozambique, Namibia, Tanzania and Uganda are also in the process of gendering the national budget. In Canada, members of Centre for policy Alternatives, a social justice research group, have developed a gender –sensitive budget as part of the Centre's annual Alternative Federal Budget (Bundlender and Sharp, 1998). The count shows that more than 90 countries across the globe have engaged with GRB in the past ten years. Currently, there are 60 countries engaged in some form of GRB work and UN Women is supporting some of them.

Present Gender Budget scenario in India :

In India, a special reference in the budget speech for 2000-01 pertaining to the access of women to national resources marks the dawn of gender – sensitive budget. Since 2005, the union government releases the Gender Budgeting statement in two parts. The first part (A) reflects the 100 % allocation is only for women. The second part (B) reflects pro-women schemes in which 30% of the allocation is earmarked for women. Centrally Sponsored Schemes in recent budget which are taken in recent budget for Protection and Empowerment of Women are Mahila Shakti Kendra, Swadhar Greh, Ujjawala, Working Women Hostel, Information and Mass Communication ,Beti Bachao Beti Padhao ,Women Help Line , One stop Centre ,Nirbhaya Fund, Mahila Police Volunteers , Home for Widows etc. A sum of Rs 30007 crore has been aside for the Women and Child Development Ministry in the current financial year, 14% increase over the 2019-20 financial year. The government has allocated Rs 500 crore under Nirbhaya Fund for programme on safety of women. Moreover, Rs 20500 crore is allocated for MGNREGA in the current Budget. The Poshan Abhiyan which aims to bring down stunting of children in the age group 0-6 years from 38.4% of 25% by 2022 has been a key focus area of the women and child Development Ministry. All these steps taken by government of India in budget reflect the gender concern in India.

The goals and objectives of the gender budget initiatives :

Gender responsive budget initiative can be carried out at national, provincial, and municipal levels and may cover the overall budget or selected parts. They can be done within government, outside government, by NGOs /or independent researchers. Initiative with support within and outside of Government, operating in dialogue with each other, has been proven especially effective. The global vision formulated in Brussels Conference is every country to undertake a gender responsive budget initiative by 2005. Following are the goals and objectives of gender budget initiatives.

1. To promote equity, efficiency and effectiveness in government policy and implementation;
2. To promote accountability and transparency on the part of government and public representatives, and to minimize corruption;
3. To inform and enhance citizen participation and advocacy, particularly for women, by strengthening leverage and tools for policy implementation;
4. To encourage citizens? budget literacy and a level of comfort at tracing how much money was set aside or not for a policy commitment; and
5. To contribute to the quality impact of decentralization through improved capacity by both officials and community groups.

Gender Budgeting Tools :

Around the world several frameworks and tools have been utilized for gender responsive budgeting initiatives (Andia Perez et al.2004; Elson 1999; Esim 2000; Sharp 2003; UNIFEM 2006). Of all the tools available for GRB Analysis the economist Diane Elson's six tools are very popular .These are

Tool 1 : Gender-disaggregated Benefi ciary Assessments of Public Service Delivery and Budget Priorities.

Tool 2: Gender-aware Policy Evaluation of Public Expenditure by Sector.

Tool 3: Gender-disaggregated Public Expenditure Incidence Analysis.

Tool 4: Gender-disaggregated Analysis of the Impact of the Budget on Time Use.Tool 5: Gender-aware Medium Term Economic Policy Framework.

Tool 6: Gender-aware Budget Statement.

Recommendations : Many steps are necessary for financing of gender equity through adopting Gender Responsive Budgeting. The Report of the Secretary-General of the fifty-second session analyzed the current situation of financing for gender equality and women empowerment and proposed the following important recommendations (ECOSOC 2008) for consideration by the commission:

1. Undertake and disseminate gender analysis of macroeconomic policies.
2. Develop methodologies and tools to systematically incorporate a gender perspective into results-based public finance management.
3. Assess the gender impacts of revenue-raising measures, and develop mechanisms to ensure gender-sensitive revenue rising.
4. Initiate transparent expenditure reviews, with the participation of civil society, which link the allocation of resources to overall development goals, including gender equality, and evaluate impacts on the poor, in particular women.
5. Strengthening of the dialogue among

ministries of finance and planning and national mechanisms for the advancement of women, to ensure the incorporation of gender perspectives into all economic policies, plans and budgets.

6. Resource allocation for capacity-building in gender mainstreaming within finance and relevant line ministries, to ensure that domestic resource mobilization and allocation is carried out in a gender-sensitive manner.

7. Identify and address the differential impacts of trade policies on women and men and develop strategies to ensure that women are protected against trade-related job losses and benefit from job-creation, and to expand access to trade opportunities for women producers.

8. Ensure that gender perspectives are addressed in the formulation, implementation and evaluation of trade policies, and facilitate the active participation of women's organisations in national, regional and international trade decision-making structures and processes.

9. Carry out gender-sensitive assessments of labour laws and standards, with particular attention to export processing zones, and establish policies and guidelines for the employment practices of foreign investors, including global corporations, building on existing agreed multilateral instruments, including the International Labour Organisation conventions.

10. Eliminate conditionality's in debt relief initiatives and debt financing measures that lead to the perpetuation or exacerbation of gender inequalities, and earmark resources released by debt relief to address specific gender equality targets and benchmarks agreed upon in the Beijing Platform for Action and the Millennium Development Goals.

11. Increase the share of development assistance specifically targeting gender equality and women's empowerment, through both gender mainstreaming and targeted activities, and strengthen mechanisms to effectively measure resources allocated to incorporating gender perspectives in all areas of development assistance.

12. Ensure that new aid modalities and efforts to enhance delivery mechanisms through the Development Cooperation Forum incorporate gender perspectives.

References :

1. Sodani, P.R& Sharma,(2008), 'Gender Responsive Budgeting' , Journal of Health Management ,10(2),227-204.doi:1177/097206340801000205.
2. Nishanthi, P.U, 'Gender budgeting and gender equality in Kerala an analysis in terms of potentiality capability and effectiveness' http://hd1.handle.net/10603/245669.
3. Baby, k, 'Gender Responsive Budgeting – Exploring the Realities', kurukshetra, April 2015.
4. Goel, M.M &Rani, 'Gender Budgeting and Women Empowerment in India' VARTA: Vol.XXX. April & October 2009, Nos.1&2.
5. Budget 2020-21.

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

Women and Nature: An Ecofeminist Reading of Rita Chowdhury's *Mayabritta*

Asima Gogoi
Assistant Professor
Dept of English
Namrup College

"The liberation of the earth, the liberation of women, the liberation of all humanity is the next step of freedom we need to work for, and it's the next step of peace that we need to create."

--- Vandana Shiva.

The above words by the famous social activist of India, Vandana Shiva echo the basic belief of ecofeminism. Ecofeminism beliefs that all forms of oppressions are interconnected. All forms of oppressions are based on the same binary and hierarchal divisions like heaven/earth, mind/body, male/female, human/animal, spirit/matter, culture/nature, white/non-white etc. in which the former is always seen as the superior to the other and thus offer a justification for the domination of one group by the other. Ecofeminism, therefore extends the feministic concern for women's liberation from patriarchal domination to the realm of ecology with a view that both must be addressed together or neither can be achieved. In one of the first ecofeminist books, New Woman/ New Earth, Ruether, states: "Women must see that there can be no liberation for them and no solution to the ecological crisis within a society whose fundamental model of relationships continues to be one of domination. They must unite the demands of the women's movement with those of the ecological movement to envision a radical reshaping of the basic socioeconomic relations and the underlying values of this society (cited in Hobgood-Oster, 1).

The connection between woman and nature is by no means a new concept. Nature has always been regarded as a mother for its power of procreation. What is new in ecofeminism is the idea that both women and nature have been the subjects of oppression by the patriarchal patterns in society and that the joint activism of both the parties would eventually enable them to overcome that oppression. Thus Ecofeminism connects feminism with environmentalism. Some theorists such as Ynestra King call it a third wave of feminism while some others put it under the category of deep ecology. Ecofeminism is a combination of these two movements and yet a far more encompassing one that addresses all forms of oppressions in totality.

Ecofeminism emerged in the West in the late 1970s and in the early 1980s as a socio-political movement. The term 'ecofeminism' was coined by the French writer Fancoise d' Eaubonne in her book Feminism or Death published in 1974 to describe the large-scale violence inflicted on women and nature as a result of male domination. In India, the traces of

ecofeminism can be found in movements like 'Chipko', a movement originated in the Garhwal region of Uttaranchal in Uttar Pradesh where women came out in large numbers and protested against deforestation. Along with active socio-political movements, literary and cultural representations are integral part of ecofeminist struggles throughout the globe. Indian activists like Arundhati Roy and Vandana Shiva, for example, use their fiction and non-fictional texts as important tools for mass awareness towards their eco-feministic ideals. In Assam, activism as well as literary endeavors in this field is quite less in comparison to the all Indian scenario. The Assamese writer, Rita Chowdhury's novel Mayabritta (2012) is an significant step in this regard that draws a distinct connection between women and nature. Revolving around the life and predicament of the protagonist, Nira, a passionate lover of the natural world, the novel exposes the patriarchal society that sees itself as a sole owner not only of women but of the entire non-human world.

Rita Chowdhury, a well-known Assamese writer with about eleven novels to her credit, always writes with a social concern. Her novel Mayabritta is an exception to her previous novels all of which are written with a historical theme. In Mayabritta, Chowdhury has shifted her focus to the contemporary issue of environmental degradation along with other themes like human nature, human relationship, women's emancipation etc. Along with the story of the tragic condition of a woman's life, the novel reveals Chowdhury's intrinsic concern over environmental degradation and the relationship between human beings and nature. Assam, a rich gallery of natural resources has been facing severe destruction on the hands of human beings in the names of development and capitalist activities. Though many reports and articles are published from time to time to create consciousness among people against the ongoing destruction, so far very few fictions have been written on the subject. Rita Chowdhury is probably the first among the Assamese fiction writers who shows a conscious effort to create awareness among people about environmental degradation by connecting it with the issue of women's emancipation.

Written in the backdrop of Assam, Mayabritta tells us the story of Nira, an established writer and the wife of a rich businessman. A passionate lover of nature, Nira is on a trip to the Himalayas in order to see the birthplace of the river Ganga. This journey provides her the opportunity to look back to her past. With Nira, the novel takes the reader back to Nira's childhood, when she used to live in a closer proximity to Nature. Born and brought up in a small town of Assam, Nira was far away from the sophistication and artificiality of the world she inhabits after her marriage. The girl child Nira, nicknamed as Puti, did not understand the divisions and hierarchies among people. The little girl could not make out why she was not allowed to roam around with Huborno, the son of her father's junior officer or why the driver Gurung was not regarded a member of her family though he stayed in their house and called her as Boini (sister). She did not see any difference even between human and non-human beings. She used to cry to see the sufferings of elephants when people try to domesticate them or to see fishes bleeding while fishing. By creating such a character as the protagonist of her novel, Chowdhury in a way refutes the ideological binaries created by human beings both among themselves and between the human and the non-human world.

Chowdhury starts by exposing the traditional male view about women's place. Puti, is often rebuked by her parents for wondering around with Huborno. They expect her to stay at home and to engage herself in household activities like her sisters do, since home is seen as the sphere for

women and the world for the men. But Puti prefers the world outside which she wants to enjoy with her friend, Huborno. She condemns human beings for separating themselves from the other creatures in the world. While all other objects of nature live in harmony with each other, human beings not only maintain a distance from them but also kill them for their selfish motives. In a society where a woman is expected to be meek and gentle and not to have a voice of her own, Puti never hesitates to express her feelings and dissatisfactions. Whenever she sees any injustice or cruelty, whether against nature or against human beings, she raises a loud protest against it. Puti has already been an unexpected child because she is a girl and that too with a dark skin; now this uncompromising attitude makes her a real trouble to the family. But all the rebukes and condemnation of the family and society fail to destroy Puti's sensitive mind. She continues her fight against injustice and cruelty (both to nature and to human beings) throughout her life.

The novel shows that Nature, like women, is oppressed for the benefit of the capitalist patriarchy. In addition, it shows that by taking an active approach to protect nature, women as well as nature both can be benefitted. Thus nature plays a dual role in the novel- that of an oppressed and of a redeemer. Soon after her marriage with Brojen, a top class contractor, Nira feels that she has started losing her individuality. Brojen is presented in the novel as a symbol of the patriarchal society that sees itself as the sole owner not only of women but of the whole world of nature. Nira wants to do something to protect nature from the ongoing destruction; she wants to create a 'platform' as she says. But Brojen does not allow her to do so. Her love for nature and for her own freedom merges here in the novel. Thus her working for nature becomes a question of asserting her individuality.

Huborno is another important character in the novel through which the novelist expresses her ideas about protecting wild life. Like Nira, Huborno is a passionate lover of the world of nature and has created a forest in his patriarchal land. Infact, Huborno's character in the novel will be able to answer to the discontentment of critics who criticize ecofeminism for its emphasis on women's activism against environmental degradation and argue for an equal participation of men in saving nature. Huborno is placed in stark opposition to Brojen; he not only works as a protector to wildlife but also understands Nira and respects her individuality.

In her essay "Healing the Wounds: Feminism, Ecology and Nature/Culture Dualism", ecofeminist Ynestra King comments: "At this point in history, there is no way to unravel the matrix of oppressions within human history without at the same time liberating nature and reconciling the human and the nonhuman parts of nature" (117). Indeed, by joining Huborno's group that works for the preservation of wildlife, Nira ultimately finds the life of her choice. She continues to work for Huborno's group from within the domineering hold of her husband and gradually finds her own stand in the society. Brojen's declaration at the end of the novel to give up the businesses that harms nature, suggests Nira's triumph over patriarchy.

Chowdhury is well aware about the social realities and has shown them in her novel in an effective way. Nira gets married to Brojen with the hope of a better life, but in Brojen's house her life becomes no better than that of a bird in a prison. Her husband who condemns her for going out with her childhood friend Huborno, tells her to shut her mouth when she tells him about the sexual harassment on her by her brother-in-law. Nira's mother's comments are very significant in this regard. When Nira talks to her mother about her brother-in-law, Nira's mother advises her not to reveal these things to anyone, for the world will only laugh at Nira. Because she is a woman and a woman

has to tolerate and to be silent for the sake of the peace of the family. The novel presents a world where there is no room for a woman's dreams and feelings; she exists there only to fulfill the wishes of her male counterpart. Nira questions the idea of a good family. She questions if an ideal family is the one where the woman loses her individuality, where she has to give up all her dreams and aspirations and her principles, and has to act only at the command of her husband. She questions why a woman cannot be both a wife and a mother, and a human being at the same time; why she can't live her life of choice along with performing her duties for the family. In Mayabritta, Chowdhury tells us the fictional story of Nira, but the situations Nira faces in her life are the stark realities for any woman in our society.

Likewise the novel describes the abuses on nature by human beings, particularly by the ruling class bourgeois elite. In pg 193, Nira tells Brojen that she is not against killing animals or trees for our basic needs; rather she is against the modern capitalist system that uses and destroys nature for its selfish means of profit. Like human beings all the animals and trees too have a right to live. But since they cannot protest, men never think twice before killing them. She declares that her fight is against this selfishness and inhumanity of human beings.

Ecofeminism asserts that it is the socially constructed victimized status of women that better enables them to see how patriarchy exploits other living beings. Seeing the dirt in the river Ganga, Nira comments that Ganga is like her whose purity has been destroyed by the human society. Such comparisons run throughout the novel. But what makes the novel unique is that it not only presents the problems but also offers possible solutions. It suggests the possibility of finding a better way of living by simplifying one's life and reconnecting with nature. Nira finds a new meaning to her life by working with Huborno's group for the protection and preservation of wild life. Moreover, she finds answers to her doubts about life and relationship by going to the green world of Himalayas. Infact, her going there is a triumph over the patriarchal society in general and Brojen in particular. Nira shows to Brojen that he has no control over her and she has the right to live her life according to her choice.

Although the novel's main area of concern is Assam and North-East, it also encompasses the environmental degradation going on in other parts of India. The references in the novel to different environmental activism like Chipko Movement, Clean Ganga Mission etc. reveal the novelist's conscious effort to make the novel an ecofeminist text. And the novel is definitely a pioneering step in the literary world of Assam in drawing people's attention to the very act of oppression going on before their eyes but which they often tend to ignore.

Works Cited

Chowdhury, Rita. Mayabritta. Guwahati: Jyoti Prakashan, 2012. Print.

Hobgood-Oster, Laura. Ecofeminism: Historic and International Evolution. N.p. 18 Aug. 2002.
Web. 15 Dec. 2013.

King, Ynestra. "Healing the Wounds: Feminism, Ecology and Nature/Culture Dualism." Gender/Body/Knowledge: Feminist Reconstructions of Being and knowing. Ed. Alison M. Jagger and Susan Bordo. New Jersey : Routgers, 1989. 115-141. Web.

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

নামনি অসমৰ তোলনি বিয়াৰ পৰম্পৰা আৰু পৰিবৰ্তন

ৰিজুমণি দাস
সহকাৰী অধ্যাপিকা, অসমীয়া বিভাগ
নামৰূপ মহাবিদ্যালয

এজনী ছোৱালী শিশু অৱস্থা এৰি যৌৱনত ভৰি দিয়াৰ সন্ধিক্ষণৰ অৱস্থাত বা কন্যাকাল এৰি ৰজস্বলা হোৱাৰ সময়ত পৰম্পৰা অনুসৰি অনুষ্ঠিত কৰা অনুষ্ঠানেই তোলনি বিয়া। ঠাই বিশেষে এই অনুষ্ঠানৰ নামবোৰ এনেধৰণৰ- ধুৱেনী, চুৰা বিয়া, প্ৰথম বিয়া, শান্তি বিয়া ইত্যাদি।

পৰম্পৰা ঃ-

পৰম্পৰা অনুসৰি এজনী ছোৱালী যেতিয়া প্ৰথমবাৰ ৰজস্বলা হয়, তেতিয়া সেই ছোৱালীজনীক এটি কোঠালিত চাৰি দিনৰ বাবে আৱদ্ধ কৰি ছোৱালীৰ মাকে আইতাক, জেঠায়েক, মামীয়েক আদি লোকক খবৰটো প্ৰথমতে জনায়। তাৰপিছত তেওঁলোকে আহি মাটিত খেৰ পাৰি তাতেই ছোৱালীজনীক শুৱাৰ ব্যৱস্তা কৰি দিয়ে আৰু সেই কোঠালিটোৰ এটি চুকত এটি ঘট স্থাপন কৰি আমদালি দি লগত এটি চাউলৰ দুনৰিত দুটি ডালিমৰ কলি ৰখা হয়। লগতে সেই কোঠালিটোত পুৰুষৰ প্ৰৱেশ নিষিদ্ধ কৰা হয়। দেউতাককো সোমাব দিয়া নহয়, আনকি নিত্য কৰ্মখিনি কৰিবৰ বাবেহে ছোৱালীজনীক বাহিৰলৈ ওলাব দিয়া হয়, তাৰ বাহিৰে বাহিৰলৈ ওলাব দিয়া নহয়। উক্ত সময়ত ছোৱালীজনীক তিনিদিনলৈ একো খাব দিয়া নহয়। তিনি দিনৰ দিনাখন গণক আনি গণনি অনুষ্ঠান পতা হয় আৰু ছোৱালীজনীৰ ৰজস্বলা সময়ৰ লগত গ্ৰহ-নক্ষত্ৰৰ গতি-বিধি গণনা কৰি যোগবোৰ নিৰূপণ কৰা হয়। যেনে উত্তম যোগ- পদুমণি, মধ্যম যোগ- শাংক্ষিণি ইত্যাদি লগতে কিছুমান নিয়ম বা ব্ৰত কিমান দিন পালন কৰিব লাগিব তাক জনোৱা হয়। গণনা পৰ্ব শেষ হোৱাৰ পিছত ছোৱালীজনীক কেঁচা বুট-মগু, ফল-মূল, কেঁচা গাখীৰ আৰু কেঁচা পিঠাগুৰি বা চাগুদানা খাবলৈ দিয়া হয়। গণনা পৰ্ব শেষ হোৱাৰ পিছত ছোৱালীজনীক খাবলৈ দিয়া বস্তুবোৰ সম্পৰ্কীয় মানুহে দিয়া হ'ব লাগে। সন্ধিয়া মোমায়েকৰ ঘৰত "জপা" (এখন শৰাইত আখৈ, তামোল-পাণ, এটি ফল, শলা মাৰি দিয়া পাঁচটা কঠালৰ পাত, পিঠাগুৰি, এখন চুৰি এই সকলোবোৰ একেলগ কৰি এখন আনাকটাৰে গাঁঠি সজাই অকুমাৰী ছোৱালীৰ মূৰত তুলি) থ'বলৈ যায়। চাৰি দিনৰ দিনাখন বিয়া পতা হয়। সম্পৰ্কীয় মানুহবোৰ, বিশেষকৈ এইটো যিহেতু নাৰীধৰ্মী অনুষ্ঠান গতিকে গাঁৱৰ মহিলাসকলেহে এই অনুষ্ঠানলৈ আহে। নামনি অসমত চাৰি দিনৰ দিনা মোমায়েকৰ ঘৰৰ পৰা জপা আনিবলৈ যায়। আহি পোৱাৰ পিছত পুষ্পিতা হোৱা ছোৱালীজনীক মামীয়েকে কোঠালিৰ পৰা কোচত তুলি কলৰ তললৈ লৈ যোৱা হয়। তাত ইতিপূৰ্বে সজাই ৰখা মাহ-হালধী আৰু নদীৰ পানীৰে নোৱৰা হয়। সেই সময়তে মহিলাসকলো ইজনীয়ে সিজনীৰ লগত নিৰ্দোষ ধেমালি কৰে। তেতিয়াই আয়তীয়ে গায়-

"আজি চাৰি দিনে ওলোৱা নই আইদেউ
গোপিনীয়ে উদ্ধাৰ কৰে"

নোৱাই হোৱাৰ পিছত নতুন কাপোৰ (অনাকটা কাপোৰ) পিন্ধাই পিছত মামীয়েকে কোলাত তুলি ৰভাতলিলৈ লৈ আনি এটি কলৰ পটুৱাত থিয়া কৰায় ছোৱালীজনীৰ দুয়োহাতত দুটি কলচিত এৰাসূতাৰে মেৰিয়াই আম গঠৰ পাত আৰু সেন্দুৰৰ ফোঁট দি ল'বলৈ দিয়া হয় আৰু কোচত জপাৰ ভিতৰত থকা টোপোলাটো (যাক কোৱা হয়- কনই বা ফলকটাৰী) লৈ সূৰ্য দেৱতাৰ ফালে চাই সেৱা জনই যিকোনো ফল লাগি থকা গছৰ ফালে চাবলৈ দিয়ে যাতে ভৰিষ্যতে ছোৱালীজনী সন্তান সম্ভৱা হয়। ইয়াৰ পিছত ৰভাতলীত আয়তীৰ মাজত ছোৱালীজনীৰ বহুৱাই লৈ মামীয়েকে অনা আ-অলংকাৰ, কাপোৰ-কানি পিন্ধাই কইনা সজোৱা হয় আৰু আয়তীয়ে নাম গায়। এই অনুষ্ঠানত বিশেষকৈ সীতাদেৱীৰ নাম গোৱা হয়-

"নৰকৰে কন্যা গহ্বৰে আছিলা
গোপিনীয়ে উদ্ধাৰ কৰে"

অনুষ্ঠান সামৰাৰ পিছত ঘৰৰ ভিতৰলৈ নিয়াৰ সময়ত দুৱাৰ দলিত কইনাজনীয়ে ওলোটাকৈ থোৱা এটি মাটিৰ চাকি ভৰিৰ গোৰোহাৰে ভাঙি সোমাব লাগে। এনেদৰেই নিয়ম-পৰম্পৰাৰ মাজেৰে তোলনি বিয়া অনুষ্টুপীয়াকৈ অনুষ্ঠিত কৰা হয়।

পৰিবৰ্তন ঃ-

বৰ্তমান আধুনিকীকৰণৰ ধামখুমীয়াত পৰি তোলনী বিয়াৰ বহুতো পৰিবৰ্তন হোৱা দেখা গৈছে। যাৰ বাবে এতিয়া বৰ বিয়াৰ নিচিনা ৰভা সাজি অত্যাধুনিক কৰি বৰভোজৰ আয়োজন কৰা হয়।

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

বিঃ দ্ৰঃ - পৰম্পৰা আৰু নাম নলবাৰীৰ টিহু অঞ্চলৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰা হৈছে।

KABAN : A souldul expression of women's life

Daisy Rani Doley
Assistant Professor, Department of English
Namrup College
E-Mail: daisyranidoley89@gmail.com

Assam is a land of rich and varied culture and heritage. The Mishings are the second largest indigenous tribe of Assam. Every tribe and community have their own culture, tradition, belief and customs. Each community has their own unique type of traditions, festivals, folk culture etc. In this context, Mishings also have their own primitive traditions and culture and they are very rich in folk culture. Folklore is a part of age-old tradition consisting of the traditional beliefs, customs and stories of a community transmitted orally from generation to generation. The myths and the culture of a certain community comes down from generation to generation in the form of folktales, ballads, hymns or chants. It is an integral part of every tribal culture or society. In tribal society, especially in Mishing community, we can find the presence of these forms of culture in abundance. Kaban is one of its variant. Kaban is a form of folk music which has its resemblance to English ballad form, but it is usually sung in a melancholic tone. A “Kaban” is an umbrella term used to express deep sorrow and pain in the form of soulful melodious songs. The “Kaban” is sung only by the elderly women of the tribe residing in a particular community. This music variant is only practised among the Mishing community.

The “Kaban” plays a lenient role and it gives a certain kind of power of expression to the womenfolk of Mishing community. This song depicts the social conditions of the women as the song itself is a summation of various social and familiar issues faced by or has been affecting the day-to-day lives of the women. It helps the women to express their inner thoughts and also helps in relieving their pain.

The traditional beliefs, age-old traditions and customs, oral stories, jokes, folksongs, etc. play a very significant role in identifying the distinct identity of any community and helps in preservation of a particular tribe’s culture. In preservation of the culture of a certain community women’s role is prominent. Mishing society is a patriarchal society and the women occupies a subordinate position. But compared to other women of Assam, Mishing women are much more strong and they are in no means inferior to their male counterpart in any field. The women of Mishing community are capable in both professional and domestic sphere. The Mishing women have to perform the domestic duties as well as outdoor duties equally. Thus, in order to express their experiences, they take refuge to these mediums like music. Kaban is one such means through which they can express themselves about their personal feelings. Kaban is a well tuned folk music form dictated to depict social status of women of Mishing community. The Mishings have a very rich culture passed down the generations through folksongs and other poetic compositions orally. Thus the Kaban plays a very important role in the lives of Mishing women and helps in expression of their unfulfilled hopes, desires and aspirations and their life experiences. Kaban is broadly classified into two variants:

a) Doying Kaban
b) Keejar Kaban:

a) Doying Kaban : Doying is a segment of Kaban where the contents are in the form of rhythmic song and are tuned into traditional folk song. The song depicts the history and the life experience of the orator or the singer, but the end part of the song goes to extreme sadness which touches everybody’s heart and drew everyone’s attention towards the singer, which is very extraordinary. Doying Kaban is also preserved and protected in the form of stories and songs.

b) Keejar Kaban : In simple words, Keejar Kaban is a descriptive Kaban. This folk song is depicted in the form of description of the ups

and downs of the one's day to day life of a women. Songs are mainly introduced in a scattered manner includes memories which are ruminated in one of its quality. The tone of the songs are heart touching which presents the sweet and sour moments of a woman's life.

Further Keejar Kaban is divided into five kinds:

a) Daba Kaban, Meba Kaban, Yaban Kaban, Yamne Kaban, Mepa Kaban

Daba Kaban : The songs are composed to express their pathetic life going through hardships and the moments of her unsuccessful life. It reflects the vast difference between reality and dream in a women's life. Usually the singer sings to describe a story of her own in which she accuses her fate and thinks of her miserable ill-fated life and curses her parents for giving birth to her for which she is having an unjustified life full of sufferings.

Meba Kaban : This folk song tells the of unfulfilled love affair of a young couple. It tells the story of a futile love relationship whose ending is always pathetic.

Yaban Kaban : This folk song is sung after the demise of a person. It is sung in remembrance of the good deeds done by a deceased person during his life span. The songs are melodious and heart-touching. It is also called "Medir" (sorrow, grief) Kaban because here the pain reaches its extreme point which gets expressed in the song.

Yamne Kaban : Yamne means bride, but this form of Kaban is not related to marriage. This song is performed by the bride's mother. As we all know that a mother and a daughter shares a very close and affectionate relationship. A daughter has to leave her mother's house after living for a quite a long time. This thought of giving away her daughter to a different house fills the mother's heart with grief. Thus, grief strikes both the mother and the daughter and as a result, the mother sings a sorrowful song expressing all the moments of life spent together. The Yamne Kaban has further three divisions namely, Giyak, Meyak, and Meter Kaban.

On the other hand, when the daughter sings in a painful tone remembering her mother is called Giyak Kaban.

Mepa Kaban : Mepa Kaban is sung in remembrance of good old memories. Mepa means to remember or collection of old memories. A brother gets separated from his sister due to her marriage and when they cannot meet each other for a considerable time they remember their childhood and the sweet old days they had together and remembering those moments, both of them weeps. Their thoughts are expressed in the form of Mepa Kaban.

Conclusion :

Women through ages has always played an active part in both domestic and professional sphere. But, it is unfortunate they are often not acknowledged for their contribution. Their role in the family and society is indispensable. Through Kaban, a women reveals her trials and tribulations and unfulfilled dreams. It basically depicts the struggles faced by a woman in a male dominated society. It also reveals the pain and responsibility piled upon a woman after marriage and through Kaban she recalls her carefree days before marriage. Kaban, thus is a way of expression of her inner dilemma and how finally she overcomes all the fears and hurdles and carries her life forward. Kaban is thus a unique way of expressing the hardships in the life of a women through songs which exist only in the Mishing society. It is an age-old practice which has passed down the generations. Although this form of song was only performed by womenfolk, but nowadays men population also sometimes performs the Kaban. Thus, Kaban becomes a platform of self-expression for women.

References :

Gait, Edward: A History of Assam, L.B.S Publications, Lawyers Book Stall Building, Guwahati, Assam, 1905, Print.

Kagyung, Bhrigumoni, ed. Mising Sangskritir Alekhya, B. Kagyung, Gupinath Nagar, Guwahati-16, 1989, Print.

Kagyung, Ragunath and Roy Sangeeta. The Mising:An Ethnic Tribe of North- East India and their significant Folk song 'Kaban'.

◆◆◆◆◆◆

Ancient Indian Botany

Dr. Urmika Phangchopi
Assistant Professor
Department of Botany
Namrup College

In Indian history, the oldest scriptures were composed during the period of Vedas (2500 BC to 600 BC). The people in the Indus Valley used to live in villages, cities and towns, wore clothes, cultivated crops, worshipped trees and painted their pottery with a large number of plant designs (Lalit Tawari ltherbal@rediffmail.com). They also knew the commercial value of plants and plant products. There are adequate evidence to show that agriculture, medicine and horticulture developed to a great extent during the period of Vedic (Lalit Tawari ltherbal@rediffmail.com). There are a large number of terms used in the description of plants and plant parts both external and internal structures as mentioned in the Vedic literature (Kachare and Suryawanshi, 2010). It has been mention in Rigveda that Vedic Indians had some knowledge about the food manufacture, the action of light on the process and storage of energy in the body of plants (http://www.indianscriptures.com). In the post-Vedic Indian literature there is adequate evidence to show that botany developed as an independent science like science of medicine (as embodied in the Charaka and Susruta Samhitas), Agriculture (as embodied in the Krsi-Parasara) and Arbori-Horticulture (as illustrated in the Upavana-vinoda as a branch of Botany) (Ghose, 1971). This science was known as the Vriksayurveda, also compiled by Parasara.

Morphology :

Unpremeditated references to different parts of the plant are found scattered throughout the period of Rigveda and almost complete details of plants were found in the Atharveda (https://en.wikipedia.org; Balkrishna et.al. 2019). In Rigveda, three groups of plants have been recognized, viz. trees (Vriksha), herbs (Osadhi) and creepers (Virudh) (https://en.wikipedia.org; Balkrishna et.al. 2019). In Atharveda, morphological characteristic of plants were described where eight types of growth habits of trees were mentioned (https://en.wikipedia.org; Balkrishna et.al. 2019). These are spreading branches (Visakha), leaves with long clusters (Manjari), bushy plants (Sthambini), plants which expands (Prastanavati), plants those with monopodial growth (Ekasrnga), creeping plants (Pratanavati), plants with many stalks (Amsumati) and plants with knotty joints (Kandini).

The Taittiriya Samhita and the Vajasenayi Samhita explain that plants comprise of root (mula), shoot (tula), stem (kanda), twig (valsa), flowers (puspa) and fruits (phala) and in addition large tree have crown (skandha), branches (sakha) and leaf (parna) (Balkrishna et.al. 2019). Different types of plant habit namely trees (druma), shrubs (visakha), herb (sasa), climber (vratati), creeper (pratanavati) were also mentioned (Balkrishna et.al. 2019).

The Vrksayurveda of Parasara extensively explained about the morphology of plants. According to Parasara, the different parts of plant (vrksangas) include leaf (patra), flowers (puspa), fruits (phala), root (mula), bark (tvak), stem (kanda), heart-wood (sara); sap (svarasa), exudation (niryasa), spines (kantaka), seed (bija) and shoot (praroha) (Balkrishna et.al.

2019).

In ancient Indian literature, roots were classified on the basis of their growth behavior and structures viz root originating from the branches (sakha sipha), black colored root (krsnamuli), colored root (sveta muli), many roots (bahumuli), plant with three main roots (tripadi), plant with eight roots (asta padi), thick root (sthulamula), thin root (suksmamula) and fasciculate root (jatamula) (Balkrishna et.al. 2019).

Some ancient Sanskrit works were also used for the morphological classification of plants (Balkrishna et.al. 2019).

1. Texture: Lomasa-vasana for hairy stem; mrdu patra for soft leaf; komal patra for tender leaf; and snigdha patra for rough thick leaf.

2. Shape: Dirgha patra for long leaf; mandala patra for rotund leaf; and visala patra for broad leaf.

3. Colour: Sveta patra for white coloured; rakta patra for red coloured; nila parna for blue coloured; suvarna parna for gold coloured and dhumra parna for smoke coloured.

4. Taste: Svadu patri for sweet leaf; amla patra for sour leaf; katu patra for leaves with spines; and tiksna patra for hot taste.

5. Surface: Romasa patri for with hairy outgrowth; randhra patri for leaf with holes; and valka patri for bark-like.

6. Leaflets: Ekapatrika for one leaflet; dvipatrika for two leaflets; tripatrika for three leaflets; catuspatrika for four leaflets; pancapatrika for five leaflets; saptaparni for seven leaflets; and bahupatrika for a number of leaflets.

Some other ancient Sanskrit words used as modern botanical terms are prasava bandhana for pedicel; puspacchada or jalaka for calyx; puspadala for corolla; kesara for androecium; paraga for pollen and varataka for pistil were also mentioned in the ancient literature. Different types of inflorescences were also present in ancient texts like, manjari for racemose inflorescences, stabaka or guccaka for cymose inflorescences, srihastini for helicoid cyme and chatra umbellate.

Plant Physiology :

Gunaratna, in his Saddarsana-samuccaya, enumerates different characteristics of plant life:

1. The plant passes through three stages-infancy, youth and oldness.

2. They have regular growth.

3. Various kinds of plant movement are conditioned by sleep, walking, response to touch or need for support.

4. Plants deal with wounds and laceration sustained by their organs and make use of drugs to overcome wounds as well as diseases

5. Assimilation of food from the soil is determined by requirements of plans for growth.

6. Recovery from wounds and diseases by the application of drugs.

7. Dryness or the opposite due to sap.

8. Special food favorable for impregnation.

Udayana, in his Prthviniraparyam mentioned that there is life, death, sleep, waking, disease, drugging, and movement towards favorable and away from unfavorable in plant. The Buddhist logician Dharmottara in his Nyayavindutika explained the phenomenon of sleep in certain plants, in the form of contraction of their leaves during night. Sankaramisra in his Upaskara mentions that after laceration, there is natural recuperation due to the growth of organs (bhagnaksatasamrohana). The Santiparva of Mahabharata enumerates several physiological principles including the sense of touch, hearing (response to sound), vision, smell, irritability, etc, in respect of plants.

Nourishment :

There are scattered references in ancient Sanskrit texts about the physiology of nourishment in plant like plants receive their nutrients from the soil in the form of solution through the agency of the root. Santiparva explains the phenomenon of ascent of sap in the following lines, "the tree sucks water from its base (root) with the force, and along with air, water is drawn up the tree". Dixona and Joly explained this theory only in 1894. The nutritive value of absorbed water and its role in plant metabolism is clearly illustrated in the following lines of the Santiparva "the water absorbed by the plant is converted into food under the influence of energy (agni) and air (maruta), and due to this phenomenon, plant can grow".

Vrksayurveda of Parasara explained the preparation of food in the leaf. According to Parasara, "the watery sap obtained from earth (parthivarasa) is transported from root up to the leaf through xylem (syandana). There it gets digested with the help of chlorophyll (ranjakena pacyamanat) into nutritive substance and a by-product (malam)".

Reproduction and Sex :

Buddha Ghosa, in his Sumangala-vilasini describes some of the reproductive organs and methods of reproduction in plant like mula-vija (root seed), khandabija (cuttings), phaluvija (joints), agravija (budding) and bija-bija (seed). Atharvaveda describe the propagation of plant by seed (bija-bija or vijaruha) and Arthasastra described it by bulbous roots (kandavija). The method of cutting (skandhavija) is described in the Arthasastra, Brhatsamhita and

Sumangala-vilasini in the propagation of sugar cane, jackfruit, blackberry, pomegranate, vine, lemon tree, asvattha (Ficus religiosa), nyagrodha (Ficus bengalensis), udumbara (Ficus glomerata) etc. Some ideas related to sexuality in plants are noticeable in the Harita and Charak Samhitas. Charak recognized male and female individuals in the plant called Kutaja. The Rajanighantu mentions the existence of male and female plants in the species Ketaki (Pandanus odoratissimus). The male plant is called sitaketaki, and the female is called svarna ketaki.

Classification of Plants :

Plants were classified in accordance with three distinct principles, botanical (udbhida), medicinal (virecanadi) and dietetic (annapanadi).

The Rigveda classified plants into three classes, namely, Vrska (tree), Osadhi (herbs useful to humans) and Virudh (creepers). They are further subdivided into Visakha (shrubs), Sasa (herbs), Vratati (climbers), Pratanavati (creepers) and Alasala (spreading on the ground). All grasses are separately classified as Trna, flowering plants as Puspavati, and the fruit bearing ones as Phalavati. Leafless plants are placed under the group Karira. The Atharvaveda has classified plants into various categories based on their morphological characters such as Prasthanavati (spreading), Sthambini (bushy), Ekasugna (with single whorl of calyx), amsumati (having many shoots), Kandini (jointed), Visakha (having extending branches), Jiivala (lively), Nagharisa (harmless) and Madhumati (very sweet). Some ancient scientists, like Manu, Charaka and Udayana, etc. also classified the plants in various classes.

Manu divided plants under eight classes as follows:

1. Osadhi - plants bearing abundant flowers and fruits, but withering away after fructification, e.g. rice, wheat.
2. Vanaspati - plants bearing fruits without evident flowers.
3. Vrksa - tress bearing both flowers and fruits.
4. Guccha - bushy herbs
5. Gulma - succulent shrubs
6. Trna - grasses
7. Pratana - creepers which spread their stems on the ground
8. Valli - climbers and entwiners.

According to Charaka and Susruta Samhita the plants are categorized into four classes:

1. Vanaspati - which bear fruits but not flowers.
2. Vrksa or vanaspatya - which bear both fruits and flowers.
3. Virudh - which creep on the ground or entwine.
4. Osadhi - annual herbs which wither away after fructification.

Susruts further subdivides Virudhs into two groups: pratanavatya (creepers with spreading stem on the grounds) and gulminya (succulent herbs); and Charaka subdivides Virudhs into lata (creeper) and gulma and osadhis into annuals or perennials bearing fruits and grasses without fruits (Balkrishna et.al. 2019). He further divided the flowering plants into seven groups based on dietetic principles: Sukadhanya (cereals), Samidhanya (pulses), Saka varga (pot herbs), Phala varga (fruits), Harita varga (vegetable), Ahayogi varga (oils) and Iksu varga (sugarcane) (Balkrishna et.al. 2019).

Vanausadhivarga of Amarakosa identifies plants under three categories, mushrooms (citra, aticatra and phalghna), parasites (Vanda and Vrksadani) and epiphytes (Vrksaruha and jivantika) (Rajan, 2001).

Parasara in his Vrksayurveda mentions two types of plants: Dvimatrka (Dicotyledons) and Ekamatrka (Monocotyledons). He further classified plants into families (gana vibhaga) (Balkrishna et.al. 2019).

1. Samiganiya (Leguminosea): The characteristic of this family includes fruits a legume or pod, compound leaves held on a common stalk and leaflets arranged like a feather. Flowers are hypogynous (puspakrantabijadhara) and five-petalled, with gamosepalous calyx and an androecium of 10 stamens. This family has three subtypes: vakra-puspa, vikarnika-puspa and suka-puspa.

2. Puplikagalniya (Rutaceae): In this family the plants bear spines, odoriferous leaves and winged petioles, flowers are hypogynous (tundamandala) with free petals and stamens. Ovary superior (puspa-krantaphala) which contain hairy succulent flesh and multiple seeds. This family has two subtypes: kesaraka and maluraphala.

3. Svastikaganiya (Cruciferae): The flower has four sepals, four petals and six stamens, and a superior ovary (tundamandala).

4. Tripuspaganiya (Cucurbitaceae): The plant is epigynous (kumbhamandala), sometimes unisexual. The flower has five united sepals and petals and three stamens and a style with three-pointed stigma (trisirsavarata). The ovary is trivartaka (tri-locular).

5. Mallikaganiya (Apocynaceae): Plants having mixed inflorescence, flowers hermaphrodite (samanga), calyx and corolla united having five stamens, epipetalous (avyoktakesara). The seeds having long fine hairs (tulapucchasamanvita).

6. Kurcapuspaganiya (Compositeae): Flowers are sessile and borne on a common axis, surrounded by a common calyx and look like a brushy head (kurcakara). Ovary inferior (puspasirsakabijadhara).

Plant Anatomy :

The detail anatomical study of plants becomes possible only after the invention of the compound microscope. But such information are clearly mentioned in Rigveda where wood is distinguished from the softer outer part of a tree. According to Brhadaranyaka Upanisad the five regions present in a plant are tvak (skin or bark), mamsa (soft tissues); asthi (wood or xylem), majja (pith), and snayu (fibres both xylem and sclerenchyma).

According to Parasara, there are tissue systems meant for the transportation of nutrients and sap. The whole of the vascular system has been given the name sarvasrotamsi (that which helps in the flow). This is divided into two categories, first is syandana and second in sirajala, which is obviously xylem and phloem, respectively. He explains that the syandana is involved in the transportation of rasa, which is absorbed from the Earth (Prthvi) to all parts of the plant body and sirajala (pl. sirajalani) helps in the re-distribution of nutrition from the leaf to other parts of a plant.

Conclusion :

The history of ancient Indian literature (Vedas, Rigveda, Atharveda etc.) are rich in the knowledge of plants with their botanical characteristics and medicinal value. Such knowledge are much more ahead of the today's botany and its system of classification. Various botanical terms have been taken from ancient Sanskrit works to denote their parts name and generic name. In India, as the study of Taxonomical rank, classification and naming of plants in Sanskrit language is much older than that of Latin and Greek languages and the study dates back to Vedic period from 2500 BC to 600 BC (Balkrishna et.al. 2019). From such evidence it can be said that ancient Indian renowned Rishis or Sagas are the actual father of Botany.

References :

1. Balkrishna, A; Mishra, R. K.; Srivastava, A; Joshi, B; Marde, R. and Prajapati, U. B. (2019) Ancient Indian rishi's (Sages) knowledge of botany and medicinal plants since Vedic period was much older than the period of Theophrastus, A case study-who was the actual father of botany? International Journal of Unani and Integrative Medicine 2019; 3(3): 40-44.

2. BSM-ANCIENTBHARAT (2016). POST-VEDIC CLASSICAL PERIOD - Botany: Part3. Retrieved from http://www.bsm-ancientbharat.in/index.php/item/290-post-vedic-classical-period-botany-part3.

3. Chowdhury, K. A. 1971. Botany: Prehistoric Period. In A Concise History of Science in India (Eds.) D. M. Bose, S. N. Sen and B.V. Subbarayappa. New Delhi: Indian National Science Academy. Pp. 371-375.

4. Ghose, A. K. 1971. Botany: The Vedic and Post-Vedic Periods. In A Concise History of Science in India (Ed.) D. M. Bose, S. N. Sen and B.V. Subbarayappa. New Delhi: Indian National Science Academy. Pp. 375-392.

5. Indian scriptures. The Science of Life in the Vedic age. Retrieved from http://www.indianscriptures.com/vedic-knowledge/contribution-to-the-world/biology/the-science-of-life-in-the-vedic-age, 2017.

6. Kachare, S.V* and Suryawanshi, S.R 2010. History of plant classification in ancient Indian science. International Journal of Current Research Vol. 8, pp.056-059, ISSN: 0975-833X.

7. Lalit Tawari Itherbal@rediffmail.com

8. Majumdar, G. P. 1982. The history of botany and allied sciences. In Studies in History of Science in India (Ed.) Debiprasad Chattopadhyaya. New Delhi: Editorial Enterprise. Pp. 356-411.

9. Rajan, S. Sundara. 2001. Plant science. In Medicine and Life Sciences in India (Ed.) B.V.Subbarayappa. New Delhi: Munshiram Manoharlal Publishers Pvt. Pp.242-270.

10. Wikipedia. Flora of the Indian epic period. Retrieved from, 2017. https://en.wikipedia.org/wiki/Flora_of_the_Indian_epic_period

11. Wikipedia. Middle Ages. Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/Middle_Ages, 2017.

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

Role of Education in Prevention and Control of Social Disorganization

✍Dr. Nandita Das
Assistant Professor
Department of Political Science
Namrup College
Email: dasnandita47@gmail.com
Mobile (watsapp): 986443782

A well organized society is marked by sincerity, obedience and loyalty of every member towards its accepted rules and norms. Although there are circumstances in which many people have tendency developed in mind to disobey or disregard such accepted rules or norms. A dynamic nature of society involves a constant reorganization and rearrangement of the existing social rules and norms and due to such changes, equilibrium or social balance between different sections of people cannot be maintained. As a result social breakdown or disorganization takes place. Emile Durkheim considers social disorganization as "a state of disequilibrium and a lack of social solidarity or consensus among the members of a society". Social disorganization is characterized by conflict of mores and institutions, transfer of function from one group to another, tendency of individuation, inconsistency between expectations and achievements of people, inconsistency and ambiguity between status and role of the individuals and organizations. Disorganization takes various forms like personal or individual disorganization which includes crime, mental dearangement, prostitution, juvenile delinquency, alcoholism, drug addiction, gambling, suicide. Then family disorganization which consists of divorce, desertion, separation, broken home, unmarried mothers, illegitimate births and venereal disease. Lastly, community disorganization which comprises of poverty, beggary, unemployment, overpopulation, lawlessness, political corruption, crime and many more. Social Disorganization is caused by a number of factors like failure to maintain proper communication among fellow beings; failure to modify or change one's attitude with the demands of time; imbalance in the rate and speed of change between material culture like mode of housing, means of transport amnd communication, types of dresses and ornaments and non-material culture like ideas, beliefs, tastes, habits, attitudes, etc.; extra-ordinary physical or geographic conditions or situations; population explosion or extreme sparse population, instances of racial intermixture, defective hereditary traits; ecological factors related to environment in terms of regions and neighborhoods; conflict between old and new values; decline of social control; extreme division of labour; conflict of goals and means, etc. It must be mentioned here that the modern society is faced with the serious problem of social disorganization among different sections of people. In fact, it throws a challenge to the educational sociologists and the organizer in meeting with the problem of disorganization. As a solution in this regard, education has a key role to play. Depending upon the nature and types of social disorganization, the role of education in prevention and control of social disorganization are like :

* To remove the social problem like delinquency a favorable situation of emotional understanding and trust should be created in the school environment and teachers should be sympathetic towards the children
* In order to remove individual disorganization among the people sex education should be provided so that a healthy, scientific and reasonable attitude towards life and sex
* Through education the serious problem of population explosion can be controlled which is the main cause of family disorganization

* Problems like family tension can also be prevented through education and for this family counseling agencies with trained social workers to understand family matters can be of great help

* Adult education is very much necessary to prevent social disorganization and through adult education conservative nature of old values can be removed

* To solve the problem like unemployment in a country, industrial efficiency is necessary and for this the country should reconstruct and overhaul the education system according to changing environment

* Education can also help in preventing international disorganization by organizing various peace conferences and help in creating a sense of international brotherhood among the countries

Social disorganization indicates social abnormality or breakdown in the social customs, rules and laws and serious breakdown of relationship. Education can play a very effective and significant role in preventing social disorganization by organizing effective plans and programmes. It is an important instrument to control disorganization to a great extent. In fact, education should be universalized as illiteracy and ignorance are the major cause of concern in developing society and such conditions are mainly responsible for creating the problem of social disorganization. Education should be easily available to every citizen to remove illiteracy and ignorance of the masses. Education should be made and considered as the birth right of every individual and the stat should be responsible in ensuring this right to every individual. Moreover, it could be cited that extensive use of non-formal education system in the country may also very effective means of solution to the problem of social disorganization.

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

Contributions by Indian Mathematician

$$X_k = \frac{1}{N}\sum_{n=0}^{N-1} x_n e^{i2\pi k \frac{n}{N}}$$

$$\frac{df}{dt} = \lim_{h \to 0} \frac{f(t+h) - f(t)}{h}$$

Dr. Pankaj Borah
Assistant Professor
Mathematics Department
Namrup College

There are many excellent reasons to study the history of mathematics. It helps students develop a deeper understanding of the mathematics they have already studied by seeing how it was developed over time and in various places. It encourages creative and flexible thinking by allowing students to see historical evidence that there are different and perfectly valid ways to view concepts and to carry out computations. Ideally, a History of Mathematics course should be a part of every mathematics major program. Between 1000 B.C. and 1800 A.D. various treatises on mathematics were authored by Indian mathematicians in which were the concept of zero, , techniques of algebra as well as algorithm, square root, cube root and numeral system

The article include the Indian mathematician brief history and their contribution as follows:

RAMANUJAN :

- He was born on 22nd of December 1887 in a small village of Tanjore district, Madras. He failed in English in Intermediate, so his formal studies were stopped but his self-study of mathematics continued.
- He sent a set of 120 theorems to Professor Hardy of Cambridge. As a result he invited Ramanujan to England.
- Ramanujan showed that any big number can be written as sum of not more than four prime numbers.
- He showed that how to divide the number into two or more squares or cubes.
- When Mr Lit lewood came to see Ramanujan in taxi number 1729, Ramanujan said that 1729 is the smallest number which can be written in the form of sum of cubes of two numbers in two ways, i.e. 1729 = 93 + 103 = 13 + 123 since then the number 1729 is called Ramanujan?s number.
- In the third century B.C, Archimedes noted that the ratio of circumference of a circle to its diameter is constant. The ratio is now called "pi (?)? (the 16th letter in the Greek alphabet series)
- The largest numbers the Greeks and the Romans used were 106 whereas Hindus used numbers as big as 1053 with specific names as early as 5000 B.C. during the Vedic period.

ARYABHATA :

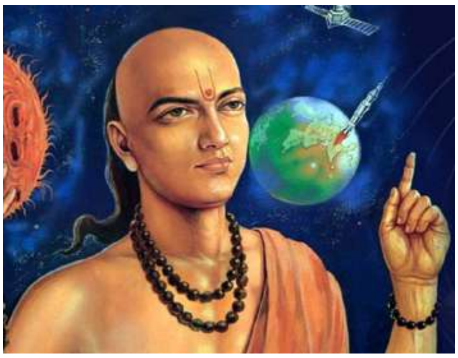

- Aryabhatta was born in 476A.D in Kusumpur, India.
- He was the first person to say that Earth is spherical and it revolves around the sun.
- He gave the formula (a + b)2 = a2 + b2 + 2ab
- He taught the method of solving the following problems:

SHAKUNTALA DEVI :

- She was born in 1939
- In 1980, she gave the product of two, thirteen digit numbers within 28 seconds, many countries have invited her to demonstrate her extraordinary talent.
- In Dallas she competed with a computer to see who give the cube root of 188138517 faster, she won. At university of USA she was asked to give the 23rd root of 916748676920039158098660927585380162483106680144308622407126516427934657040867096593279205767480806790022783016354924852380335745316935111903596577547340075681868830562082101612913284556489578015880677 1.

She answered in 50seconds. The answer is 546372891. It took a UNIVAC 1108 computer, full one minute (10 seconds more) to confirm that she was right after it was fed with 13000 instructions.

- Now she is known to be Human Computer.

BHASKARACHARYA :

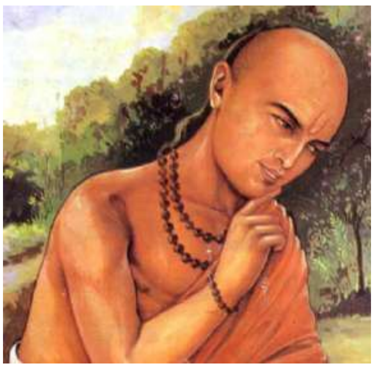

- He was born in a village of Mysore district.
- He was the first to give that any number divided by 0 gives infinity.
- He has written a lot about zero, surds, permutation and combination.
- He wrote, "The hundredth part of the circumfe rence of a circle seems to be straight. Our earth is a big sphere and that?s why it appears to be flat."
- He gave the formulae like sin(A ± B) = sinA.cosB ± cosA.sinB

HARISH CHANDRA :

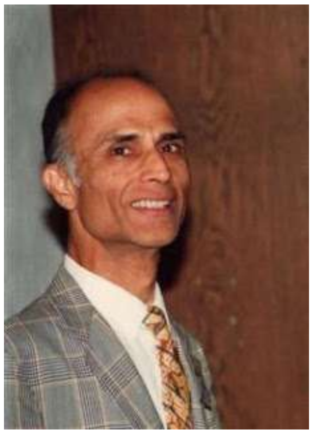

Harish Chandra was a famous American physicist and mathematician from Indian origin. He pursued his masters under the supervision of Homi Bhabha. He has worked on several mathematical theories with renowned mathematicians from all across the world. In 1954 he received Cole Prize of the American Mathematical Society.

References :

- http://www.storyofmathematics.com/indian. html
- http://www.storyofmathematics.com/indian_brahmagupta.html
- http://www-history.mcs.stand.ac.uk/HistTopics/Indian_mathematics.html
- http://www.vedicmathsindia.org/father-ofvedic-math/
- www-history.mcs.stand.ac.uk/Projects/Pearce/Chapters/Ch8_5.html

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

The Johann Heinrich Pestalozzi

(A Great Psychologist)

Bitopi Sonowal
Deptt. of Education
Namrup College

Who was Johann Heinrich Pestalozz ?

Johann Heinrich Pestalozzi, Swiss social reformer and educator, is known as the father of modern education. He is also known as the father of educational psychology. The modern era education started with him and his spirit and ideas led to the great educational reforms in Europe in the nineteenth century.

Johann Pestalozzi was born in Zurich on January, 12, 1746. His father died shortly of terward, an Pestalozzi was raised inpoverty. This early experience with the life of degradation of the poor developed in him an actual sense of justiceand a determinationto help the underprivileged.

What was Johann Heinrich Pestalozzi known for ?

Pestalozzi saw teaching as a subject studying in its own right and he is therefore known as the father of pedagogy (the method and practice of teaching, especially as an academic subject or theoretical concept). He caused education to become a separate branch of knowledge,alongsie politics and other recognised areas of knowledge.

Petalozzi theory of education

Petalozzi believed in the abilityof every individual human being to learn andin the right of every individual to education. He believed that it was the duty of society to put this right into practice. His beliefs led to education becoming democratic; in Europe, education became available for everyone. Pestalozzi was particularly concerned about the condition of the poor. Some of them did not go to school. If they did, the school education was often useless for their needs. He wanted to provide them with an education which would make them independent and able to improve their own lives.

Pestalozzi believed that education should evelop the powers of 'Head', 'Heart' and 'Hands'. He believed that this would help create individuals who are capable of knowing what is right and whatis wrong and of acting according to this knowledge. Thus the well being of every individual could be improved and each individual could become a responsible citizen. He believed that empowering and ennobling every individual in this way was the only way to improve society and bring peace and security to the world. His aim was for a complete theory of education thatwould lead to a practical way of bringing happiness to human kind.

Contribution of Johann Heinrich Pestalozzi to Education :

➢ The interests and needs of the child.

➢ A Child-centred rather than teacher-centred approach to teaching.

➢ Active rather than passive participation in thelearnng experience.

➢ The freedom of the child based on his or her natural development balanced with the self-discipline to function well as an individual and in society.

➢ The child having direct experience of the world and the use of natural objects in teaching.

➢ The use of the senses in training pupils in observation and judgement.

➢ Cooperation between the school and the home and between parents and teachers.

➢ The use of systemired subject of instruction, which are also carefully graduated and illustrated.

➢ Learning which is cross-curricular and includes a varied school life.

➢ Authority based on love, not fear.

➢ Teacher training.

Above discussion we can say that Pestalozzi's influence over the spirit, the methods and the theory of education has continued into the twentieth and twenty first centuries and most of his principles have been assimilated into the modern system of education.

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

Green Solvents for Sustainable Environment

Dr. Rituraj Dutta
Assistant Professor,
Department of Physics
Namrup College

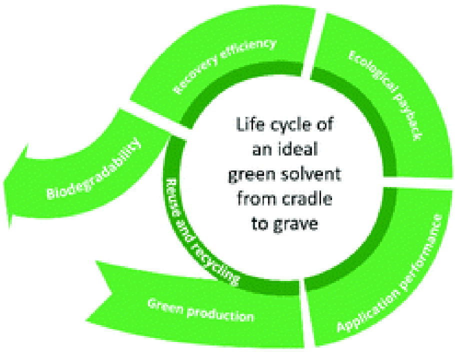

In recent years, in the field of chemical synthesis and fabrication processes lots of hazardous and inflammable solvents have been used arising concern for environmental degradation. Organic solvents and chemicals including DMF, acetone, acetonitrile, DMSO, benzene, toluene etc. are emitted to the environment every year in large amounts causing harmful impact on the living organisms. Exposure to toxic solvents can cause severe respiratory problems and cardiovascular diseases. Moreover, use of solvent materials like diethylene glycol, halogenated hydrocarbons and carbon tetrachloride can cause renal failure in human body. Discharge of different synthetic chemicals to the environment can imbalance the ecosystem and threatens the human and animal life. Strategies have been adopted to reduce the use of hazardous solvents in chemical processes and to replace them with eco-friendly ones known as green solvents. Ionic liquids, supercritical fluids and non toxic liquid polymers etc. are mostly used green solvents with low toxicity as well as chemical compatibility and convenient accessibility to the synthesis processes.

Ionic liquids are typical green solvents that possess unlimited structural variations of asymmetric cations and symmetric anions. Ionic liquids exhibit weak electrostatic interaction between the organic cations and inorganic anions. As ionic liquids are already dissociated as ion pairs in liquid state, they do not require any process for salvation. In 1914, P. Walden first reported the ionic liquid ethylammonium nitrate and in 1992, Wilkes and his group discovered the air and water stable ionic liquids for commercial purposes [1-2]. The commonly used ionic liquids are consisted of cations such as pyrrolidinium, imidazolium and different types of ammonium salts. The anions are mostly chloride, bromide, hexafluorophosphate, bis (trifluoromethanesulfonyl) imide, tetrafluoroborate etc. Ionic liquids have different physical and chemical properties that can be varied by choosing selective anions and cations for potential applications as efficient solvents in sensing, catalysis as well as electrochemical energy storage and conversion devices. Ionic liquid possess low vapour pressure ~10-10 Pa at 300 K that helps in distillation process of reaction mixture during product isolation. Due to this, the azeotrope formation between the solvent molecules and the solute can also be reduced. The melting point of ionic liquid can be monitored by properties of cations such as, low symmetry, weak intermolecular interaction as well as uniform charge distribution. Ionic liquids are considered as eco-friendly solvents and are used as non-volatile media to replace volatile toxic solvents. Ionic liquids have particular solubility characteristics as solvents for catalytic biphasic reactions. Ionic liquids possess significant environmental aspects as effective green solvents for isolation of reaction mixtures in clean energy processes. Ionic liquids can be used as electrolyte materials that can supply cations or anions throughout the electrodes in rechargeable batteries [3]. Ionic liquids possess particular reactivity as well as wetting characteristics as electrolyte materials which are different from conventional electrolytes that affect the formation of electrode-electrolyte interfaces.

Supercritical fluids exhibit certain pressure and temperature above their respective critical limits where no distinct liquid and gas phases exist. Supercritical fluids can act as gaseous substances that can pass through solid materials. They also act as liquid

solvents to dissolve other materials in chemical processes. Supercritical fluids are efficient green materials to use in industrial manufacturing processes in replacement of toxic solvents. Supercritical carbon dioxide and supercritical water are typical supercritical fluids that are commonly used in polymer processing in replacement of conventional organic solvents [4]. Moreover, methane, ethane, ethylene, propylene etc. also act as supercritical fluids in chemical reactions. Supercritical water has potential application in biomass decomposition by water gasification process to generate hydrocarbon and hydrogen for combustion devices such as fuel cells. Supercritical carbon dioxide can be used in replacement of perchloroethylene or other hazardous solvents in dry cleaning purposes. Supercritical fluids can be used as green materials in production of novel crystalline API (Active Pharmaceutical Ingredients) known as pharmaceutical cocrystals.

Liquid polymers are liquid crystals containing aromatic rings as mesogens. They are non volatile solvents and non toxic to the ecosystem being free of metals and halogens [5]. PEG (polyethylene glycol) is a liquid polymer used as green solvent in chemical processes as it is biodegradable by bacteria. PPG (polypropylene glycol) is also a non-toxic liquid polymer but it is less biodegradable as compared to PEG. These liquid polymers can be used as efficient catalysts in different reaction mechanisms. Liquid polymers have environmental impact as less toxic solvents in industrial manufacturing purposes as compared to conventional solvents.

References :

1. Welton T. Room-Temperature Ionic Liquids. Solvents for Synthesis and Catalysis. Chemical Reviews. 1997; 99 (8): 2071-2084.
2. Walden P. Molecular weights and electrical conductivity of several fused salts. Bulletin of the Imperial Academy of Sciences. 1914; 1800: 405-422.
3. Fuller J, Breda AC, Carlin RT. Ionic liquid-polymer gel electrolytes from hydrophilic and hydrophobic ionic liquids. Journal of Electroanalytical Chemistry. 1998; 459: 29-34.
4. Nalawade S.P., Picchioni F., Janssen L.P.B.M. Supercritical carbon dioxide as a green solvent for processing polymer melts: Processing aspects and applications. Progress in polymer science. 2006; 31(1):19-43.
5. Chen J., Spear S.K., Huddleston J.G. Rogers R.D., Polyethylene glycol and solutions of polyethylene glycol as green reaction media. Green Chem. 2005; 7: 64-82.

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

THE CONCEPT OF "GAZE" IN VISUAL ART AND LITERATURE

✍Ms. Chinmoyee Saikia
Namrup College

Introduction :

What is "Gaze"?

In critical theory, sociology and psychoanalysis, the philosophic term the "gaze" describes the act of seeing and the act of being seen.The concept and the social application of the "gaze theory" have been defined and explained by different existentialist and phenomenologist philosophers. In Lacanian psychoanalytic theory, the gaze is the anxious state of mind that comes with self-awareness that one can be seen and looked at.

The psychological effect upon the person subjected to the "gaze" is a loss of autonomy upon becoming aware that he or she is a visible object. In The Birth of the Clinic(1963), Michel Foucault first applied the medical gaze to conceptually describe and explain the act of looking, as part of the process of medicaldiagnosis; the unequal power dynamics between doctors and patients; and the culturalhegemony of intellectual authority that a society grants to medical knowledge and medicinemen. In "Discipline and Punish: The Birth of the Prison" (1975), Foucault develops the gazeas an apparatus of power based upon the social dynamics of power relations, and the social dynamics of disciplinary mechanisms, such as surveillance and personal self-regulation, as practices in a prison and in a school.

Types of Gaze :

The term "gaze" refers to the act of seeing and the act of being seen. In "gender and the theory of body" gaze refers to how a person look upon the opposite gender though their eyes and also it refers to their inner conflicts and view about the opposite gender. In application of "gaze theory" eyes plays a very significant role, because eyes are the agents though which we gaze something or rather someone. The "theory of gaze" is a very important subject of discussion in visual art and literature, as a student of literature when we study or analysis a text or view a movie we are made familiar with the various types of gaze which are very important to understand the critical meaning of a text or a movie.

The Male Gaze :

According to Laura Mulvey a feminist film theorist from Britain, in her essay "Visual Pleasure and Narrative Cinema" stated about the male gaze as:

"The gender power asymmetry is a controlling force in cinema and constructed for the pleasure of the male viewers, which is deeply rooted in patriarchal ideologies and discourses".

In feminist theory, the "male gaze" basically refers to the act of depicting women and the world, in the visual arts and in literature, forms a masculine, heterosexual perspective that presents and represents women as sexual objects for the pleasure of the male viewers. Sexual objectification refers to the act of looking at a person as an object from the sexual point of view; as an object of pleasure and as an object for use. According to feminist theory, sexual advertisement is also considers as a product of "male

gaze" and sexual objectification, sexual advertisement basically refers to the fact how women body is been objectified in visual art and literature.For example; the film industry had adapted the narcissistic way of portraying women as an object for men. In a way the film industries has rooted it success by objectifying the women body to fulfil audience's perversion and voyeuristic fantasies. Popular television series like "Game of Thrones"; where nudity is one of the prime elements of the show or Indian web series like "Ragini MMS", "X.X.X Uncensored" which dealt with sexual fantasies of different individuals can be considers as an example how visual art objectified women body. The "male gaze" can be seen as both in active and passive forms to satisfy the spectator eyes. In case of "male gaze theory" the spectators are mostly male; and female are the spectacles women. In case of visual art; we can site the example from film industry how man are portrayed as the centre of the film as the women is simply an erotic passive spectator who has no bearing on the importance of the film. She is simply an erotic figure used as an object or eye candy to lure audience and also to satisfy and fulfil the fantasies of the spectator. The "male gaze" is not only limited to pornography; as discuss before it also portrayed throughout many films, television show and advertisement. While men are represented in detail facial view, women are shows as body part all alone. This type of media tactics are source or root cause of "male gaze" which provoke sexual objectification and the objectified person may suffer from psychological problem which can lead to serious problem in their life.

The Female Gaze :

The "female gaze" is a feminist film theoretical term representing the gaze of the female viewer. The "female gaze" is a response to feminist film theorist Laura Mulvey's term, "the male gaze", which represents not only the gaze of the male viewer but also the gaze of the male character and the male creator of the film. The "female gaze" has been used to refer to the perspective of a female filmmaker, how her way of objecting male and female body in film would be different from a male filmmaker.The "female gaze" looks at three viewpoints.

1. The individual filming
2. The characters within the film
3. The spectator

These three viewpoints also focus its concern with Mulvey's "male gaze" but it focuses mainly on female's viewpoint. One of the basic features of woman's films are that its main focus are on female leads, showing the female as a diegetic story-teller rather than that of a spectacle.These genres of films basically represent the desires of female protagonists and, also representthe desires of the female movie-viewer. For example: Bollywood films like Lipstick Under My Burkha where the central focus is on female desires and need from all the dimension of life whether sexual fantasies, or their desire to be independent or to be free from the traditional notion of the family is an example of this genre of films which main focus is on female life. Other film like Handmaid's Tale story of a women concubine; and Blue is the Warmest Colour deals with lesbian love story also falls in this genre which hold the responsibility to mirror the inner mind of women psyche from imperial patriarchy and sexual point of view. In case of film if the filmmaker is female and the subject is also femalethe object of the film takes on a different role;by having a female filmmaker allows females to be viewed as they really are and not the voyeuristic spectacle that the "male gaze" makes them
out to be.

The "female gaze" can be used by both writers and readers to look at narratives from a perspective that sees women as subjects instead of objects. Application of "female gaze" to discourses that have traditionally been male-dominated opens new directions of interpretation that are empowering from a feminist perspective.The female viewers of popular media are able to view and interpret popular texts in such a way as to subjectify female characters and emphasize feminist themes. The erotic elements of a "female gaze" may be used to apply a subversive interpretation of the over or implicit phallocentrism of

mainstream media. The
"male gaze" should not be taken for granted in the study of literary texts, and an awareness of an active female gaze can change the ways in which we understand contemporary literature and popular culture. Female readers and writers can find enjoyment and create messages of feminist empowerment even in works with flawed and problematic representations of femininity. The "female gaze" thus acts as a mode of resistant reading that allows alternate methods of reading, viewing, and interpreting the female characters and the gendered themes and issues of a text, regardless of the gender of the creators or the gender of the reader.

Imperial Gaze :

The term "imperial gaze" reflects the concept of white western subject is central just like the "male gaze" assumes the centrality of the male subject. E. Ann Kaplan has introduced the post-colonial concept of the imperial gaze, from the perspective of the colonised; the imperial gaze infantilizes and trivializes what it falls upon, asserting its command and ordering function as it does so. According to Kaplan: "The imperial gaze reflects the assumption that the white western subject is central much as the male gaze assumes the centrality of the male subject." According to Edward Said in his book Orientalism coined the term "post-colonial gaze" which used to explain the relationship that colonial powers extended to people of colonized countries. The colonized are in a position of the "other"helped to shape and establish the colonial's identity as being the powerful conqueror, and acted as a constant reminder of this idea. The "post-colonial" gaze refers to the colonizer and colonized relationship which provided the basic idea how colonizer understands of themselves and their identity. The concept of power is central to understanding how colonizers influenced the countries that they colonized, and is deeply connected to the development of post-colonial theory. "Postcolonialgaze theory" allows formerly colonized societies to overcome the socially constructed barriers that often prohibit them from expressing their true cultural, social, economic, and political rights. Literary works like "Passage to India" by E.M Foster, "Kanthapura" by Raja Rao mainly focus on the concept of "imperial gaze" in reference with the relation between a colonizer and a colonised.

The Other Gaze :

The "other gaze" mainly refers to the gaze of LGBTQ community; it refers to the way how their community perceive or look at the world and also how the world looks at them. From sexual point of view it put focus on the ways; how a lesbian looked at a female in contrast to the male body or how a gay person looked at the male body with lust and a female body in absent of it or how a bisexual, transgender or queer people prefer to explore their body to the world or how a transgender have the choice to choose their gender according to their wish whether they prefer to be male or female. The "other gaze" theory basically refers to the idea of choices and decision of the people of that community how they want to explore their sexuality and their outlook towards their sexual partner.It also deals with the ways how the LGBTQ community had becomes an object of gaze for the people of the society and how their community is being objectified by media houses both positive and in negative ways. Films like "Fire" by Deepa Mehta which is a lesbian love story, Indian web series"Romil and Jugal" deals with the idea of gay love and "Chitrangada:The crowning" by prominent Bengali film director Rituparno Gosh deals with the story of a person who decide to undergo sex change operation are perfect example to explain the concept of the "other gaze". The above mentioned films deal with the fact how their sexuality is being gaze by the people and they are being objectified. It also deals with their outlook towards the society; their inner battle, emotions they came across being an object of gaze. The term "other gaze" not only refers to the people of the LGBTQ community but it also deals with the people who does not fit into the stereotypical construction of the society like the Dalit's of India who were discriminated from the society based on their caste. Their way of looking towards the society or and

how the society looked towards them is an important factor of "other gaze". "The Outcaste" by Sharankumar Limbale which is an autobiography of a half-caste growing up in the Mahar community and "Karukku" by Bama which in an autobiography of a Dalit women profoundly reflects the concept of "other gaze". The term"other gaze"also deals with the widow community of society in special reference to Indian society. The place of widow is same as an outcaste in conservative Indian society, the film "Water" by Deepa Mehta best reflect the condition of widow, the way how the society look up at them as a bad omen and how they are isolated from the society. The way how their body is been objectified consider as an object of pleasure by the high class males. The film not only deals how the society gaze them but also how they gaze the society and how they self-gaze them about their condition, their position, their unfulfilled dream of love and a perfect life is an perfect example to explain the concept of "other gaze".

The "theory of body" in relation to the concept of gaze :

The body plays a very important role when we deals with the concept of gaze both in visual art and literature. The research about bodies often focuses on women's bodies, particularly the parts of women's bodies that are most evidently different from men's, namely the parts involved in reproduction and sexuality. Men and women move their bodies differently, and these differences are sometimes regarded as both subject and object of gaze. Men and women perform differently in gestures, walking, standing, and throwing. Women's bodies are often confined with their movements constricted. For example; think of the way how men and women body are being show in the visual media with reference to Laura Mulvey's "male gaze theory" how body is being objectified and commoditised for the pleasure of the viewers is of the prime factors why body is considers as one of the main object of gaze. Our body plays an important role to the fact; how we see ourselves and how others sees us, the way how we carry our body also determine our identity in the society where we may fall in the category of respected gentlemen or women or the disgrace of the society like awhore(especially in case of women). Our bodies do construct meaning; it influential in our social construction of reality, based on how we use them to live and maintain relationships with others.

According to different studies on the "theory of the body", bodies create particular contexts for social relations as they signal, manage, and negotiate information about power and status. Gender relations depend on successful gender presentationand interpretation of bodies. As an object of gaze bodies clearly delineate gender status in maintenance of the gender hierarchy. While some social scientists suggest that gender is a performance, that we 'do gender' or that gender becomes embodied in feminist theory; according to which the body is the 'site' of gender; here the concept of gaze play an important role. It determines the way how a person's gender role is being gaze through the movements and their presentation of their body. These perspectives offer different ways of theorizing how gender is constructed and displayed it incorporate the body as a structure that is instrumental in defining gender. Body and gaze are two inseparable concepts; body play the role of both subject and object for the gaze. Without the body the study of gaze is quite impossible to the point. For example if there is no involvement of body how can we aspect to have an analysis to the concepts like: male gaze, female gaze where body is the root topic of discussion or we can sayobjectification of body was what give birth to such concept.

Difference between "look" and "gaze" :

The concept of "gaze" is a very vast subject to discuss; even though "gaze" is refers as "the act of looking" but there are some critics who claim that there is a differences between "gaze"and "look" according to them "gaze" normally refers to a stare, which means to look at something without blinking our eyes to observe or dominate what is being seen whereas other hand looking simply refers to look at anything which come in front of our eyes. As a person of literature; I surely agreed to the point that "gaze" and "look" holds different meaning; because when we look at something we just "look" with any concern of detail

analysis on the other hand when we "gaze" something we try to pile all the layer of the object which we gaze, we try to learn about their inner psyche to satisfy our craving to learn something new."Gaze" is different from "look" because "gaze" holds power, for example: the reason none objects or complain when we look at something but feels uncomfortable when we gaze them to satisfy our curiosity. When a male look at an object it is term as "male gaze" and when a female look at an object we simply term it as "female gaze". For example; according to Mulvey in case of "male gaze"; "the portrayal of women and her beauty in such position to offers up the pleasure for the male spectator". So in this case "male gaze" here is considers as the powerful look which control and possess the images which he look at for his pleasure. His sees her as a creature of his domina, under his gaze she is just a object to satisfy his desires, need and an object to look at which gives pleasure to his eyes which is simply different from "look" because when we look at something we don't objectify the thing instead we just see it as it come before our eyes.

Conclusion :

As a concluding statement, I would like to put forward the importance of "gaze" in visual art and literature. The study of "gaze" can help us to analysis things from different angles of the society and also help us to dig out the inner, hidden and the critical meaning present behind any particular text or movie. It advances our knowledge and insight to look at thing differently, which is very important for us for being a literature lover; as literature is a chamber of many secrets. So the study of "gaze" will always be helpful for us to reveal those secrets to the world.

Work cited :

1. Visual Pleasure and Narrative Cinema. by Laura Mulvey

2. The Female Gaze in Contemporary Japanese Literature by HemmannKarthryn

3. The Consequence of the "Male Gaze" and Sexual Objectificationby Gina Miller

4. Orientalism by Edward Said

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

ঊনবিংশ শতিকাৰ আলোচনীৰ পাতত মহিলা লেখিকা

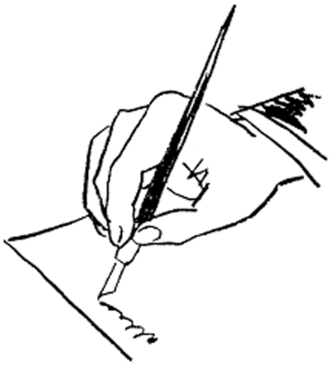

✍ দিপাংকৰ গগৈ
অসমীয়া বিভাগ
নামৰূপ মহাবিদ্যালয়

সংবাদ পত্ৰ আৰু আলোচনীবিলাকে পৃথিৱীৰ প্ৰায় সকলোবোৰ ভাষাৰে আধুনিক গদ্য-সাহিত্যৰ বিকাশত অগ্ৰণী ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি আহিছে। ঊনবিংশ শতিকাত জন্মলাভ কৰা আধুনিক অসমীয়া ভাষা-সাহিত্যৰ বিকাশতো সমসাময়িক অসমীয়া সংবাদপত্ৰ-আলোচনীৰ প্ৰভূত বৰঙণি পৰিলক্ষিত হয়। এই শতিকাত প্ৰকাশিত অসমীয়া সংবাদপত্ৰ আৰু আলোচনীকেইখন হ'ল -

(১) অৰুণোদয়	১৮৪৬	সংবাদপত্ৰ / আলোচনী
(২) আসাম বিলাসিনী	১৮৭১	সংবাদপত্ৰ
(৩) আসাম মিহিৰ	১৮৭২	সংবাদপত্ৰ
(৪) আসাম দৰ্পন	১৮৭৪	সংবাদপত্ৰ
(৫) আসাম দীপক	১৮৭৬	আলোচনী
(৬) আসাম নিউজ	১৮৮২	সংবাদপত্ৰ
(৭) আসাম বন্ধু	১৮৮৫	আলোচনী
(৮) আসাম তৰা	১৮৮৮	সংবাদপত্ৰ
(৯) আসাম	১৮৯৪	সংবাদপত্ৰ
(১০) মৌ	১৮৮৬	আলোচনী
(১১) জোনাকী	১৮৮৯	আলোচনী
(১২) বিজুলী	১৮৯০	আলোচনী

'অৰুণোদই'ক বাদ দিলে শতিকাটোৰ প্ৰধান সাময়িকীকেইখন সত্তৰ, আশী, নৱৈৰ দশকতহে প্ৰকাশ হৈছিল। সেই সময়ৰ আগশাৰীৰ বুদ্ধিজীৱিৰ লিখনিৰে সমৃদ্ধ এই কাকতকেইখনৰ পাত লুটিয়ালেই যুগটোৰ চিন্তা-ভাৱনাৰ সম্ভেদ পোৱা যায়। কাকত / আলোচনীকেইখনৰ ভিতৰত 'জোনাকী'য়ে অসমীয়া সাহিত্যত নৱযুগৰ সৃষ্টি কৰে আৰু ইয়াৰ বাবে ক্ষেত্ৰ প্ৰস্তুত কৰে পূৰ্ববৰ্তী 'আসাম বন্ধু' আৰু 'মৌ' আলোচনী দুখনে।

এই কাকত / আলোচনীকেইখনত কেৱল পুৰুষ লেখকৰে লেখা নাই। বহুকেইগৰাকী মহিলা লেখকে ভিন্ন ভিন্ন বিষয়ৰ লেখা প্ৰকাশ কৰি নিজৰ প্ৰতিভা বিকাশ কৰা লগতে সমাজৰ হিত সাধান কৰি গৈছে। আমাৰ এই লেখাত ঊনবিংশ শতিকাৰ অসমীয়া সংবাদপত্ৰ আৰু আলোচনীৰ মহিলা লেখক সম্পৰ্কে আলোচনা কৰাৰ প্ৰয়াস কৰা হৈছে।

অসমীয়া নাৰীৰ শিক্ষা গ্ৰহণৰ ক্ষেত্ৰত মিছনেৰীসকলেও অশেষ কষ্ট কৰিছিল। কাৰণ সেই সময়ত অন্ধবিশ্বাস, কু-সংস্কাৰপূৰ্ণ অসমীয়া সমাজ শিক্ষাৰ বাবে অকণো সুবিধাজনক নাছিল। তেওঁলোকে ঘৰে ঘৰে গৈ ছোৱালী খুজি আনি ভাষা-শিক্ষা, অংক আদি শিকাইছিল। মিছনেৰীসকলৰ পত্নীসকলে অহোপুৰুষাৰ্থ কৰি ছোৱালী শিক্ষাৰ বাবে 'জানান ক্লাচ' খুলিছিল। ৰক্ষণশীল অসমীয়া সমাজৰ ছোৱালী শিক্ষাৰ বাবে বাহিৰলৈ নপঠিওৱাৰ বাবে নাৰী শিক্ষা বা 'জানান ক্লাচ' বেছিদিন নচলিল। ঊনবিংশ শতিকাত যি কেইগৰাকী নাৰীক আমি তেওঁলোকৰ সাহিত্য সৃষ্টিৰ যোগেদি চিনি পাওঁ তেওঁলোক ঘৰুৱা শিক্ষাৰে শিক্ষিত আছিল। তেওঁলোক হ'ল- পদ্মাৱতী দেৱী ফুকননী, ধৰ্মেশ্বৰী দেৱী বৰুৱানী, বিষ্ণুপ্ৰিয়া দেৱী, নাৰায়ণী সন্দিকৈ, যমুনেশ্বৰী খাটনিয়াৰ, অন্নদা দেৱী বৰুৱানী, নলিনীবালা দেৱী।

অসমৰ প্ৰথমখন সংবাদপত্ৰ 'অৰুণোদই'ত কেইবাগৰাকী মহিলা লেখকৰ লেখা প্ৰকাশ হৈছিল। ১৮৬০ চনৰ অক্টোবৰ মাহৰ অৰুণোদইৰ ১৫৭-১৫৯ পৃষ্ঠাত 'অসমীয়া স্কুলৰ চোয়ালীবিলাকৰ ৰীতিৰ কথা' নামৰ এটা লেখা প্ৰকাশ পাইছিল। এই লেখাটোৰ লেখক হিচাপে 'এজনী স্কুলৰ চোয়ালী' নামেৰে উল্লেখ আছে। লেখাটোৰ প্ৰধান বিষয়বস্তু হ'ল সেই সময়ৰ ছোৱালীবিলাকে কেনেকৈ পঢ়িছিল, মিছনেৰীসকলে তেওঁলোকক নিৰ্দিষ্ট সময় নিৰ্ধাৰণ কৰি কি দৰে পাঠ পঢ়াইছিল সেই সম্পৰ্কে লিখিছে। ইয়াৰ পাছতো শ্ৰী প দেৱী (পদ্মাৱতী দেৱী ফুকননী) নামেৰ 'স্ত্ৰী সকলৰ কৰ্তব্য কৰ্ম' লেখাত পুৰুষসকলৰ সমান্তৰালকৈ মহিলাসকলৰ বিভিন্ন কৰ্ম আৰু তেওঁলোকৰ কৰ্তব্য কেনেকুৱা হ'ব লাগে তাৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰিছে। তেওঁৰ 'নাৰীৰ মুক্তাবস্তা' নামৰ নিবন্ধ 'আসাম বন্ধু'ত প্ৰকাশ পায়। এইগৰাকী মহিলাই

অসমীয়া সাহিত্যলৈ বহুতো অৱদান আগবঢ়ালে। কাহিনী সাহিত্যৰ পৰা বিভিন্ন বিষয়ৰ নিবন্ধলৈকে বহু যাউতিযুগীয়া ৰচনাৰে অসমীয়া সাহিত্যৰ ভঁৰাল চহকী কৰিলে। পদ্মাৱতী দেৱীয়ে প্ৰায়বোৰ প্ৰবন্ধই নাৰী সমাজক কেন্দ্ৰ কৰি লিখিছিল। নাৰী স্বাধীনতা, স্ত্ৰী শিক্ষা, সেই সময়ত নাৰী সমাজৰ মাজত থকা অন্ধবিশ্বাস, কু-সংস্কাৰৰ বলি হৈ নাৰীৰ ওপৰত চলা বৈষম্যমূলক আচৰণ আদি বিষয়বস্তুলৈয়ে বহু প্ৰবন্ধ ৰচনা কৰিছিল। স্ত্ৰী শিক্ষা প্ৰচলনৰ বাবে তেওঁ বলিষ্ঠ লেখনিৰ যোগেদি চেষ্টা কৰিছিল।

শ্ৰীমতী বি দেৱী (বিষ্ণুপ্ৰিয়া দেৱী)ৰ "ভাৰ্য্য স্বামীৰ কৰ্তব্য কৰম" নামৰ এটা লেখা ১৮৬৭ চনৰ জানুৱাৰী মাহৰ এটা সংখ্যাত প্ৰকাশ হয়। একেগৰাকী লেখকৰ 'নীতি কথা' শীৰ্ষক এটা লেখা 'মৌ' আলোচনীত ১৮৬৭ চনত প্ৰকাশ পায়।

ঊনবিংশ শতিকাৰ অসমীয়া সংবাদপত্ৰ আৰু আলোচনীৰ মহিলা লেখকসকলৰ অন্যতম হ'ল স্বৰ্ণলতা বৰুৱা। স্ব. ব নামেৰে আসাম বন্ধুত "কৰমতি বাই" আৰু "প্ৰকৃত লাজ কি ?" শীৰ্ষক দুটা লেখা প্ৰকাশ হয়। ১৮৯১ চনত 'যতোধৰ্ম্মাস্ততোষয়' নামৰ লেখা এটা জোনাকী আলোচনীত প্ৰকাশ পায়। 'কৰমতি বাই" আখ্যান পৰ্যায়ৰ ৰচনা। ইয়াত বৈষ্ণৱ আদৰ্শৰে নিজৰ ভাবাদৰ্শ প্ৰতিষ্ঠাৰ বাবে ৰচনা কৰে। "প্ৰকৃত লাজ কি ?" লেখাটো তিৰোতাৰ আৰ্হি ধৰণৰ ৰচনা আৰু মাতৃৰ নীতি কথা আদৰ্শই প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছে। লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ দ্বাৰা সম্পাদিত জোনাকীত প্ৰকাশ পোৱা তেওঁৰ এটি উল্লেখযোগ্য ৰচনা হ'ল 'যতোধৰ্ম্মস্ততোজয়'। ধৰ্মক জীৱনৰ পথ প্ৰদৰ্শক হিচাপে এই ৰচনাত কোৱা হৈছে। আমি নীতিকথা শুনি যিমান বুজি পাওঁ তাক বুজাই দিলে বেছি ভালকৈ বুজি পাওঁ। লেখাটো নীতি কথাৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰিছে, "অকল নীতি শুকান কাঠ, তাক কোনেও চোবাবলৈ ভাল নাপায়।"

প্ৰাচ্য আৰু পাশ্চাত্য সাহিত্যৰ ভাবধাৰাৰ মিলন ক্ষেত্ৰ 'জোনাকী'ত কেইবাগৰাকীও মহিলা লেখকৰ লেখা প্ৰকাশ হৈছিল। ইতিমধ্যে ইয়াৰ কেইগৰাকীমান মহিলা লেখকৰ বিষয়ে আলোচনা কৰি অহা হৈছে। সেইসকলৰ বাহিৰেও আনকেইগৰাকী লেখকৰো লেখা 'জোনাকী'ত প্ৰকাশ হৈছে। শ্ৰী যজ্ঞেশ্বৰী বৰকাতিয়নী 'শাৰীৰিক পৰিশ্ৰম' আৰু 'ফুল' শীৰ্ষক দুটা লেখা ১৮৯২ চনত প্ৰকাশ হৈছিল। 'শাৰীৰিক পৰিশ্ৰম' লেখাত স্বাস্থ্য ৰক্ষাৰ বাবে শাৰীৰিক পৰিশ্ৰমৰ কিমান প্ৰয়োজন আৰু অসমীয়া মানুহ দুৰ্বল, ৰুগীয়া হোৱাৰ প্ৰধান কাৰণ হিচাপে লেখাটোত শাৰীৰিক পৰিশ্ৰমৰ কথা উল্লেখ কৰিছে। লগতে পাঞ্জাৱীবিলাক বলিষ্ঠ, সাহীয়াল, নিৰোগী আৰু দীৰ্ঘজীৱীৰ প্ৰধান কাৰণ শাৰীৰিক শ্ৰম। শাৰীৰিক শ্ৰমৰ পৰা আমাৰ স্বাস্থ্য কেনেধৰণৰ উপকাৰ সাধন হয় সেই সম্পৰ্কে লেখাটো আলোচনা কৰিছে। এই লেখাটো ছাত্ৰী ৰচনা হিচাপে প্ৰকাশ পাইছিল। তেখেতৰ আনটো ৰচনা হ'ল 'ফুল'। 'ফুল' লেখাটো ছাত্ৰী ৰচনাৰ ভাঙনি। ফুলক আমি দিবলগীয়া মৰ্যদা দিব নাজানো। লেখাটো ফুলৰ বিষয়ে বিভিন্ন দিশৰ পৰা আলোচনা কৰিছে। 'জোনাকী'ত প্ৰকাশিত মহিলা লেখকৰ আন এটা লেখা হ'ল হেমলতা দেৱীৰ 'মণিকা'। এই লেখাটো জীৱনী লেখা। মণিকা নামৰ আফ্ৰিকা দেশৰ গাঁৱত এজন চহকী মানুহৰ ঘৰত জন্ম হোৱা ইংৰাজ মহিলা গৰাকীৰ জীৱন কাহিনী প্ৰকাশ হৈছে। তেওঁ গাভৰু কালত কিদৰে মদৰ কবলত পৰিছিল আৰু মণিকাই মদ খাবলৈ এৰি দিয়াৰ পাছত কিদৰে উন্নতি জখলা বগাইছিল। সেয়াই হৈছে লেখাটোৰ প্ৰধান বিষয়বস্তু।

শতিকাত প্ৰকাশ হোৱা শেষৰখন আলোচনী 'বিজুলী' প্ৰকাশ হৈছিল ১৮৯০ চনৰ পৰা। 'বিজুলী'ৰ সম্পাদকে মহিলা লেখিকাৰ লেখনিকো 'বিজুলী'ত স্থান দি মহিলাক উৎসাহ যোগাইছিল। সেই সময়ত মহিলা লেখকৰ সংখ্যা আঙুলিৰ মূৰত গণিব পৰা কেইগৰাকীমানহে আছিল। 'বিজুলী'ৰ তৃতীয় বছৰ তৃতীয় সংখ্যাত তোযেশ্বৰী বৰুৱাই 'জীয়াৰী জীৱন'ৰ বিষয়ে লিখা প্ৰবন্ধটোত জীয়াৰী কালৰ প্ৰয়োজনীয় প্ৰায় সকলো কথাই আছে। সেই একে সংখ্যাত 'শান্তি ক'ত' নামৰ নীতি শিক্ষামূলক আন এটা প্ৰবন্ধও প্ৰকাশ হৈছিল।

প্ৰধানত এইকেইগৰাকী মহিলা লেখকৰেই ঊনবিংশ শতিকাৰ অসমীয়া সংবাদপত্ৰ আৰু আলোচনীত লেখা প্ৰকাশ হৈছিল। তেওঁলোকৰ দৰে অগ্ৰণী মহিলাৰ আশাসুধীয়া প্ৰচেষ্টাৰ বাবে বিংশ শতাব্দীৰ প্ৰথম দশককেইটাৰ পৰা মহিলাই নিজৰ প্ৰতিভা বিকাশ কৰিবলৈ সুবিধা পাইছিল।

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

ঐশ্বৰ্য্যময় আহোম যুগৰ বৰ্ণময় নাৰী

✍ বৰষা গায়ন
অসমীয়া বিভাগ
নামৰূপ মহাবিদ্যালয়

আহোমৰ ছশ বছৰীয়া ৰাজত্বকালত ৰাজনৈতিক ক্ষেত্ৰখন সুন্দৰ-সুঠাম কৰি ৰখাৰ ক্ষেত্ৰত কেৱল যে ৰাজন্যবৰ্গৰে দৃঢ়তা আৰু প্ৰচেষ্টা আছিল সেয়া নহয়, আহোম ৰমণীসকলৰো দৃঢ়তা, একাগ্ৰতা আৰু প্ৰচেষ্টাই ৰাজ্যৰ ভেটি সুদৃঢ় কৰি ৰখাত যথেষ্ট অৰিহণা আগবঢ়াইছিল। পুৰুষে শত্ৰুৰ হাতৰ পৰা দেশৰক্ষা কৰিবলৈ যিদৰে প্ৰচেষ্টা হাতত লৈছিল, নাৰীয়েও পাৰিবাৰিক জীৱনৰ শান্তি ৰক্ষা কৰি দেশ আৰু জাতিৰ মঙ্গলৰ বাবে অহোপুৰুষাৰ্থে চেষ্টা অব্যাহত ৰাখিছিল।

মধ্যযুগ অৰ্থাৎ আহোম যুগত আহোম স্বৰ্গদেউসকলৰ উদাৰনৈতিক দৃষ্টিভংগীৰ বাবেই নাৰীয়ে বহু পৰিমাণে সামাজিক মৰ্যাদা লাভ কৰিছিল। আহোম যুগত নাৰীক যথেষ্ট স্বাধীনতা দিয়া হৈছিল বাবেই নাৰীৰ মাজত লুকাই থকা অথবা সমাজে অৱদমন কৰি ৰখা নাৰীৰ বহুবোৰ গুণ আৰু যোগ্যতা আহোম যুগৰ নাৰীয়ে প্ৰকাশ কৰিবলৈ সুযোগ পাইছিল। এনে কাৰণতে গেইটে তেওঁৰ অসম বুৰঞ্জীত দ্বিধাহীনভাৱে লিখিছে যে, আহোম যুগত নাৰীয়ে কোনোটো দিশতে নিজকে দুৰ্বল আৰু আযোগ্য বুলি পৰিচয় দিয়া নাছিল। লগতে গেইটে এইষাৰ কথাও কৈছে যে, আহোম যুগৰ নাৰীয়ে খেতি-পথাৰ, বোৱা-কটাৰ পৰা আৰম্ভ কৰি নৃত্য-গীতত পাৰদৰ্শিতা দেখুওৱাৰ উপৰিও ৰাজনীতিত সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণ কৰা আৰু প্ৰয়োজন সাপেক্ষে যুদ্ধ-বিগ্ৰহতো বীৰত্ব প্ৰদৰ্শন কৰিছিল।

সি যি কি নহওক, আহোম যুগৰ নাৰীৰ বহুমুখী ভূমিকাৰ কথা স্বীকাৰ কৰিবই লাগিব আৰু আহোম যুগৰ নাৰীয়ে বহুমুখী গুণ আৰু যোগ্যতা যে প্ৰদৰ্শন তথা প্ৰমাণিত কৰিছিল, এইষাৰ কথাও মানি ল'ব লাগিব। আহোম যুগৰ নাৰীৰ এনে বহুমুখী গুণ আৰু যোগ্যতা প্ৰতিপন্ন কৰি সমাজ জীৱন তথা জাতীয় জীৱনলৈ বৰঙণি যোগাব পাৰিছিল বাবে আহোম ৰাজতন্ত্ৰ দীঘলীয়া হৈছিল আৰু আনহাতে আহোম যুগত অসমৰ সভ্যতা আৰু সংস্কৃতিৰ বিকাশ দ্ৰুততৰ হোৱাত নাৰীৰ ভূমিকায়ো গুৰুত্বপূৰ্ণ অৰিহণা যোগাইছিল বুলি ক'ব লাগিব।

আহোম যুগত সামাজিক তথা জাতীয় জীৱনৰ প্ৰগতিত নাৰীৰ ভূমিকা বিচাৰ কৰিলে আমি সামগ্ৰিকভাৱে সেই যুগৰ নাৰীৰ কৰ্মদক্ষতা, ৰাজনৈতিক বিচক্ষণতা, বীৰত্ব, শিল্পচৰ্চাৰ প্ৰৱণতা, শিক্ষাৰ প্ৰতি আগ্ৰহৰ লগতে অসাধাৰণ ত্যাগৰ বহুতো উদাহৰণ পাবলৈ সক্ষম হওঁ। আহোম যুগৰ নাৰীয়ে ৰোৱা-তোলা, বোৱা-কটা আদি সকলো ধৰণৰ কাম কৰিব পাৰিছিল। সপ্তদশ শতিকাৰ প্ৰথম দুটা দশকৰ ভিতৰত মোমাই তামুলী বৰবৰুৱাই যি ধৰণৰ কৰ্মআঁচনি যুগুত কৰিছিল; সেই কৰ্মআঁচনি অনুসৰি

পুৰুষৰ লগতে নাৰীৰ বাবে দিনত কৰিব লগা কাম আৰু ৰাতি কৰিব লগা কামৰ তালিকা নিৰ্ধাৰণ কৰি দিছিল। তিৰোতা মানুহে দিনৰ কৰিব লগা কামবোৰ নিয়াৰিকৈ কৰি অটোৱাৰ পিছত ৰাতি মুগা কাটি একোটাকৈ সুতালাহী ৰাতিপুৱাতে তদাৰকী বিষয়াক জমা দিব লাগিছিল। এনে কৰ্মনীতিৰ বাবেই পুৰুষৰ সমানে নাৰী সমাজখনো পৰিশ্ৰমী হৈ উঠিছিল আৰু ইয়ে জাতীয় অৰ্থনীতিৰ ভেটি টনকিয়াল হোৱাত প্ৰভূত বৰঙণি যোগাইছিল। গতিকে আহোম যুগত অৰ্থনৈতিক স্বচ্ছলতাত নাৰীৰ কৰ্মদক্ষতা তথা ভূমিকা উল্লেখযোগ্য।

আহোম যুগত ৰজা, ডা-ডাঙৰীয়া আৰু বিষয়াবৰ্গৰ লগতে নাৰীয়েও যে ৰাজনীতিত সক্ৰিয় অংশগ্ৰহণ কৰিছিল; ইয়াৰ উদাহৰণ বুৰঞ্জীত যথেষ্ট পোৱা যায়। আনকি কোনোবা ৰজা যদি ৰাজনৈতিক দিশত দুৰ্বল হয়, তেতিয়া ৰাজমাতৃয়ে ৰজাৰ ৰাজনৈতিক মন্ত্ৰণাদাত্ৰীৰূপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰা দেখা যায়। এনে নাৰীসকলৰ ভিতৰত চন্দ্ৰকান্ত সিংহৰ মাতৃৰ কথা ক'ব পাৰি। চন্দ্ৰকান্ত সিংহ কম বয়সতে ৰজা হ'ব লগা হোৱাত ৰাজকাৰ্য চলেৱাত দক্ষতা প্ৰদৰ্শন কৰিব পৰা নাছিল আৰু সেয়েহে পূৰ্ণানন্দ বুঢ়াগোহাঞে ৰাজ্য শাসনত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূকিা ল'ব লগা হৈছিল। সেই সময়ছোৱাত বুঢ়াগোহাঞে ৰাজমাওৰ সৈতে আলোচনা কৰিহে ৰাজ্য শাসনৰ যিকোনো এটা সিদ্ধান্ত ল'ব লগা হৈছিল। ইয়াৰ উপৰিও ৰাজনীতিত নাৰীৰ ভূমিকা প্ৰসংগত বদন বৰফুকনৰ কন্যা আৰু পূৰ্ণানন্দ বৰগোহাঞিৰ বোৱাৰী অৰ্থাৎ পুত্ৰ ওৰেযনাথৰ পত্নী পিজৌ গাভৰুৰ নাম ল'ব লাগিব। কিয়নো পূৰ্ণানন্দ বুঢ়াগোহাঞে বদন বৰফুকনক হত্যা কৰিবলৈ যি গোপন ষড়যন্ত্ৰ কৰিছিল, সেই খবৰ পিজৌ গাভৰুৱে ৰাতিয়ে গুৱাহাটীলৈ পঠিয়াই বদন বৰফুকনক প্ৰাণ ৰক্ষা কৰি পলাই যোৱাত সহায় কৰিলে। সি যি কি নহওক প্ৰধানমন্ত্ৰী বুঢ়াগোহাঞিৰ বোৱাৰী হিচাপে শহুৰেকৰ ষড়যন্ত্ৰৰ বিৰুদ্ধে পিজৌৱে যি সাহসী পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰিলে সিয়ে আহোম ৰমণীৰ ৰাজনৈতিক সক্ৰিয়তাৰ পৰিচয় দিয়ে।

ৰাজনীতিত অভাৱনীয় বিচক্ষণতাৰ পৰিচয় দিয়া নাৰী হিচাপে চুক্লেংমুং গড়গঞা ৰজাৰ ৰাণী চাও চিং কুঁৱৰী উল্লেখযোগ্য। এইগৰাকী ৰাণীৰ পৰামৰ্শমতে গড়গাঁৱত চাৰিওফালে গড়খাৱৈ খান্দি তাৰ মাজত ৰাজকাৰেং সজোৱা হ'ল আৰু আহোমৰ ৰাজধানী স্থানান্তৰ কৰি গড়গাঁৱত পাতিলে। তদুপৰি বৰপাত্ৰগোহাঞি নামৰ তৃতীয়টো ঘাই মন্ত্ৰীপদ সৃষ্টি কৰিলে। স্বদেশ প্ৰেমৰ তাড়নাত বিদেশত থাকিও ৰাজনৈতিক ঘটনাত সক্ৰিয় ভূমিকা লোৱা এগৰাকী নাৰী হৈছে ৰমণী গাভৰু। ৰাজনৈতিক কাৰ্যত পোনপটীয়া ভূমিকা গ্ৰহণ কৰা ফুলেশ্বৰী কুঁৱৰী আৰু অম্বিকাৰ ৰাজ্য শাসন কৰাৰ দৃষ্টান্ত অসম বুৰঞ্জীৰ এটা উল্লেখযোগ্য ঘটনা। ৰাজনৈতিক বিচক্ষণতা আৰু পুৰুষসুলভ সাহস এই গুণ-বৈশিষ্ট্যৰে মহিমাময়ী নাৰী হিচাপে স্বৰ্গদেউ ৰাজেশ্বৰ সিংহৰ পত্নী কুৰঙ্গনয়নীৰ নামো ল'ব লাগিব। ঘটনাক্ৰমে আহোম ৰাজ্য মৰাণৰ অধীনলৈ যাওঁতে মৰাণৰ হাতত লক্ষ্মীসিংহ বন্দী হ'ব লগা হয় আৰু অতি কৌশলেৰে কুৰঙ্গনয়নীয়ে লক্ষ্মীসিংহক বন্দীশালৰ পৰা মুক্ত কৰি পঠিয়াইছিল।

আহোম যুগত নাৰীয়ে ৰাজনীতিত সক্ৰিয় ভূমিকা গ্ৰহণ কৰাৰ লগতে বীৰাংগনা নাৰীৰূপেও পৰিচয় দিছিল। এনে নাৰীৰ ভিতৰত প্ৰথমেই ফ্ৰাচেংমুং বৰগোহাঞিৰ পত্নী মূলাগাভৰুৰ নাম ল'ব লাগিব। মূলাগাভৰুৱে মোগল সৈতে ৰণত নামি মৃত্যুবৰণ কৰিছিল যদিও এগৰাকী অনন্য সাধাৰণ বীৰাংগনাৰূপে তেওঁ অসম বুৰঞ্জীত সৰ্বকালৰ পৰম ঐশ্বৰ্য হৈ ৰ'ল। আহোম ৰমণীৰ সাহস, দৃঢ়তা আৰু প্ৰতিবাদী চাৰিত্ৰিক বৈশিষ্ট্যৰ ফালৰ পৰা চাব গ'লে এই ক্ষেত্ৰত অসম বুৰঞ্জীত অক্ষয় কীৰ্তিৰূপে কাললৈ খ্যাতি ৰাখি যোৱা নামো উল্লেখযোগ্য।

আহোম ৰমণীৰ অসাধাৰণ ত্যাগৰ পৰিচয় দাঙি ধৰিছিল গদাধৰ সিংহৰ পত্নী জয়মতীয়ে। জয়মতীয়ে যি ত্যাগৰ মহত্ব প্ৰদৰ্শন কৰিলে; এই ত্যাগ ভাৰতীয় আদৰ্শ নাৰীৰ স্বামী ভক্তিযুক্ত ত্যাগ বুলি ভবাতকৈ দেশ আৰু জাতিৰ কল্যাণৰ হকে আত্মত্যাগ বুলি কোৱাৰহে যুক্তিযুক্ততা বেছি। জয়মতী কুঁৱৰীৰ এনে আত্মত্যাগ বিৰল দৃষ্টান্ত আৰু এনে বিৰল দৃষ্টান্তসদৃশ ত্যাগৰ মহিমাই দৰাচলতে জনসাধাৰণক স্বদেশ প্ৰেমত উদ্বুদ্ধ কৰাত প্ৰভূত প্ৰেৰণা যোগাইছিল।

আহোম যুগৰ নাৰীৰ বহুমুখী গুণ বিশিষ্টতাৰ অন্যতম দিশটো হৈছে আহোম যুগৰ নাৰীৰ শিল্পপ্ৰীতি, শিক্ষাৰ প্ৰতি আগ্ৰহ আৰু এই শিল্প-শিক্ষা চৰ্চাৰ প্ৰতি প্ৰৱণতা। সুকুমাৰ কলাপ্ৰীতিৰ দিশত প্ৰথমে ফুলেশ্বৰী কুঁৱৰীৰ নামেই ল'ব লাগিব। ফুলেশ্বৰী কুঁৱৰী আছিল অত্যন্ত বিদ্যোৎসাহী আৰু সাহিত্যানুৰাগী। বিদ্যাশিক্ষাৰ প্ৰতি আগ্ৰহ আছিল ববেই তেওঁ ৰংপুৰত কেইবাখনো পঢ়াশালি নিৰ্মাণ কৰাৰ উপৰিও ৰাজকাৰেঙৰ ভিতৰতো

শিক্ষানুষ্ঠান পাতি বহুসংখ্যক তিৰোতাক বিদ্যাশিক্ষাৰ লগতে বোৱা-কটা আদিৰ দৰে কাৰিকৰী বিষয়টো শিক্ষা দিছিল। সেইদৰেই সাহিত্যানুৰাগী আছিল বাবে কবিৰাজ চক্ৰৱৰ্তীৰ দৰে পণ্ডিতক ৰাজ পৃষ্ঠপোষকতা দি সাহিত্য চৰ্চা কৰোৱাইছিল। সুকুমাৰ কলামোদী নাৰী হিচাপে অম্বিকা কুঁৱৰীৰ নামো বিশেষভাৱে উল্লেখযোগ্য। এইগৰাকী ৰাণীয়ে স্থাপত্য আৰু চিত্ৰশিল্পৰ চৰ্চা আৰু বিকাশত আত্মনিয়োগ কৰিছিল। তেওঁ শিৱসাগৰ পুখুৰী খন্দোৱাই তাৰ চাৰিওফালে পাৰ বন্ধাই শিৱদ'ল, বিষ্ণুদ'ল আৰু দেৱীদ'ল নিৰ্মাণ কৰাই অসমৰ স্থাপত্য শিল্পক বিশিষ্ট মাত্ৰা দান কৰিলে। সুকুমাৰ বৰকাইথৰ হতুৱাই 'হস্তীবিদ্যাৰ্ণৱ' পুথি লিখোৱাই সেই পুথিত মোগল চিত্ৰশিল্পীৰ হতুৱাই চিত্ৰ অঁকাইছিল আৰু এই চিত্ৰসমূহৰ যোগেদিয়েই অসমৰ চিত্ৰকলাত মোগল চিত্ৰকলাৰ আৰ্হিৰ সংমিশ্ৰণ ঘটিছিল।

এই লেখাটোত আহোম যুগৰ নাৰীৰ অনন্য সাধাৰণ বহুমুখী গুণ, যোগ্যতা আৰু প্ৰতিভাৰ যি সামান্য আভাস দিয়া হ'ল; ইয়ে প্ৰমাণ কৰে যে আহোম যুগ স্বৰ্ণযুগৰূপে চিহ্নিত হোৱাত অথবা ঐশ্বৰ্যময় যুগৰূপে গণ্য হোৱাত নাৰীৰ ভূমিকা অতুলনীয়।

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

INCLUSIVENESS AND EQUITY IN EDUCATION IN RELATION TO WOMEN

Rajikhya Gogoi
Lecturer
Dept. Of Economics

"Inclusive, good-quality education is a foundation for dynamic and equitable societies."

- Desmond Tutu

Inclusive education means providing education to all children in the same classrooms and in the same schools. It means real learning opportunities for groups who have traditionally been excluded - not only children with disabilities, but women and speakers of minority languages too. It is the most effective way to give all children a fair chance to go to school irrespective of their caste, creed, gender, physical and mental disability, learn and develop the skills they need to thrive. In other words, Inclusive systems value the unique contributions students of all backgrounds bring to the classroom and allow diverse groups to grow side by side, to the benefit of all.

The promotion of gender equality has been one of the main goals of inclusive education for several decades. The distribution of male and female students in education is still very unbalanced. Women's rights, access to education, vast differences in equal opportunities still exist in the contemporary society. Typical examples would be like strongly gender-segregated selection of teaching content, high wage differences between women and men across etc. Research suggests that classroom discourse, course books and teachers attitudes towards student gender are some of the major influences that foster student's interest and confidence in a subject.

According to UNESCO estimates, around the world, 129 million girls are out of school, where 32 million are of primary school age, and 97 million are of secondary school age.

In case of primary School enrolment-completion rates for girls are lower in low-income countries where 63% of female primary school students complete primary school, compared to 67% of male primary school students. In low-income countries, secondary school completion rates for girls also continue to lag, with only 36% of girls completing lower secondary school compared to 44% of boys.

REASONS behind it-

*Gender bias within schools and classrooms may also reinforce messages that affect girls' ambitions, their own perceptions of their roles in society, and produce labor market engagement disparities and occupational segregation.

For example- Some teachers already has an assumption that boys have more knowledge in mathematics in compare to girls. Also they create a mindset that girls are more likely to take Arts and boys are more likely to pursue science stream. Even in workplace females are very hardly given promotions if we Comparatively see it.

*Books- Few primary books we can see the pictures of Doctors, engineers etc. Such occupations are mostly destined to a male character whereas the picture of nurse, chef etc are given to a female character which clearly show gender differences.

This ultimately gives a picture and set a mindset of the child about the roles that the society assigned to that particular gender which creates a bridge and as a result it build the first step of inequality and gender biasness. This makes the girls look down upon itself and lose their self-esteem Even if they wanted to become a doctor or engineer, now they will build a self-doubt.

*Poverty is one of the most important factors for determining whether a girl can access and complete her education. Studies consistently reinforce that girls who face multiple disadvantages - such as low family income, living in remote or underserved locations or who have a disability or belong to a minority ethno-linguistic group - are farthest behind

in terms of access to and completion of education. Even we can see in a low income family where they can afford only one child's education, the parents mostly prefer the boy to send to school and the girl is assigned with the household chores.

Violence or sexual assault also prevents girls from accessing and completing education .Often girls are forced to walk long distances to school placing them at an increased risk of violence and many experience violence while at school. Most recent data estimates that approximately 60 million girls are sexually assaulted on their way to or at school every year. This often has serious consequences for their mental and physical health and overall well-being while also leading to lower attendance and higher dropout rates.

*Child Marriage is also a crucial reason. Girls who marry at a young age are much more likely to drop out of school, complete fewer years of education. They are also more likely to have children at a young age and are exposed to higher levels of violence perpetrated by their partner. In turn, this affects the education and health of their children, as well as their ability to earn a living.According to a recent report of World Bank, more than 41,000 girls under the age of 18 marry every day.

*COVID-19 also posted a negative impact on girls' health and well-being and many didnot return to school after they reopen. Available research shows that prevalence of violence against girls and women has increased during the pandemic - jeopardizing their health, safety and overall well-being. Many even got married and became pregnant and once schools re-opened, many "visibly pregnant girls" were banned from going back to school.

*Society and cultural norms, stigma etc are also the reason for it in which girls are forced by their family member to act according to the society.

Why Women should be included in inclusive education?

Girls' education goes beyond getting girls into school. It is also about ensuring that girls learn and feel safe in school; have the opportunity to complete all levels of education, acquire the knowledge and skills to compete in the labor market; gain socio-emotional and life skills necessary to navigate and adapt to a changing world; make decisions about their own lives and contribute to their communities and the world.

Studies say that better educated women tend to be more informed about nutrition and healthcare, have fewer children, marry at a later age, and their children are usually healthier.

They are more likely to participate in the formal labor market and earn higher incomes leading to economic growth of a country.

Educating girls is a universally accepted strategy for improving lives and advancing development. Girls' schooling is associated with many demographic outcomes. It saves lives and builds stronger families, communities and economies. Also when you educate a women, you educate a generation.

All in all we can say that both individuals and countries are benefited from girls' education.

In India, The National Education Policy 2020 envisages an inclusive and structural change in the educational system. It focuses on 'Equitable and Inclusive Education' which reverberates the idea that no child should be left behind in terms of educational opportunity because of their background and socio-cultural identities. It has taken into account the concerns of the Socio-Economically Disadvantaged Groups (SEDGs) which includes female and transgender individuals, Scheduled Castes, Scheduled Tribes, OBCs, minorities and other categories. This policy aims at bridging the social category gaps in access, participation, and learning outcomes in school education.

Apart from government actions and measures, the most important thing to bring equity and inclusiveness is the people of that country. They need to understand and have proper knowledge of the positive and negative consequences for not educating their girl child.

Secondly the society needs to put away the traditional unwanted society and cultural norms and stop keeping the girls in a cage.

Parents, rather than asking the girls to stay home from an unwanted danger, they should educate the boys to respect each individual no matter how they look, what their caste or gender or age etc andnot to look down on them. And this will happen when the parents itself dothese things by themselves because each and every child's education first starts from home.

As Bill gates quoted,"In the long run, your human capital is your main base of competition. Your leading indicator of where you're going to be 20 years from now is how well you're doing in your education system."

Therefore a country to be developed, creation of good human capital is must. And this will happen only when proper education is given to all by creating an inclusive environment in the school itself because All students have something important to offer in the classroom and that we really are better off learning together.

References-

1. https://www.google.com/search?q=inclusive+education+of+women+quotes&client=ms-android-oppo&bih=797&biw=424&hl=en-GB&sxsrf=ALiCzsbaMjSiKVgoQCln8tDPGM9Zw5DXZQ%3A1669201759843&ei=X_99Y6GMM9uYseMP_eyAuA0&oq=inclusive+education+of+women+quotes&gs_lcp=ChNtb2JpbGUtZ3dzLXdpei1zZXJwEAM6CggAEEcQ1gQQsANKBAhBGABQoQdY5RJgrhVoAHAAeACAAbkCiAHdD5IBBTItNi4ymAEAoAEByAEHwAEB&sclient=mobile-gws-wiz-serp#imgrc=UDPMrCP5pAsabM 23,Nov22 / 4:14pm
2. https://www.google.com/search?q=inclusive+education+include+women%3F&client=ms-android-oppo&sxsrf=ALiCzsYJkl-N1TU0nUD-F2vXRrJVGpc96w%3A1669190592973&ei=wNN9Y7-CO6qNseMP8OyPqA4&oq=inclusive+education+include+women%3F&gs_lcp=ChNtb2JpbGUtZ3dzLXdpei1zZXJwEAM6CggAEEcQ1gQQsAM6BAgjECc6CwgAEIAEELEDEIMBOgUIABCABDoGCAAQFhAeOgUIABCGAzoICAAQFhAeEA86BQghEKABOggIIRAWEB4QHToFCAAQogRKBAhBGABQggtYzkxgtE5oAnAAeACAAYgCiAHfG5IBBDItMTWYAQCgAQHIAQjAAQE&sclient=mobile-gws-wiz-serp#ip=1 23 Nov,22 / 4:13pm
3. https://www.unicef.org/education/inclusive-education ,23 Nov,22/ 3:33pm
4. https://www.google.com/search?q=inclusive+education+of+women+quotes&client=ms-android-oppo&bih=797&biw=424&hl=en-GB&sxsrf=ALiCzsbaMjSiKVgoQCln8tDPGM9Zw5DXZQ%3A1669201759843&ei=X_99Y6GMM9uYseMP_eyAuA0&oq=inclusive+education+of+women+quotes&gs_lcp=ChNtb2JpbGUtZ3dzLXdpei1zZXJwEAM6CggAEEcQ1gQQsANKBAhBGABQoQdY5RJgrhVoAHAAeACAAbkCiAHdD5IBBTItNi4ymAEAoAEByAEHwAEB&sclient=mobile-gws-wiz-serp 23 Nov,22/ 4:35pm

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

ROKEYA SAKHAWAT HOSSAIN'S SULTANA'S DREAM: A CRITIQUE OF PATRIARCHY DURING PRE-INDEPENDENCE ERA IN INDIA

✍ Pooja Singha
M.A in English
Dibrugarh University

Rokeya Sakhawat Hossain was one of the most prominent Bengali feminist writers. She being a Muslim woman, faced various challenges in the society where she lived. She depicts the conditions of the women in the patriarchal society in most of her works. Additionally, she tries to critique the system which degraded the position of women. And this paper tries to focus on the resistance to the patriarchal system where women are made to undermine.

The society during the pre-independence era was that of patriarchy. And it is because of the male domination, women are deprived of the rights. Women were kept indoors, they were made to implement the household duties and allowed not to participate in the other tasks outside their respective houses. There were constraints imposed upon women including- no employment opportunities, depriving them from education, child marriage, purdah system, sati and so on. The women were dependent upon the men during that period of time. But there was a section of women who fought for independence and their rights and also there were another section of women who belonged to a lower class who were deprived of those rights. And Hossain speaks for these women by critiquing the patriarchal society and reclaims their rights and position in the society.

Sultana's Dream is one of the most famous and extremely pathbreaking works where she tries to bring a role-reversal for both men and women by creating a utopian world called 'Ladyland'. By doing this, Hossain tries to break the stereotypes and brings the awareness amongst women so that it enables them to challenge the male dominating society and reassert the equal position for women. She also states that if women are given the chance to perform their duties outside, they can even defeat men and bring changes in the society. She also emphasises on the importance of education for the growth of women's thinking capacity which is clearly shown in the novella. And the story begins with a woman named Sultana who dreams and visits 'Ladyland' where men are made to confined in a place called 'mardana' and women were let loosed outside. In 'Ladyland', there is a proper maintenance of law and order. There is no crime, corruption and violence. And in this world, there is mutual understanding, love and respect. Also, the women are not allowed to marry before twenty-one and education is highly encouraged amongst women. Abul Hussain, a critic, stated on the seclusion of men in the 'Ladyland' as- "It is a reaction to the prevailing oppression and vulnerability of our women…Perhaps Mrs. R.S Hossain wrote this to create a sense of self-confidence among the very vulnerable Bengali women…That women may possess faculties and talents equivalent to greater than men…" Hussain's statement points out about Rokeya Hossain's intention in creating a world called 'Ladyland' for women. She draws attention about the consequences in the society if women were given the power, position and rights. She gives importance on the lack of education of the women during pre-independence era which prevented them from making their own decisions for any sort of social development. And she believes that men too are responsible for creating the system where women are made to take care of the household works. Therefore, she brings the concept of 'mardana' where she puts men inside the fore walls of their houses and do all the works that women are bound to do. For instance: they are kept in 'mardanas' to look after children, to cook etc. The 'Ladyland' presents the things which are missing in the real world also she tries to show how women's state can be improved with some changes in society. Rokeya Hossain, in a way contemplates about the womanhood in India. In this utopian world, men are captivated in order to make them realise what confinement can mean and also

the women who are allowed to roam freely suggests that this community of women are much capable than men and can lead the world to more constructive and productive manner. Hossain uses the word 'mischief' for men in the novella which refers to men who cause unhappy circumstances for women. She tries to reverse the patriarchal structure by replacing men from doing the tasks outside the house. She argues of the fact that in the real-world men do the mischief but they are let loosed by making women captivated. By creating such story about the ideal world, Hossain takes a bold stance where she is willing to change the rules of the patriarchal society. Sultana's Dream is the text that requires to be placed historically in terms of the very felt need of creating a space where can feel free to do anything and be happy without any fear and confinements. She is not creating a world devoid of men but they are kept in the space like 'mardana'. Hossain also tend to reverse the word like 'mannish' which actually meant to be the qualities associated with men. But in 'Ladyland', one can see that the meaning of 'mannish' is reversed as shy and timid. She brings out a very distinct kind of an opinion and draws complete attention to think about the patriarchal system that has bound to accept the meaning of this term in a patriarchal manner. And it is from this ideal world, she presents that there is a possibility to debunk the word like 'mannish' by not sticking into a specific meaning constructed by the patriarchal society. And also, she feels that it is in this land where rationality, scientific attitude, logic is actually followed. Rokeya questioned as to why rational women are captivated and men who cause 'mischief' are left free. In Sultana's country which is the real world wherein "man is lord and master" which Sister Sara mentions in Sultana's Dream. And Sister Sara is someone who belongs from the 'Ladyland'. Hossain also shows her concern towards the women by pointing out their mistakes which is allowing men to have control over them and their negligence of the responsibilities for themselves. To quote the lines from the text- "You have neglected the duty you owe to yourselves and you have lost your natural rights by shutting your eyes to your own interests". Rokeya Hossain depicts the thoughts of the Indian womanhood as she believes that women, except the societal duties have the other role to play which is for themselves. And women in this 'Ladyland' are considered to be individuals who are working out their strategy where they enjoy and assert themselves. In the novella, the writer has also tried to show how people in this land are more productive than the men of the real world. There is a scene where Sultana seemed to be amazed by the fact that Sister Sara gets time for embroidery. Sultana says that in the real world, men work for seven hours a day to which Sister Sara responds by saying that they spend most of the time in smoking. In 'Ladyland', people value for time-time to work and relax. And this utopian world is absolutely an alternative space compared to the standards of the present-day real world. Then Sister Sara also mentions about the two universities where women joined for higher education. Through the portrayal of new things in the 'Ladyland', Begum Rokeya clearly depicts her intention of bringing awareness amongst the people that women are capable of changing the world for social developments only when the education is made as mandatory. Sister Sara also speaks about a queen who rule in this land. The queen puts forward several rules for the citizens of the 'Ladyland' which is to give proper education to the women and they are not allowed to marry before twenty-one. And by portraying such rules, Hossain resists to the norms set by the patriarchy. She also tries to show women's proficiencies if they are given the opportunities. There is also a mention in the novella where men, before their confinement to the 'mardana' were involved in military activities and the queen gave shelter to some people from the neighboring country and the king of the particular place was displeased so they attacked the 'Ladyland' where women took the active participation and defeated them. They used the solar power and the heat that they trapped is reflected onto the army who invaded the 'Ladyland' and because they could not bear the heat, they were miserably overthrown. From this instance, it is clear that women might be physically weak but they have the ability to defeat men using their intellects. To quote a line- "Women's brains are somewhat quicker than men's".

Thus, Rokeya Sakhawat Hossain vividly presents an alternate way of looking into the world where women are given justice, freedom and rights in Sultana's Dream. She pertinently depicts the need of the education system for the women in order to change the perspectives of women. And by receiving

the right kind of education, women will be able to fight for themselves. Sultana's Dream is, in fact, a critique of the Pre-independence era where women were made to confine themselves into houses. Through the novella, Hossain gives a glimpse of a perfect world, ruled not by men but the women who are actually more capable as she asserts. Women are competent not merely in one but capable of doing multiple tasks in various fields. Hossain deliberately speaks for those women who are not given privilege by the male-dominating society in her contemporary society.

WORKS CITED:

Hossain, Rokeya Sakhawat. Sultana's Dream. Translated by Durga Bai. Tara Publishing, India,2005.

Hakeem, Shagufta F. "The Writings of Rokeya Hossain: A pioneer of her time whose writings hold relevance today". Graduate Liberal Studies, Duke University, November,2015.

DOI: http:||dukespace.lib.duke.edu.

Kapur, Dr. Radhika. "Status of Women in Pre-independence India". January,2019

DOI: http:||www.researchgate.net.

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆